

Załącznik Nr 1

Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Miasta 2020+ za 2023 rok

Spis treści

Załącznik Nr 1	0
Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Miasta 2020+ za 2023 rok....	0
Wstęp	2
I Analiza wskaźników strategicznych	3
Cel strategiczny	3
Realizacja priorytetu „Silna Metropolia”	15
Realizacja priorytetu „Nowoczesna przedsiębiorczość”	23
Realizacja priorytetu: „Zielone, mobilne miasto”	31
Realizacja priorytetu „Przyjazne osiedla”	38
Realizacja priorytetu: „Wspólnotowość i dialog społeczny”	48
II. Poziom zaawansowania realizacji zadań kluczowych	54
Priorytet: „Silna Metropolia”	54
Priorytet: „Nowoczesna przedsiębiorczość”	67
Priorytet: „Zielone, mobilne miasto”	73
Priorytet: „Przyjazne osiedla”	87
Priorytet: „Wspólnotowość i dialog społeczny”	100
III. Nakłady budżetu Miasta na realizację zadań projektowych kluczowych	110

WSTĘP

Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Miasta Poznania 2020+ odnosi się do działań realizowanych w 2023 r. Opracowany został zgodnie z Zarządzeniem nr 562/2018/P Prezydenta Miasta Poznania z 2 sierpnia 2018 r. w sprawie Systemu monitoringu Strategii Rozwoju Miasta Poznania 2020+. Wprowadzony wyżej wymienionym aktem, system monitoringu ma na celu:

- dostarczenie informacji na temat sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Poznania i jego pozycji konkurencyjnej w kraju jako podstawy do podejmowania decyzji zarządczych w zakresie ustalania priorytetów rozwojowych i alokacji środków na rozwój i inwestycje;
- zapewnianie zgodności realizowanej w Poznaniu polityki rozwoju (podejmowanych działań i inwestycji) z celami rozwoju miasta;
- obserwację występujących trendów i zjawisk zachodzących w otoczeniu zewnętrznym tak, aby móc przygotować właściwe narzędzia i instrumenty wspierające rozwój miasta;
- identyfikację i analizę ryzyka celu głównego i priorytetów Strategii.

W systemie monitoringu wyodrębniono moduły: analityczny, rzeczowy oraz trendów rozwojowych, przy czym dwa pierwsze uwzględniane są w monitoringu corocznym, a ostatni – nie rzadziej niż raz na 5 lat.

Moduł analityczny obejmuje analizę porównawczą wybranych wskaźników określających sytuację społeczno-gospodarczą w kluczowych obszarach funkcjonowania Poznania w porównaniu z wybranymi miastami. Pozwala określić pozycję konkurencyjną i stopień atrakcyjności Poznania wobec tych miast.

Źródłem danych statystycznych jest Główny Urząd Statystyczny (GUS), Urząd Miasta Poznania (UMP), Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o., Stowarzyszenie Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna (PLOT), Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) oraz regionalne porty lotnicze. Wartość wskaźników statystycznych określono w oparciu o dane opublikowane do 17 maja 2024 r. W przypadku, gdy do tego dnia nie zostały opracowane dane za 2022 r., wskaźniki analizowane są w ujęciu ostatnich lat, za które dostępne są dane. Ponieważ oficjalna statystyka GUS-u nie ujmuje w swoich badaniach pełnego spectrum niektórych zjawisk, w tych przypadkach podano dla Poznania także wielkości wyliczone na podstawie baz danych Urzędu Miasta Poznania. GUS jest natomiast jedynym źródłem danych dla benchmarkingu Poznania na tle wybranych miast, który jest integralną częścią systemu monitoringu Strategii.

Moduł rzeczowy obejmuje analizę poziomu zaawansowania realizacji zadań kluczowych, nakładów budżetu Miasta na realizację priorytetów i działań strategicznych, odnosi się również do analizy powiązania efektów realizowanych programów sektorowych ze Strategią Rozwoju Miasta Poznania 2020+.

I ANALIZA WSKAŹNIKÓW STRATEGICZNYCH

Cel strategiczny

Cel Strategii został zdefiniowany w następujący sposób: „**Podniesienie jakości życia wszystkich mieszkańców i znaczenia Poznania na arenie międzynarodowej**”.

Stopień realizacji celu mierzony jest w oparciu o wartości poniższych wskaźników i analizę zmian zachodzących w obszarach, które te wskaźniki obrazują.

WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE

Indeks jakości życia mieszkańców Poznania

Wartość tego wskaźnika ustalona została na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych na zlecenie Miasta Poznania w 2023 r. Około 65% mieszkańców ocenia pozytywnie jakość życia w Poznaniu, a 89% deklaruje silny związek emocjonalny z miastem.

Tabela 1. Wskaźniki dla celu strategicznego

Wskaźnik	Wartość
Dynamika salda migracji w 2023 r. (2010=100)	63%
Dynamika PKB na mieszkańca w 2021 r. (2010=100)	191%
Dynamika stopy bezrobocia w 2023 r. (2010=100)	28%
Dynamika wpływów do budżetu Miasta z udziałów w podatku PIT oraz CIT w 2023 r. (2010=100)	182%
Dynamika udziału studentów zagranicznych w liczbie studentów ogółem w 2022 r. (2010=100)	727%
Dynamika liczby noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r. (2010=100)	143%
Dynamika liczby pasażerów w Porcie Lotniczym Poznań – Ławica w 2023 r. (2010=100)	196%

Wskaźnik	Wartość
Dynamika liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2023 r. (2010=100)	126%

Źródło: GUS, Port Lotniczy Poznań–Ławica sp. z o.o., UMP

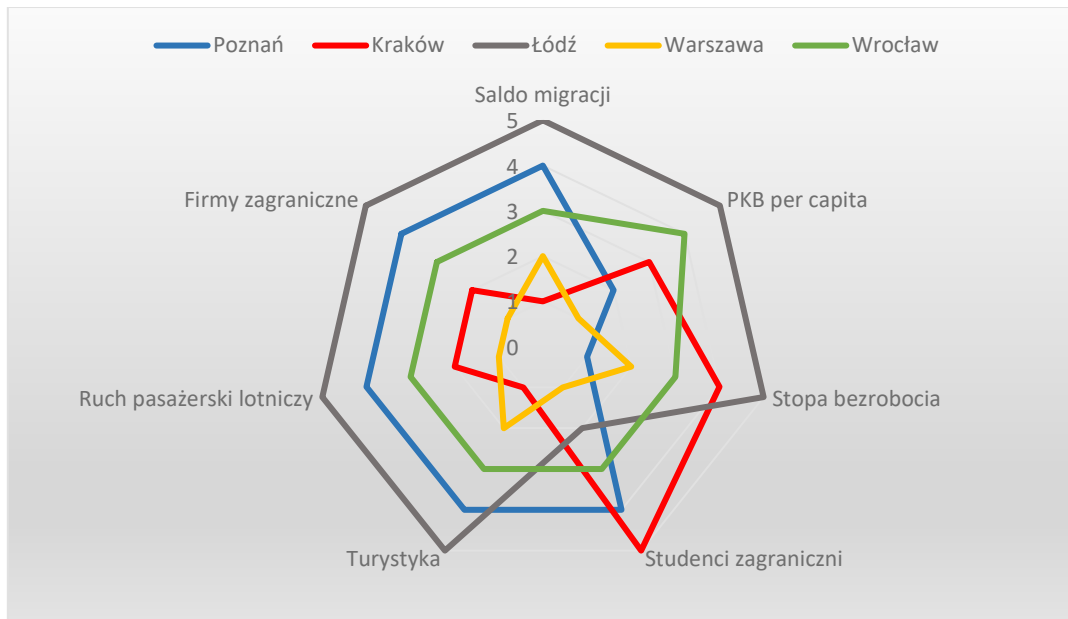
Tabela 2. Benchmarking Poznania dla wybranych wskaźników tematycznych celu strategicznego

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Saldo migracji na 1000 mieszkańców w 2023 r.	-2,0	4,1	-2,3	1,7	1,4
PKB na mieszkańca w tys. zł w 2021 r.	139	117	91	191	91
Stopa bezrobocia w % w 2023 r.	1,0	1,9	4,4	1,4	1,6
Udział studentów zagranicznych w liczbie studentów ogółem ¹ w % w 2022 r.	8,0	6,5	8,7	12,2	8,1
Noclegi w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 mieszkańców w 2022 r.	2530	6089	1650	3909	3191
Pasażerowie w regionalnych portach lotniczych na 1000 mieszkańców w 2023 r.	5157	11659	547	11749	5760
Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców w 2023 r.	64	70	27	181	69

Źródło: GUS, regionalne porty lotnicze, UMP

¹ Dane dla województw.

Wykres 1. Pozycja miast w benchmarkingu dla wybranych wskaźników tematycznych celu strategicznego

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Saldo migracji	4	1	5	2	3
PKB per capita	2	3	5	1	4
Stopa bezrobocia	1	4	5	2	3
Studenci zagraniczni	4	5	2	1	3
Turystyka	4	1	5	2	3
Ruch pasażerski lotniczy	4	2	5	1	3
Firmy zagraniczne	4	2	5	1	3

Analiza

Analiza realizacji celu strategicznego wskazuje na prawidłowy kierunek rozwoju Poznania. Wskaźniki gospodarki powiązanej z rynkiem międzynarodowym osiągnęły dodatnią dynamikę w porównaniu z 2010 r. Zmniejszył się poziom migracji, stopa bezrobocia pozostała na najniższym poziomie w kraju, ustabilizował się poziom umiędzynarodowienia studiów i liczba firm zagranicznych działających w mieście. Zwiększył się ruch lotniczy i turystyczny.

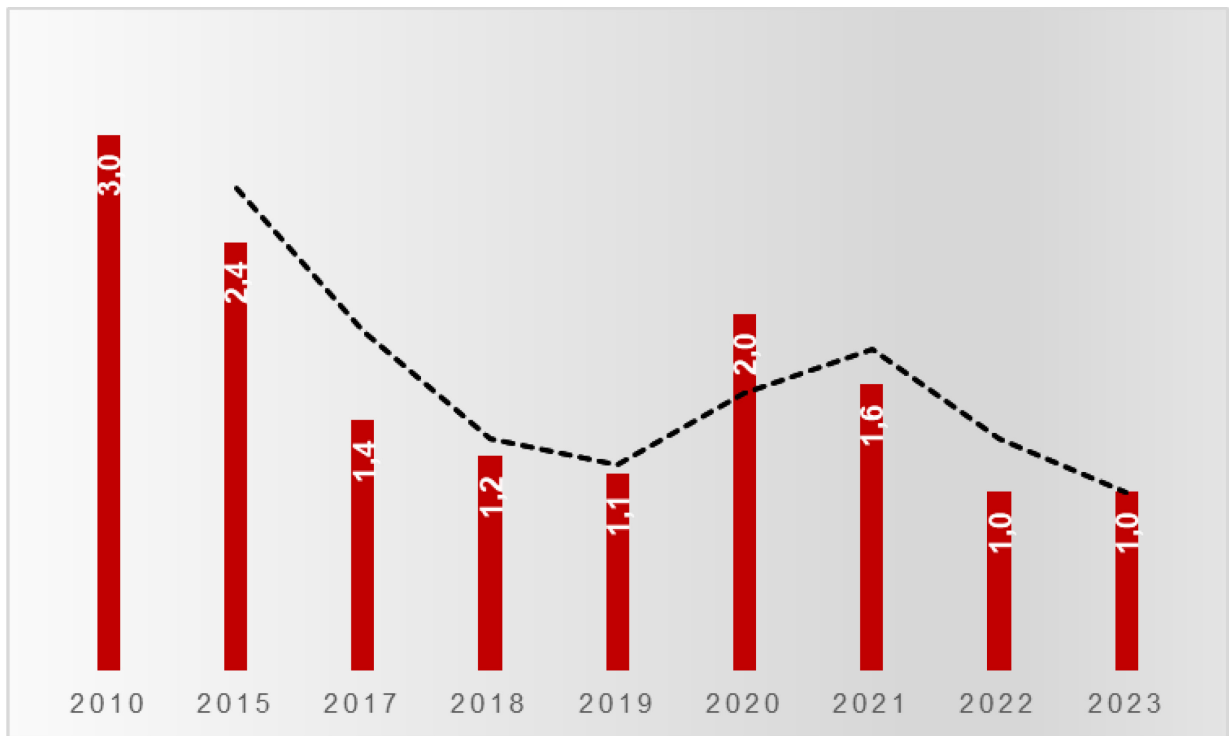
Poznańska gospodarka rozwijała się stabilnie pomimo wysokiej inflacji i rosnących cen energii i paliw na rynkach globalnych z powodu wojny na Ukrainie. W Poznaniu lokalna gospodarka wypracowuje dwukrotnie większy niż w kraju produkt krajowy brutto na mieszkańca. Miasto jest atrakcyjnym miejscem lokalizacji firm z udziałem kapitału zagranicznego. Stopa bezrobocia utrzymuje się na najniższym poziomie w Polsce. Dobre

zarządzanie budżetem Miasta oraz silna lokalna gospodarka i rynek pracy wpływają na wysokie oceny wiarygodności kredytowej nadawane w 2023 r. Poznaniowi przez największą międzynarodową agencję ratingową Fitch Ratings (A- z prognozą stabilną). Poznań jest coraz bardziej atrakcyjnym miastem dla cudzoziemców. Na koniec 2023 r. w mieście przebywało do 90 tys. obcokrajowców, w tym do 65 tys. obywateli Ukrainy, wśród których ok. 30 tys. stanowili uchodźcy wojenni z Ukrainy. Wśród uchodźców przeważały kobiety z dziećmi. Ponad połowa obywateli Ukrainy podjęła pracę, większość jako pracownicy tymczasowi pracujący przede wszystkim w przemyśle, transporcie, handlu i budownictwie. Ustabilizowała się liczba studentów zagranicznych, którzy decydują się na edukację w poznańskich szkołach wyższych. Największy ich odsetek stanowią obywatele Ukrainy i Białorusi. W 2023 r. nastąpił wzrost liczby turystów korzystających z poznańskich obiektów noclegowych i pasażerów linii lotniczych.

Pomimo, że saldo migracji dla Poznania nadal jest ujemne, od 2016 r. ruch migracyjny wyhamowuje. Większość ruchu migracyjnego odbywa się między Poznaniem a sąsiednimi gminami powiatu poznańskiego, co powoduje, że gospodarka nie ponosi negatywnych skutków przemieszczania się pracowników. Saldo migracji nie pokazuje jednak wszystkich zmian w liczbie osób faktycznie mieszkających w Poznaniu. Oficjalna statystyka GUS-u nie uwzględnia w liczbie mieszkańców osób, które nie zameldowały się w mieście. Są to głównie uchodźcy wojenni z Ukrainy, tymczasowi pracownicy (przede wszystkim obcokrajowcy) oraz studenci studiów dziennych spoza Poznania. Ich liczba nie tylko rekompensuje ujemne saldo migracji, ale wręcz zwiększa liczbę mieszkańców Poznania.

Analiza benchmarkingowa Poznania na tle największych polskich miast potwierdza bardzo silną pozycję lokalnej gospodarki i rynku pracy w skali kraju. Miasto powinno zintensyfikować działania przyciągające studentów, kapitał zewnętrzny i nowych stałych mieszkańców.

Wykres 2. Stopa bezrobocia w Poznaniu (w %)

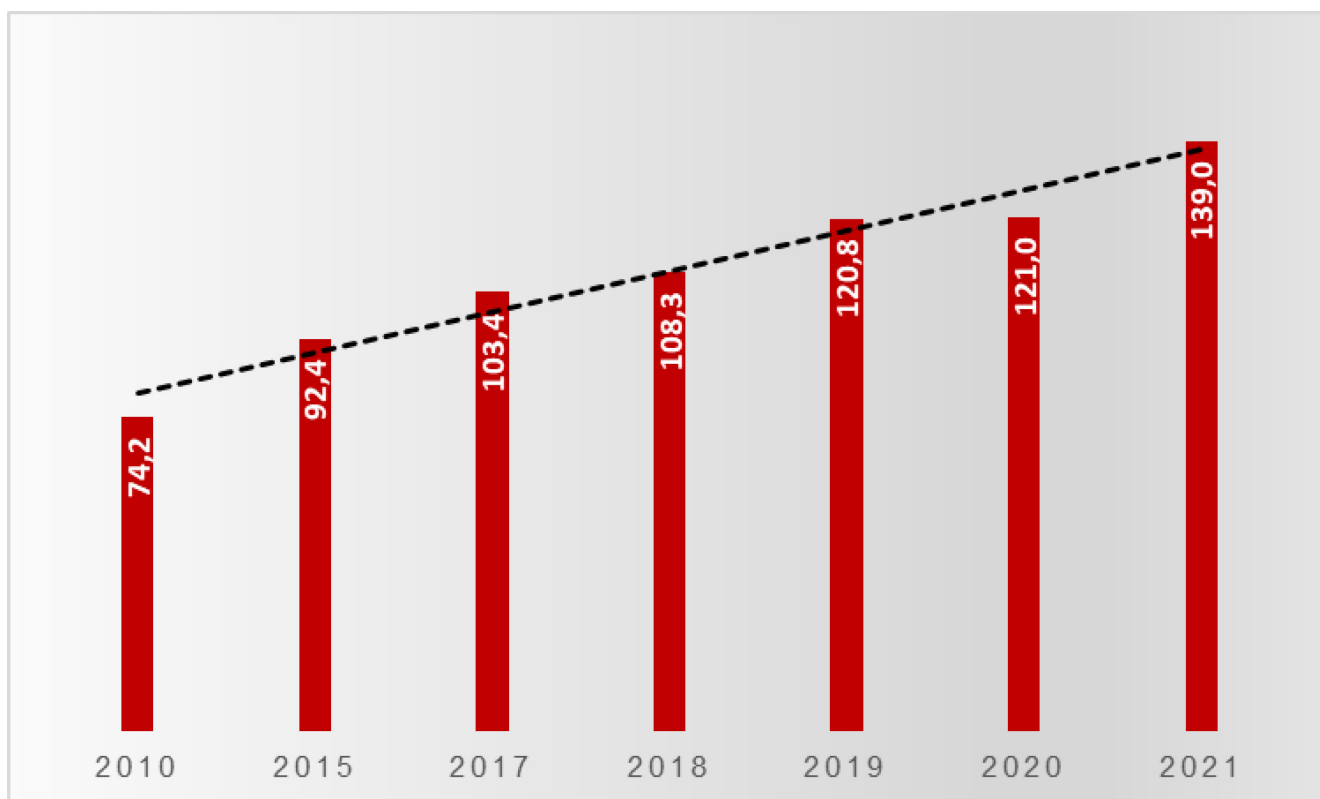

Rok	Stopa bezrobocia w %
2010	3,0
2015	2,4
2017	1,4
2018	1,2
2019	1,2
2020	2,0
2021	1,6
2022	1,0
2023	1,0

Źródło: GUS

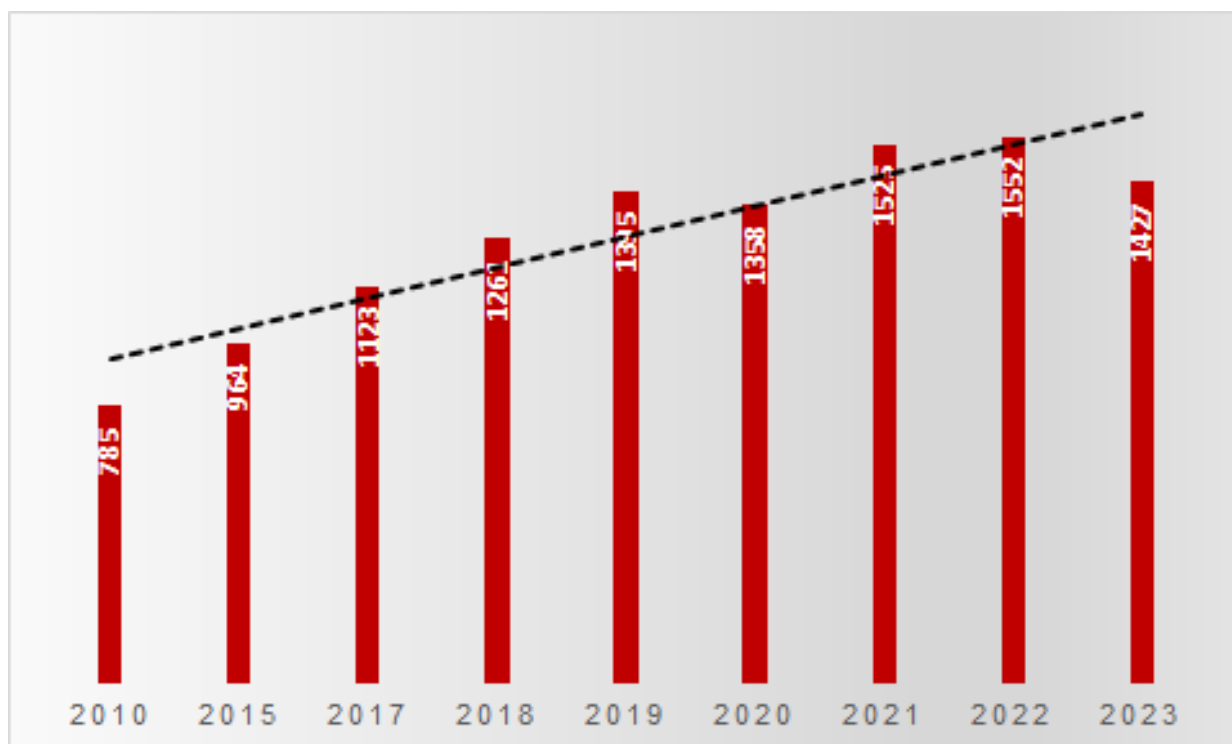
Wykres 3. PKB na mieszkańca w Poznaniu (w tys. zł)

Rok	PKB na mieszkańca w tys. zł
2010	74,2
2015	92,4
2017	103,4
2018	108,3
2019	120,8
2020	121,0
2021	139,0

Źródło: GUS

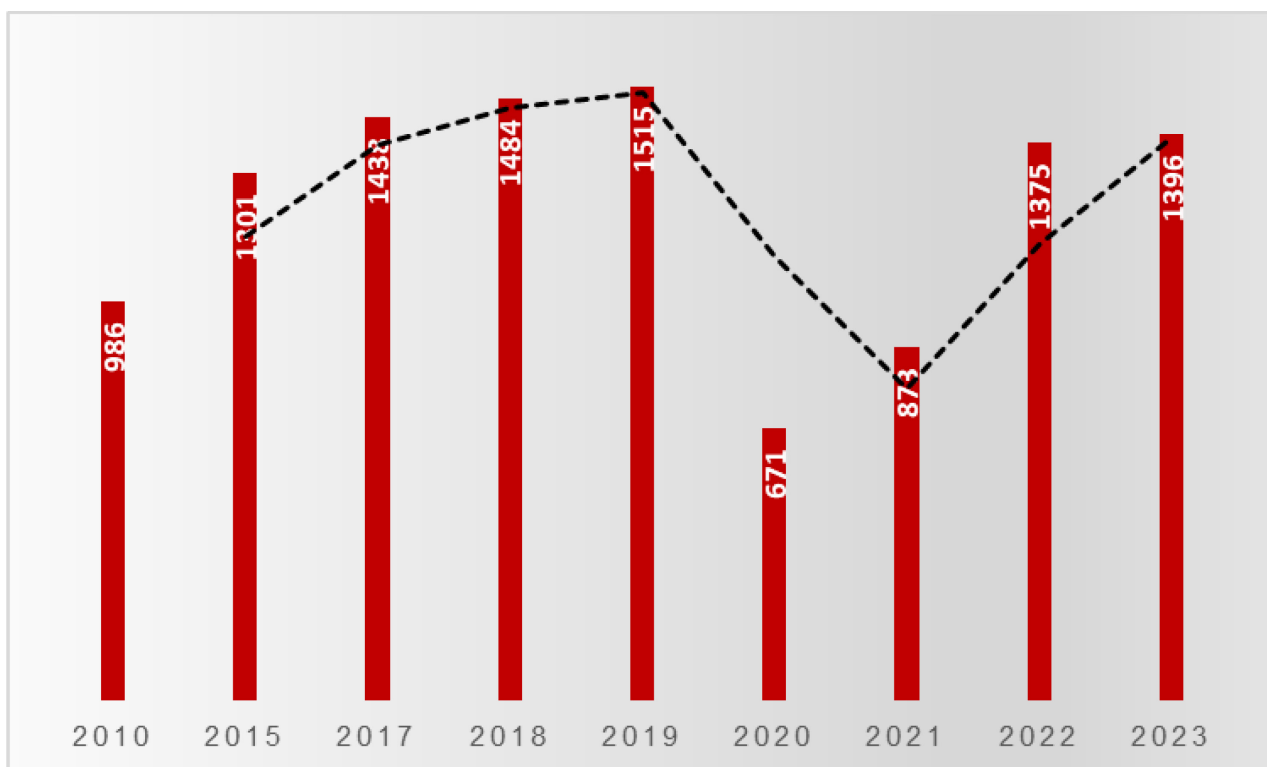
Wykres 4. Wpływy do budżetu Miasta Poznania z udziałów w PIT i CIT (w mln zł)

Rok	Wpływy do budżetu Miasta z udziałów w PIT i CIT w mln zł
2010	785
2015	964
2017	1123
2018	1261
2019	1395
2020	1358
2021	1525
2022	1552
2023	1427

Źródło: UMP

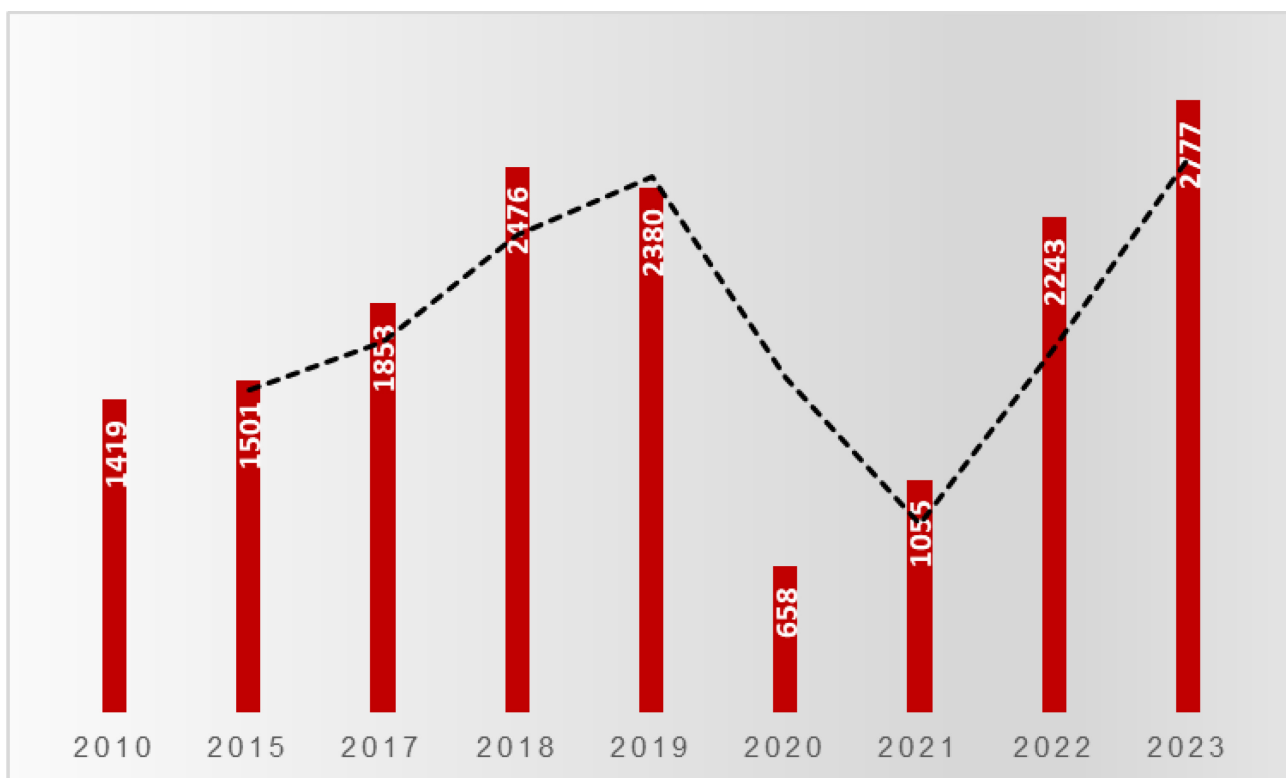
Wykres 5. Noclegi w turystycznych obiektach noclegowych w Poznaniu (w tys.)

Rok	Noclegi w turystycznych obiektach noclegowych w tys.
2010	986
2015	1301
2017	1438
2018	1484
2019	1515
2020	671
2021	873
2022	1375
2023	1396

Źródło: GUS

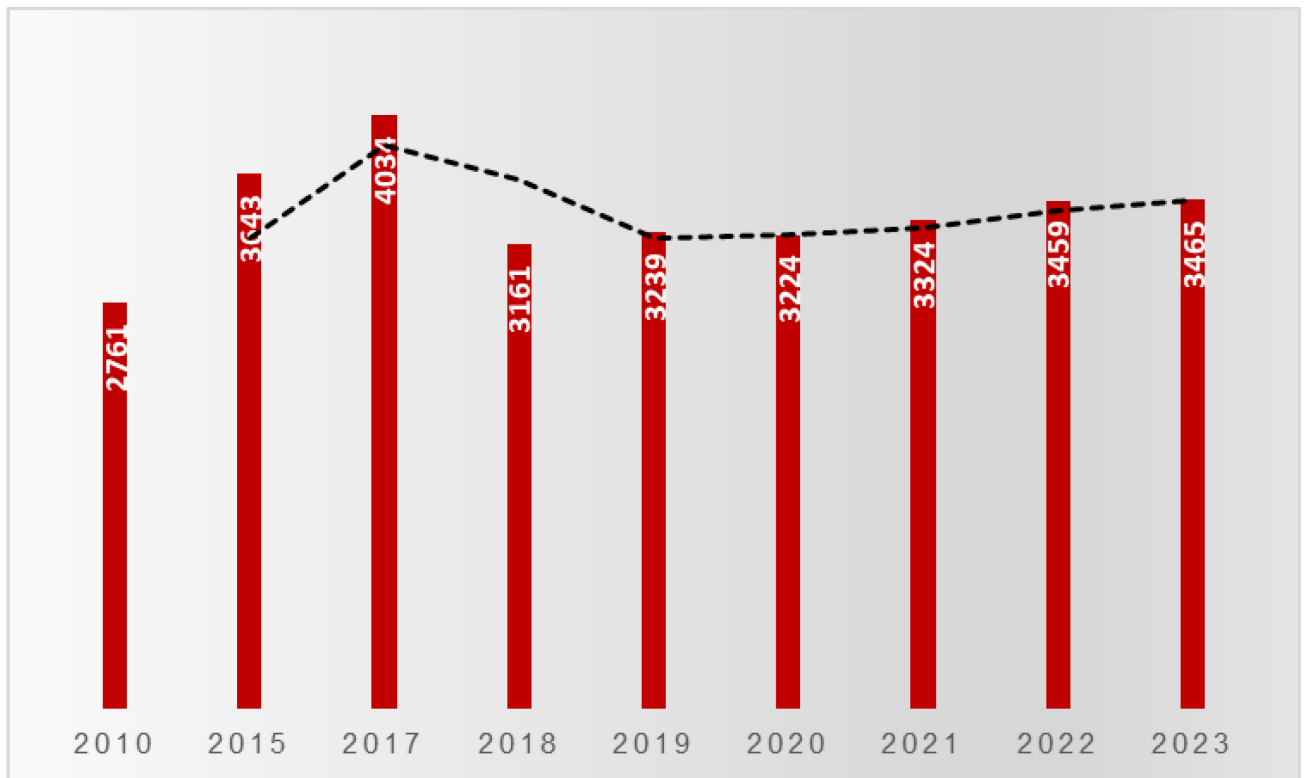
Wykres 6. Ruch pasażerski w Porcie Lotniczym Poznań – Ławica (w tys.)

Rok	Ruch pasażerski w Porcie Lotniczym Poznań – Ławica w tys.
2010	1419
2015	1501
2017	1853
2018	2476
2019	2380
2020	658
2021	1055
2022	2243
2023	2777

Źródło: Port Lotniczy Poznań – Ławica sp. z o.o.

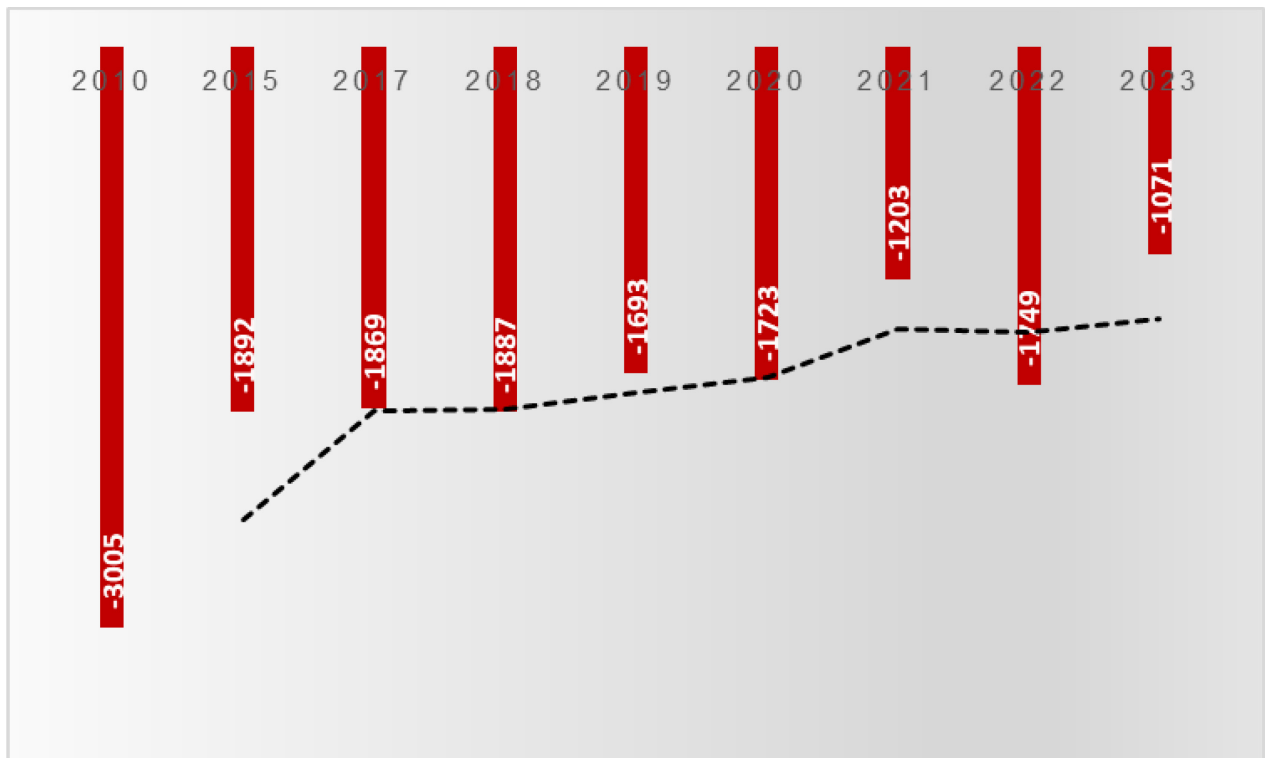
Wykres 7. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w Poznaniu

Rok	Spółki z udziałem kapitału zagranicznego
2010	2761
2015	3643
2017	4034
2018	3161
2019	3239
2020	3224
2021	3324
2022	3459
2023	3465

Źródło: GUS

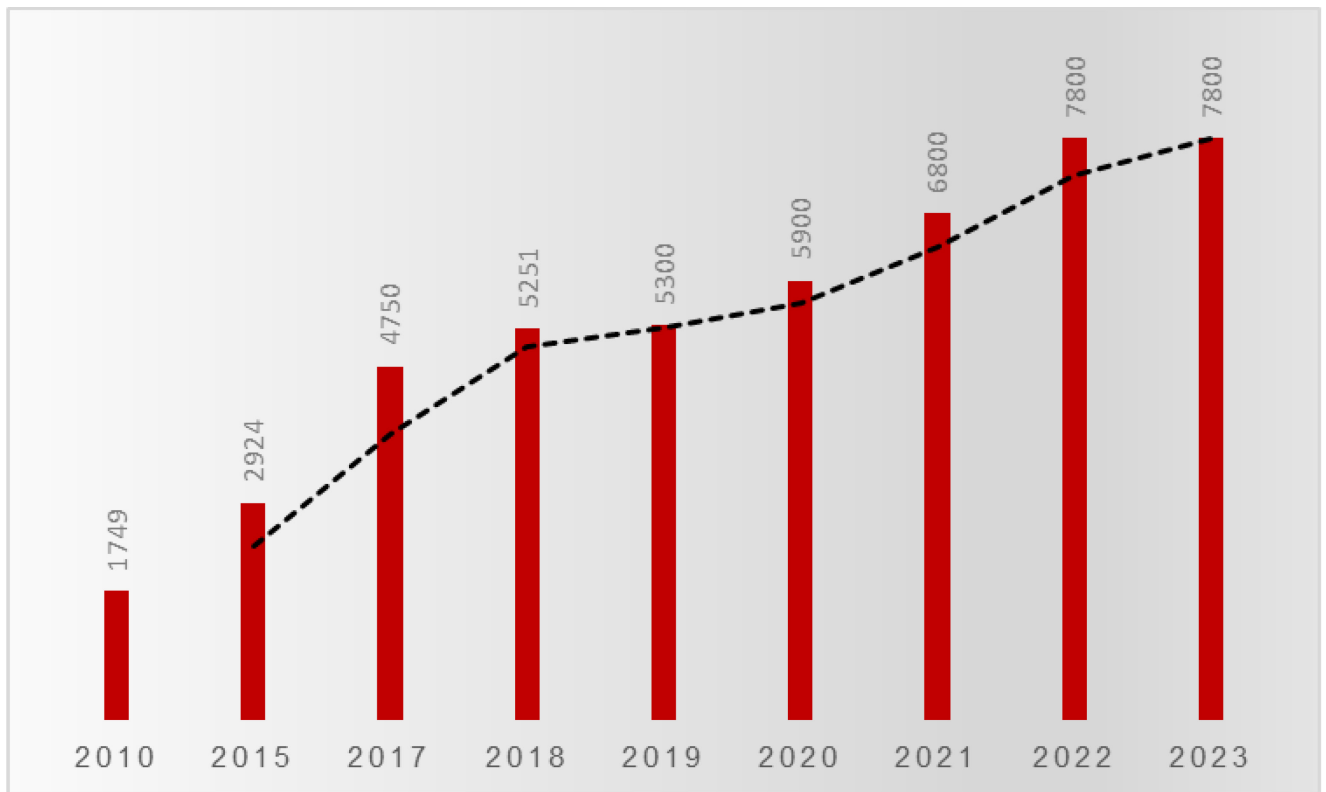
Wykres 8. Saldo migracji w Poznaniu (w osobach)

Rok	Saldo migracji w osobach
2010	-3005
2015	-1892
2017	-1869
2018	-1887
2019	-1693
2020	-1723
2021	-1203
2022	-1749
2023	-1071

Źródło: GUS

Wykres 9. Cudzoziemcy studiujący w Poznaniu (w osobach)

Rok	Cudzoziemcy studiujący w Poznaniu w osobach
2010	1749
2015	2924
2017	4750
2018	5251
2019	5300
2020	5900
2021	6800
2022	7800
2023	7800

Źródło: UMP

Realizacja priorytetu „Silna Metropolia”

Priorytet „Silna Metropolia” jest ukierunkowany na rozwój spójności Metropolii Poznań oraz zwiększenie jej roli na arenie międzynarodowej poprzez rozwój powiązań instytucjonalno-gospodarczych w sieciach regionalnych, krajowych i globalnych.

Na obszarze położonym w sąsiedztwie Poznania wykształciły się najsilniejsze w kraju cechy aglomeracyjne, jednak obszar metropolitalny nadal nie stanowi spójnego układu przestrzenno-funkcjonalnego. Na wizerunek Metropolii Poznań² na arenach krajowej i międzynarodowej wpływa atrakcyjność Poznania, będącego miastem–rdzeniem całego obszaru metropolitalnego. Potencjał miasta jest związany z jego tożsamością, zapisaną w bogatym dziedzictwie historycznym i kulturowym, oraz cechach kojarzonych z jego mieszkańcami. Rozwój kultury, sportu i sektorów kreatywnych jest szansą na zwiększenie atrakcyjności Poznania dla biznesu i nauki, środowiska akademickiego oraz artystów, sportowców i turystów.

Rozwój spójności Metropolii Poznań i zwiększenie jej znaczenia na arenie międzynarodowej uwarunkowane jest realizacją następujących kierunków interwencji:

- zwiększenie spójności Metropolii Poznań;
- rozwój współpracy na poziomie miast i regionów;
- intensyfikacja kontaktów i powiązań międzynarodowych;
- wzmocnienie pozycji Poznania jako silnego ośrodka biznesu i nowoczesnych technologii;
- wzmocnienie akademickich i naukowych funkcji Poznania;
- wzmocnienie rozpoznawalności Poznania w kraju i za granicą w oparciu o potencjał dziedzictwa kulturowego, kultury, sportu i turystyki.

---

² Metropolia Poznań obejmuje: gminy powiatu poznańskiego, w tym Miasto Poznań, Powiat Poznański, oraz gminy spoza powiatu poznańskiego: Skoki, Szamotuły, Oborniki, Śrem.

WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE

Tabela 3. Wskaźniki dla priorytetu „Silna Metropolia”

Wskaźnik	Wartość
Dynamika liczby mieszkańców Metropolii Poznań w 2023 r. (2010=100)	109%
Dynamika frekwencji w teatrach i instytucjach muzycznych w 2023 r. (2010=100)	42%
Dynamika liczby zwiedzających muzea w 2023 r. (2010=100)	203%
Dynamika liczby międzynarodowych imprez sportowych w 2023 r. (2010=100)	59%
Udział liczby nowo rejestrowanych podmiotów z sektorów kreatywnych do liczby nowo rejestrowanych podmiotów ogółem w 2023 r. (2010=100)	99%
Dynamika liczby konferencji i kongresów w 2023 r. (2018=100)	689%

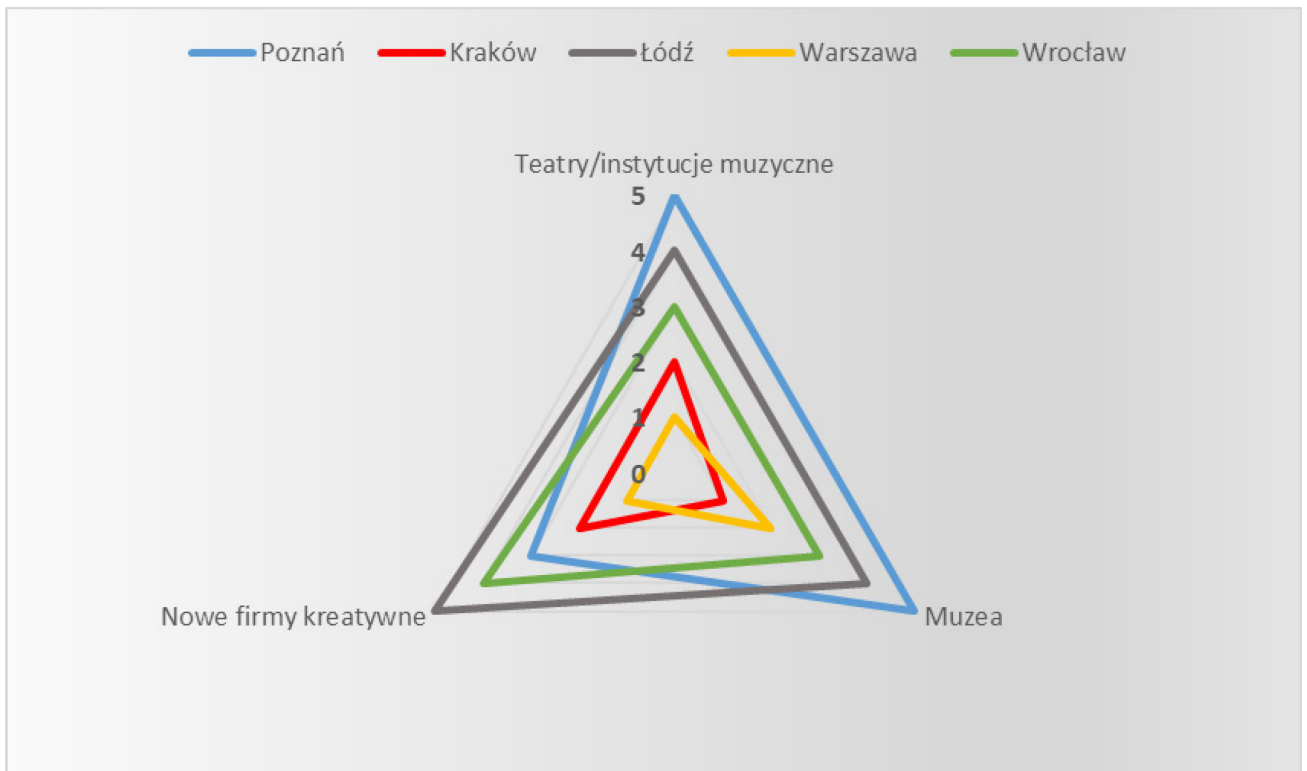
Źródło: GUS, PLOT, UMP

Tabela 4. Benchmarking Poznania dla wybranych wskaźników tematycznych priorytetu „Silna Metropolia”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Frekwencja w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 mieszkańców w 2023 r.	513	1076	665	1442	769
Zwiedzający muzea na 1000 mieszkańców w 2023 r.	1101	7614	1194	6983	1194
Udział liczby nowo rejestrowanych podmiotów z sektorów kreatywnych do liczby nowo rejestrowanych podmiotów ogółem w % w 2023 r.	8,5	8,6	8,1	11,1	8,1

Źródło: GUS

Wykres 10. Pozycja miast w benchmarkingu dla wybranych wskaźników tematycznych priorytetu „Silna Metropolia”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Teatry/instytucje muzyczne	5	2	4	1	3
Muzea	5	1	4	2	3
Nowe firmy kreatywne	3	2	5	1	4

Analiza

Analiza wskaźnikowa realizacji Priorytetu „Silna Metropolia” wskazuje, że ten kierunek rozwoju jest bardzo silnie skorelowany z przemysłem spotkań i czasu wolnego. Obszar Metropolii Poznań rozwija się, zwiększa się liczba mieszkańców, stabilizuje się rozwój firm sektorów kreatywnych.

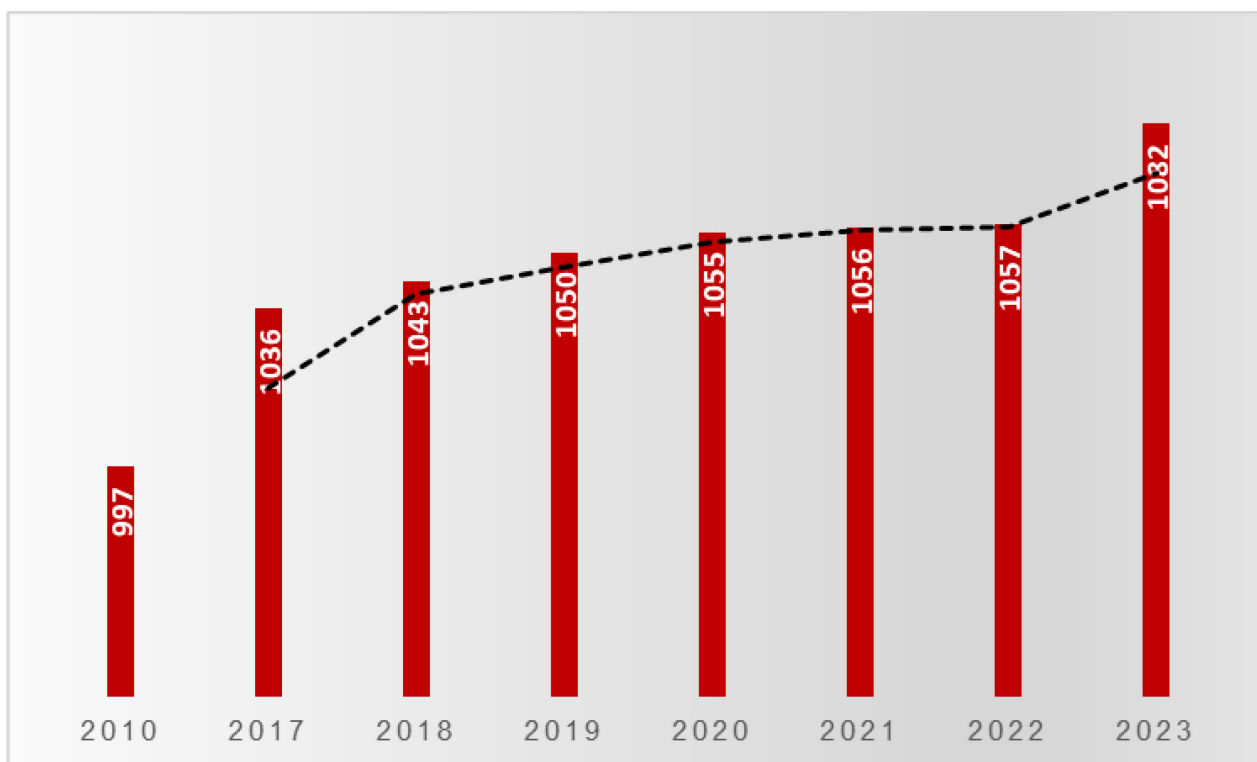
Poznań jest miastem–rdzeniem poznańskiego obszaru metropolitalnego. Liczba mieszkańców Metropolii Poznań corocznie się zwiększa. Obszar ten jest atrakcyjny dla nowych mieszkańców zarówno z kraju, jak i z zagranicy. Według badań, w Poznaniu przebywa tymczasowo do 35 tys. obywateli Ukrainy pracujących lub uczących się w poznańskich szkołach i uczelniach oraz ok. 30 tys. uchodźców wojennych z Ukrainy. Co czwarty z nich planuje pozostanie w Polsce.

Miasto Poznań współpracuje z Powiatem Poznańskim oraz sąsiednimi gminami w ramach Stowarzyszenia Metropolia Poznań. Realizowane są wspólne projekty transportowe,

turystyczne, społeczne, edukacyjne, inwestycyjne, planowania przestrzennego i promocyjne. Rozwijany jest wspólny projekt Poznańskiej Kolei Metropolitalnej, która łączy Poznań z wielkopolskimi miejscowościami. Miasto buduje także swoją pozycję jako silnego ośrodka metropolitalnego w oparciu o współpracę z innymi samorządami oraz instytucjami regionalnymi i zagranicznymi. W ramach współpracy międzynarodowej Poznań prowadzi współpracę z 15 zagranicznymi miastami partnerskimi oraz jest członkiem 10 międzynarodowych organizacji oraz sieci współpracy miast i regionów. Poznań, jako jeden z największych ośrodków miejskich w kraju, pełni liczne funkcje metropolitalne. Jest centrum kulturalnym Metropolii i miejscem organizacji dużych imprez sportowych, które przyciągają sportowców oraz kibiców z kraju i z zagranicy. Należy do prężnie działających ośrodków przemysłu spotkań w Polsce. W mieście znajduje się ponad 100 obiektów z salami konferencyjnymi, w których odbyło się około 2000 wydarzeń branży MICE dla różnych grup odbiorców, w tym duże wydarzenia o randze międzynarodowej. W 2023 r. firmy przemysłu spotkań i czasu wolnego odnotowały wzrost zainteresowania swoją ofertą. Jednak kolejnym wyzwaniem dla przemysłu spotkań i czasu wolnego jest konflikt zbrojny w Ukrainie, który wpływa na mniejszą atrakcyjność turystyczną Polski na rynkach międzynarodowych. Prowadzone są aktywne działania promocyjne oferty turystycznej i przemysłu spotkań. W 2023 r. zwiększyła się liczba organizowanych wydarzeń MICE i czasu wolnego oraz liczba turystów odwiedzających Poznań. Akademickość miasta i silne środowisko naukowe powodują, że w Poznaniu rozwija się gospodarka oparta na wiedzy, a potencjał kultury korzystnie wpływa na rozwój sektorów kreatywnych. Rocznie w Poznaniu jest rejestrowanych ponad 850 nowych firm sektorów kreatywnych, a trend powstawania nowych firm kreatywnych jest stabilny. Miasto aktywnie wspiera rozwój innowacyjnych firm oraz współpracuje ze środowiskiem naukowo-akademickim.

Analiza benchmarkingowa Poznania na tle największych polskich miast wskazuje, że Miasto powinno nadal intensyfikować rozwój działań uatrakcyjniających ofertę kulturalną dla mieszkańców i turystów, szczególnie krajowych. Jednocześnie powstawanie nowych firm sektorów kreatywnych potwierdza, że w Poznaniu istnieją silne lokalne środowiska kultury, nowych technologii i innowacji, które powinny być nadal wspierane przez władze lokalne.

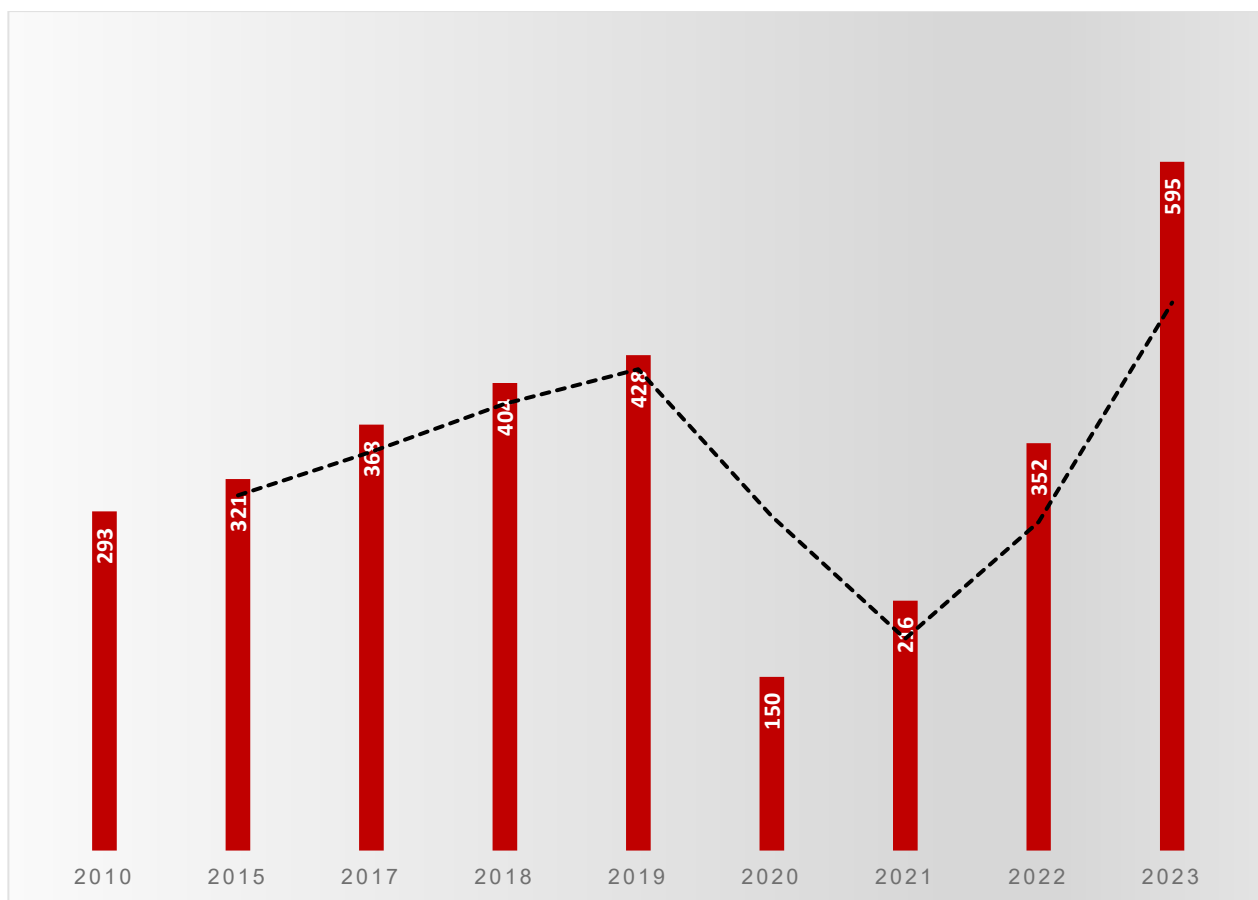
Wykres 11. Ludność Metropolii Poznań (w tys.)

Rok	Ludność Metropolii Poznań w tys.
2010	997
2017	1036
2018	1043
2019	1050
2020	1055
2021	1056
2022	1057
2023	1082

Źródło: GUS

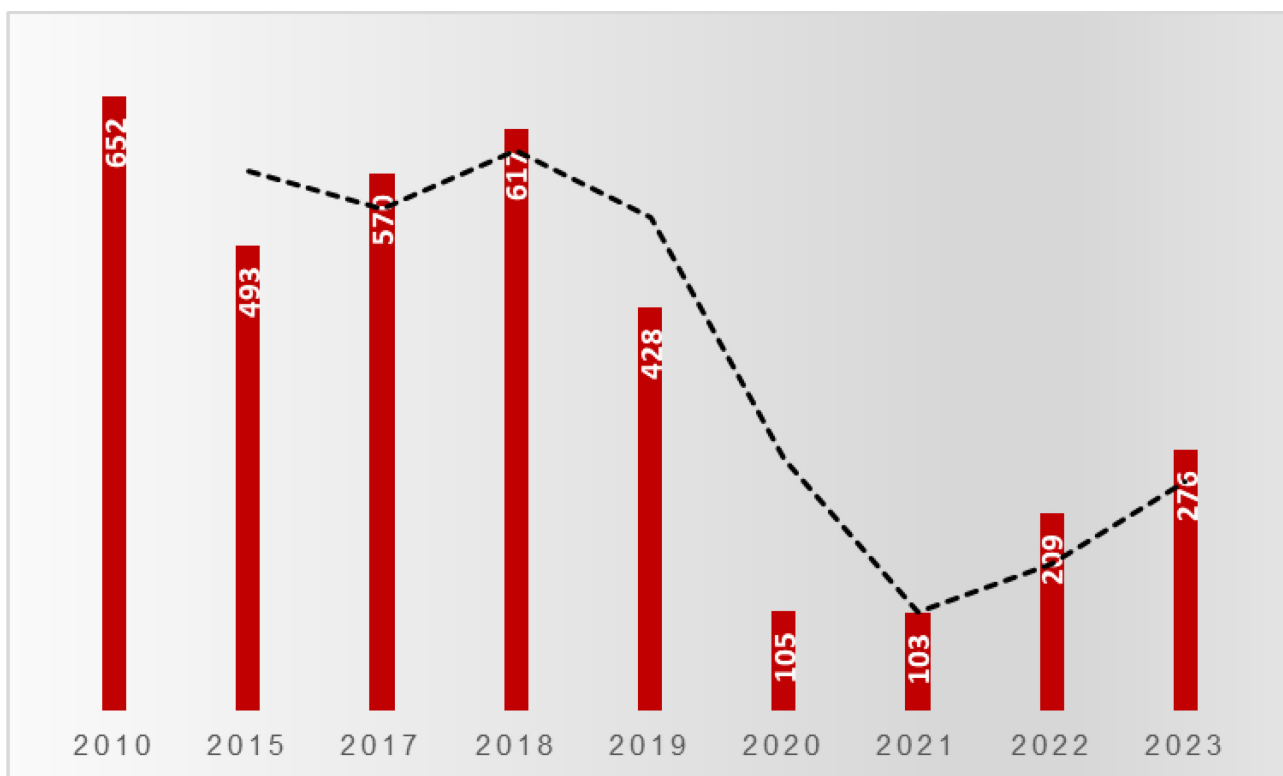
Wykres 12. Zwiedzający muzea w Poznaniu (w tys.)

Rok	Zwiedzający muzea w tys.
2010	293
2015	321
2017	368
2018	404
2019	428
2020	150
2021	216
2022	352
2023	595

Źródło: GUS

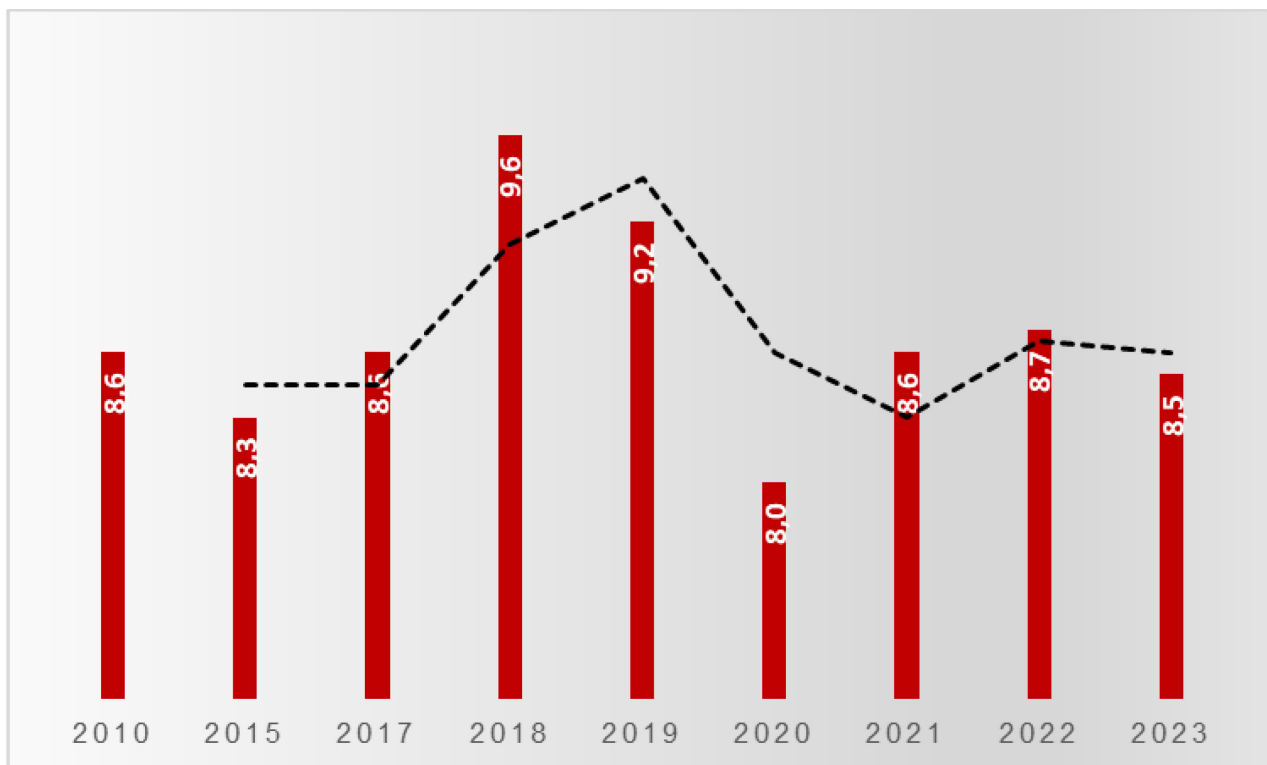
Wykres 13. Frekwencja w teatrach i instytucjach muzycznych w Poznaniu (w tys.)

Rok	Frekwencja w teatrach i instytucjach muzycznych w Poznaniu w tys.
2010	652
2015	493
2017	570
2018	617
2019	428
2020	105
2021	103
2022	209
2023	276

Źródło: GUS

Wykres 14. Udział nowych firm sektorów kreatywnych w nowych firmach ogółem w Poznaniu (w %)

Rok	Udział nowych firm sektorów kreatywnych w nowych firmach ogółem w Poznaniu w %
2010	8,6
2015	8,3
2017	8,6
2018	9,6
2019	9,2
2020	8,0
2021	8,6
2022	8,7
2023	8,5

Źródło: GUS

Realizacja priorytetu „Nowoczesna przedsiębiorczość”

Priorytet „Nowoczesna przedsiębiorczość” ukierunkowany jest na rozwijanie w Poznaniu zróżnicowanej, silnej i nowoczesnej gospodarki.

Poznań tradycyjnie kojarzony jest z oszczędnością, praktycznością, przedsiębiorczością i pracowitością mieszkańców oraz tradycjami akademickimi i targowymi. Miasto charakteryzuje się bardzo wysokim potencjałem wzrostu gospodarczego w skali kraju, wysoką aktywnością ekonomiczną i silnym lokalnym rynkiem pracy, który wymaga jednak uatrakcyjnienia oferty dla wysoko wykwalifikowanych pracowników. Zróżnicowana gospodarka jest oparta na działalności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, charakteryzujących się elastycznością w dostosowywaniu się do reguł gry rynkowej, jednak w małym stopniu wykorzystujących nowoczesne rozwiązania innowacyjne. Duży potencjał środowiska akademickiego i naukowego jest szansą na rozwój firm innowacyjnych i sektorów kreatywnych, tworzących nowe produkty i usługi oraz atrakcyjne miejsca pracy. Rozwój zróżnicowanej, silnej i nowoczesnej gospodarki w Poznaniu uwarunkowany jest realizacją następujących kierunków interwencji:

- rozwój lokalnych małych i średnich firm w kierunku innowacyjności;
- rozwój i wsparcie lokalnych centrów innowacji i biznesu;
- wspieranie i promocja lokalnych startupów i sektorów kreatywnych;
- współpraca edukacji, nauki i biznesu na rzecz wsparcia/wdrażania innowacji;
- rozwój przemysłów czasu wolnego, kultury, kongresów, targów;
- zwiększenie efektywności szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego.

WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE

Tabela 5. Wskaźniki dla priorytetu „Nowoczesna przedsiębiorczość”

Wskaźnik	Wartość
Dynamika liczby pracujących w 2022 r. (2010=100)	164%
Dynamika zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2023 r. (2010=100)	133%
Dynamika udziału absolwentów ponadgimnazjalnych szkół szkolnictwa zawodowego w liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ogółem w 2022 r. (2010=100)	125%
Dynamika udziału studentów szkół wyższych na kierunkach technicznych i przyrodniczych w liczbie studentów ogółem w 2022 r. (2014=100)	116%
Dynamika liczby wystawców na Międzynarodowych Targach Poznańskich w 2023 r. (2010=100)	57%

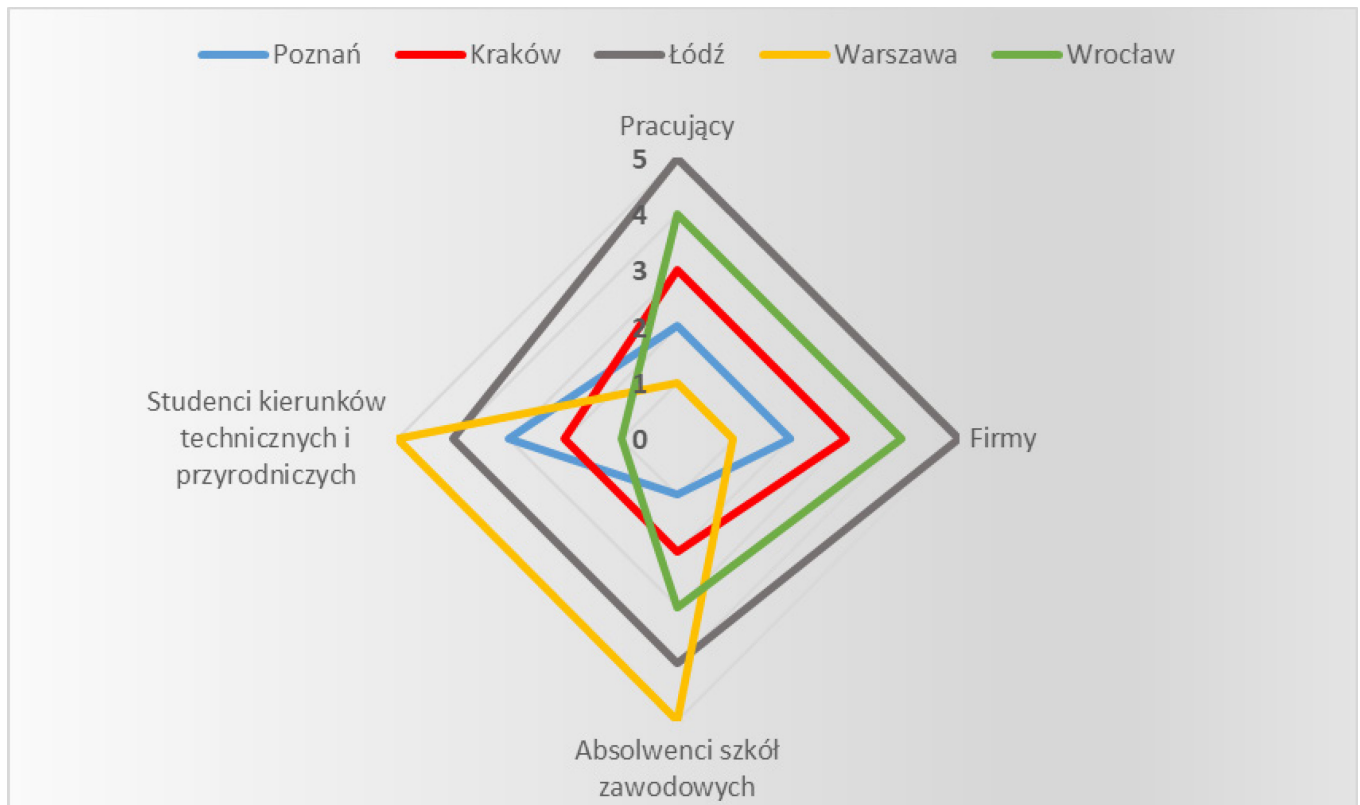
Źródło: GUS, MTP

Tabela 6. Benchmarking Poznania dla wybranych wskaźników priorytetu „Nowoczesna przedsiębiorczość”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Pracujący na 1000 mieszkańców w 2022 r.	692	642	506	1041	627
Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców w 2023 r.	235	209	155	282	155
Udział absolwentów ponadgimnazjalnych szkół szkolnictwa zawodowego w liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ogółem w 2022 r.	37,2	33,8	31,8	24,2	33,1
Udział studentów szkół wyższych na kierunkach technicznych i przyrodniczych w liczbie studentów ogółem w % w 2022 r. (regiony)	22,7	30,7	22,6	18,8	30,8

Źródło: GUS

Wykres 15. Pozycja miast w benchmarkingu dla wybranych wskaźników tematycznych priorytetu „Nowoczesna przedsiębiorczość”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Pracujący	2	3	5	1	4
Firmy	2	3	5	1	4
Absolwenci szkół zawodowych	1	2	4	5	3
Studenci kierunków technicznych i przyrodniczych	3	2	4	5	1

Analiza

Analiza wskaźnikowa realizacji priorytetu „Nowoczesna przedsiębiorczość” wskazuje na prawidłowy kierunek działań w tym zakresie. Wskaźniki statystyczne osiągnęły dodatnią dynamikę w porównaniu z 2010 r., poza wskaźnikiem charakteryzującym przemysł spotkań, który jednak ponownie sukcesywnie rozwija swoją ofertę. Pozytywny efekt przynoszą działania skierowane na promocję i rozwój szkolnictwa zawodowego.

Poznań jest atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej, z korzystnymi warunkami do zakładania i prowadzenia własnych firm. Przeważająca liczba

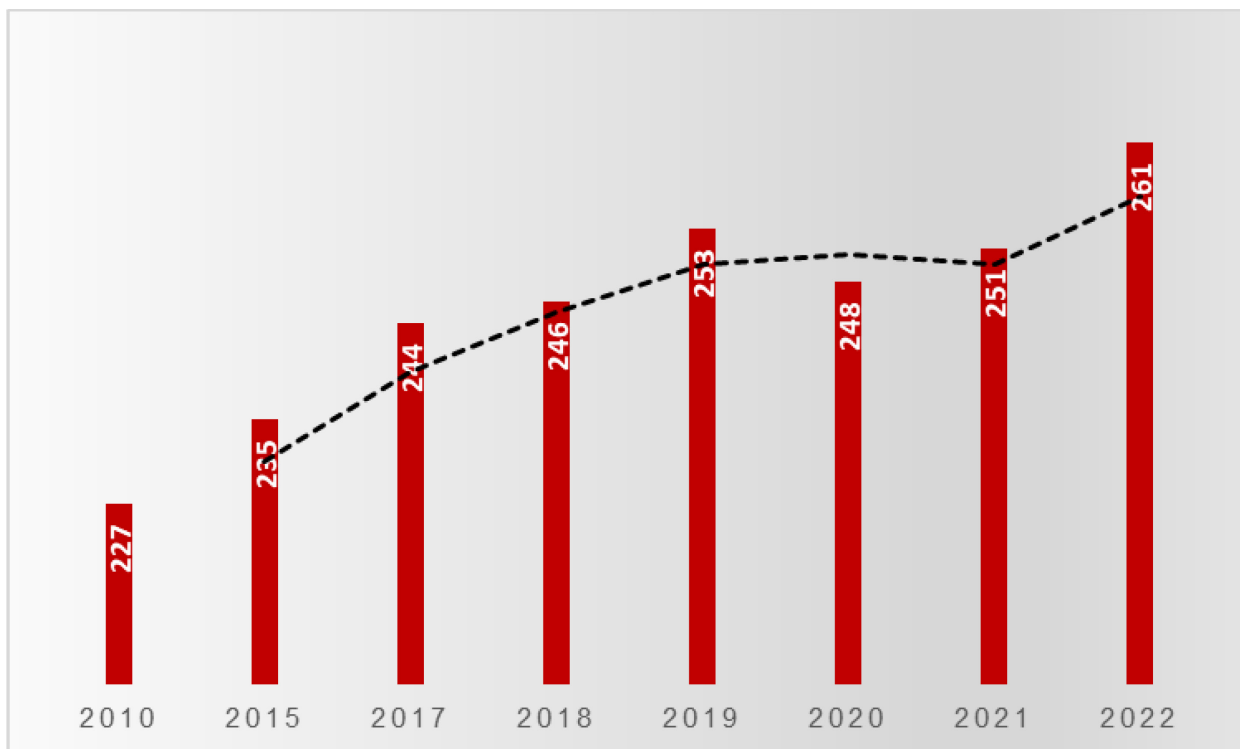
poznańskich przedsiębiorców to mikro- i mali przedsiębiorcy (łącznie ponad 99%). Ich elastyczność w dostosowywaniu się do warunków rynkowych powoduje, że lokalna gospodarka jest bardziej odporna na cykliczne wahania koniunktury. W grupie MSP rozwija się silne środowisko startupów oraz przemysłu gier, a także platformy i sieci współpracy wspierające rozwój klasteringu i high-techu oraz przemysł jutra. Rocznie w Poznaniu jest rejestrowanych ponad 850 nowych firm sektorów kreatywnych. Coraz większy jest także kapitał zewnętrzny angażowany w gospodarkę miejską.

Liczba pracujących zwiększa się, jednak lokalny rynek pracy wciąż poszukuje wykształconych i wykwalifikowanych pracowników. Największe zapotrzebowanie jest na specjalistów IT, inżynierów o specjalizacjach mechanicznych, elektrycznych i lądowych. Kierunkami, które zyskują na znaczeniu, są też mikroelektronika i nanotechnologia oraz specjalizacje w zakresie sztucznej inteligencji i przemysłu wodorowego. W Poznaniu poszerza się oferta akademicka. Uruchamiane są nowe kierunki mające zachęcić młodzież do studiowania na poznańskich uczelniach.

Do kluczowych firm przemysłu spotkań należą Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o. (MTP), których udziałowcem jest Miasto Poznań. Do 2020 r. były one największym organizatorem imprez i wydarzeń targowych w Europie Środkowo – Wschodniej oraz liderem wśród polskich wystawców, posiadając ponad połowę krajowego rynku powierzchni wystawienniczej i ponad 1/3 rynku wystawców. Działalność MTP jest ukierunkowana zarówno na współpracę z biznesem, jak i na ofertę dla społeczności lokalnej.

Analiza benchmarkingowa Poznania na tle największych polskich miast wskazuje, że miasto – wraz z Warszawą – charakteryzuje się wysoką aktywnością ekonomiczną. Jest liderem pod względem zainteresowania młodzieży szkolnej kształceniem zawodowym. Miasto powinno nadal rozwijać współpracę ze szkołami wyższymi, poszerzając swoją ofertę dla studentów oraz wspierając działania uczelni w kierunku uatrakcyjnienia oferowanych kierunków technicznych i przyrodniczych.

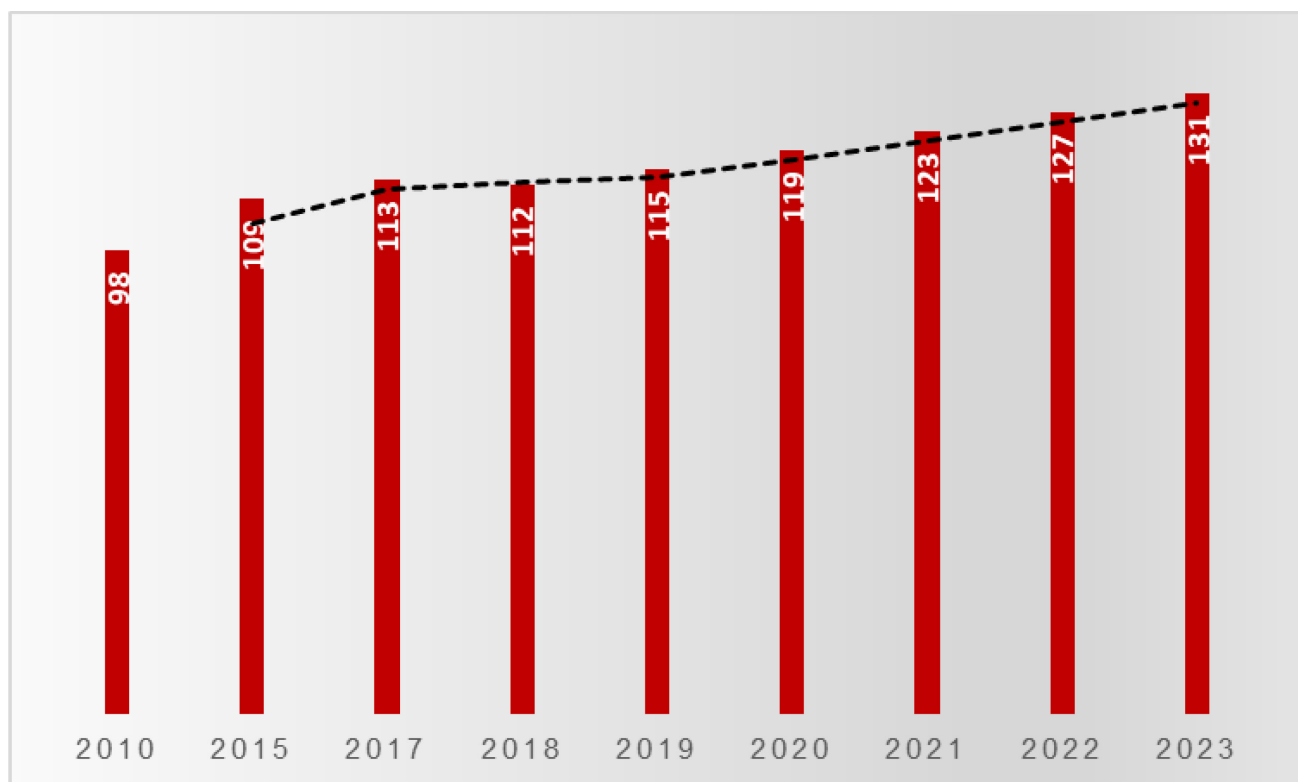
Wykres 16. Pracujący w firmach zatrudniających powyżej 9 osób w Poznaniu
(w tys. osób)

Rok	Pracujący w firmach zatrudniających powyżej 9 osób w Poznaniu (w tys. osób)
2010	227
2015	235
2017	244
2018	246
2019	253
2020	248
2021	251
2022	261

Źródło: GUS

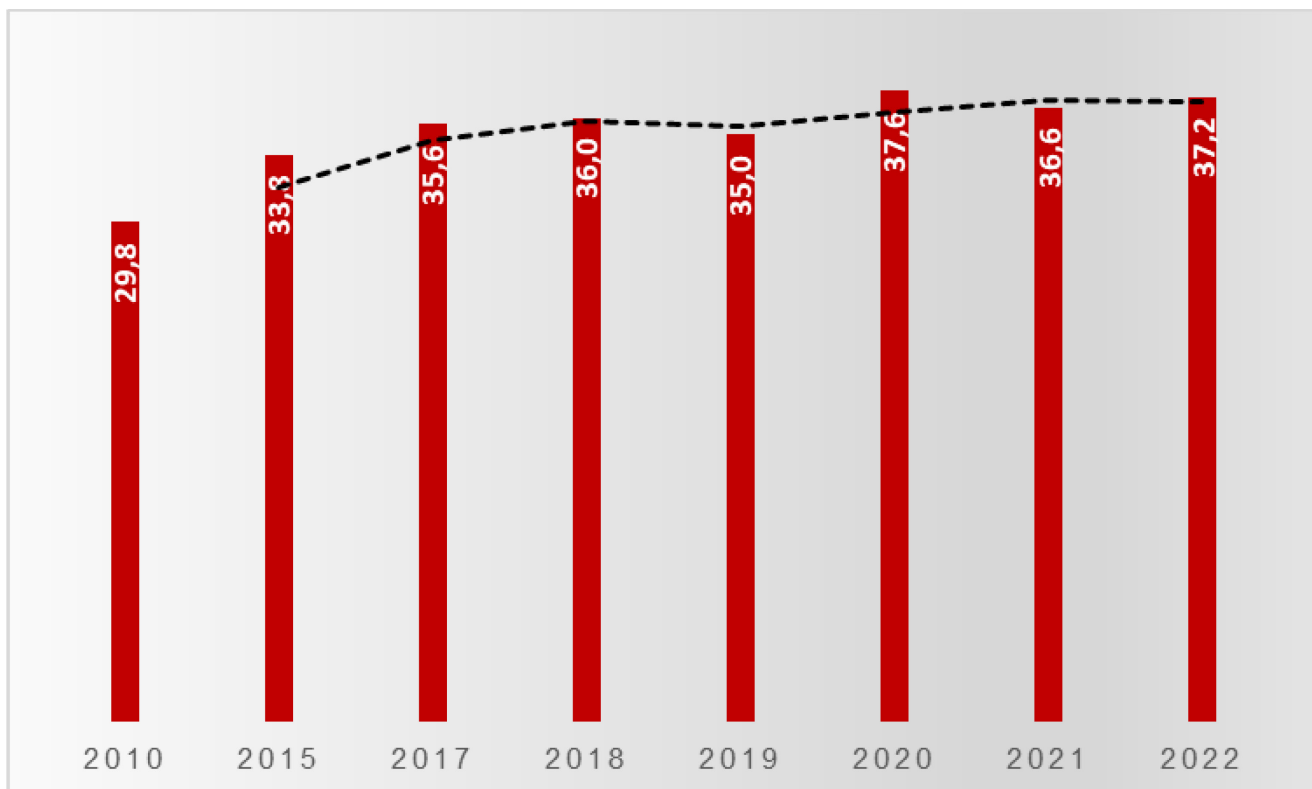
Wykres 17. Podmioty gospodarcze w Poznaniu (w tys.)

Rok	Podmioty gospodarcze w Poznaniu (w tys.)
2010	98
2015	109
2017	113
2018	112
2019	115
2020	119
2021	123
2022	127
2023	131

Źródło: GUS

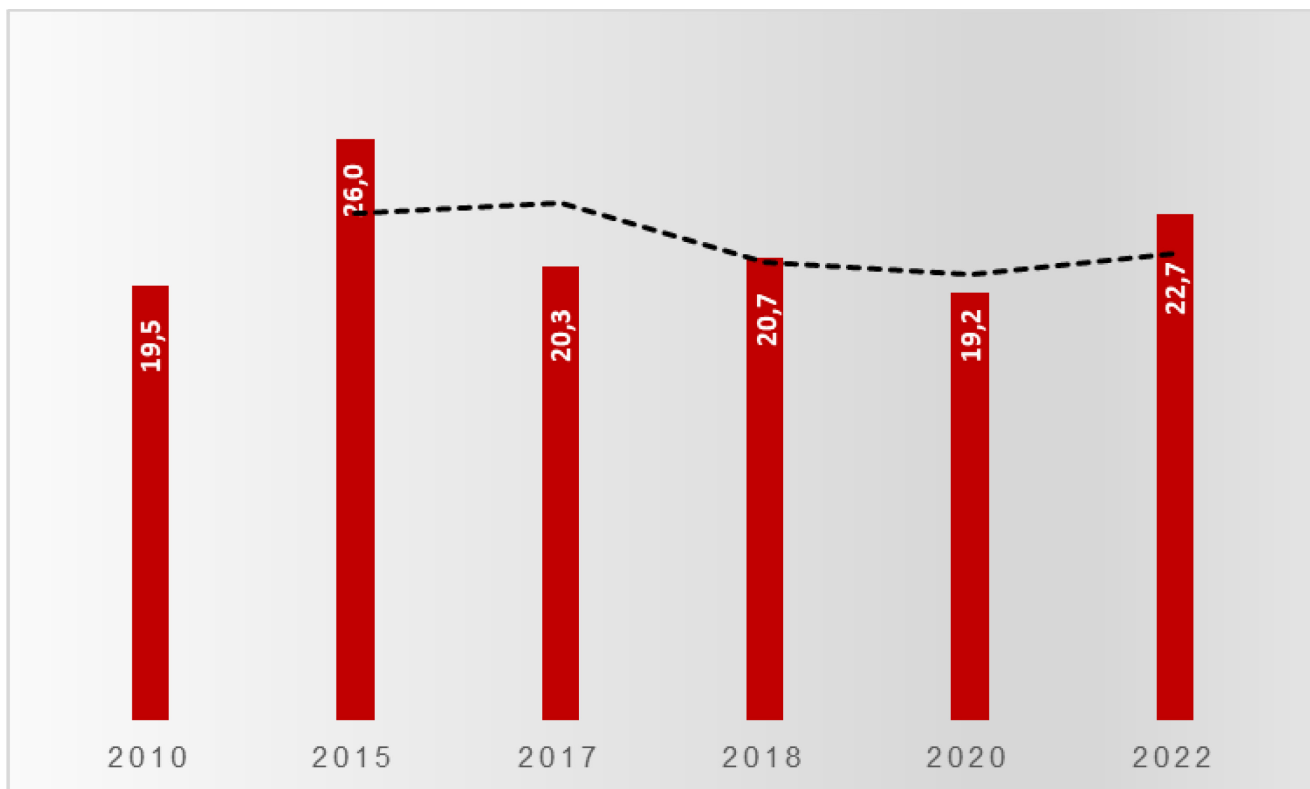
Wykres 18. Udział absolwentów szkół zawodowych w liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ogółem w Poznaniu (w %)

Rok	Udział absolwentów szkół zawodowych w liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ogółem w Poznaniu (w %)
2010	29,8
2015	33,8
2017	35,6
2018	36,0
2019	35,0
2020	37,6
2021	36,6
2022	37,2

Źródło: GUS

Wykres 19. Udział studentów kierunków technicznych i przyrodniczych w Wielkopolsce (w %)

Rok	Udział studentów kierunków technicznych i przyrodniczych w Wielkopolsce (w %)
2010	19,5
2015	26,0
2017	20,3
2018	20,7
2020	19,2
2022	22,7

Źródło: GUS

Realizacja priorytetu: „Zielone, mobilne miasto”

Priorytet „Zielone, mobilne miasto” ukierunkowany jest na uczynienie z Poznania „zielonego”, ekomobilnego miasta, które posiada łatwo dostępne dla wszystkich tereny zieleni oraz przyjazny dla środowiska zrównoważony transport.

Zwarty, multicentryczny układ urbanistyczny miasta z klinami zieleni już dzisiaj czyni Poznań miastem zielonym, „kompaktowym i krótkich odległości”. Gęsta – w porównaniu z innymi dużymi miastami w Polsce – sieć ulic nie rozwiązuje problemu zatłoczenia z powodu nadmiernego wykorzystywania indywidualnego transportu samochodowego. Alternatywą jest transport publiczny, rowerowy lub pieszy. Ruch samochodowy i nieefektywne niskoemisyjne źródła ogrzewania powodują zanieczyszczenie powietrza i obniżają jakość życia w mieście, tym bardziej, że tereny zieleni są nierównomiernie rozłożone na mapie miasta.

Rozwój „zielonego”, ekomobilnego miasta, które posiada łatwo dostępne dla wszystkich tereny zieleni oraz przyjazny dla środowiska zrównoważony transport, uwarunkowany jest realizacją następujących kierunków interwencji:

- zachowanie, poprawa jakości i rozwój terenów zieleni, w szczególności systemu klinowo – pierścieniowego oraz zabytkowych założeń zieleni;
- wykorzystanie potencjału Warty i innych rzek oraz jezior do celów kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i transportowych;
- zwiększenie atrakcyjności i efektywności transportu publicznego oraz wykorzystania możliwości transportowych miasta.
- uspokojenie ruchu samochodowego w mieście;
- rozwój ekomobilności;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń i wzrost efektywności energetycznej;
- racjonalne korzystanie z zasobów środowiskowych oraz ich odzyskiwanie;
- zapewnienie należytej czystości przestrzeni publicznej;
- rozwijanie form ochrony przyrody oraz edukacji przyrodniczej;

WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE

Tabela 7. Wskaźniki dla priorytetu „Zielone, mobilne miasto”

Najczęściej wybierany środek transportu Zachowania komunikacyjne mieszkańców Poznania ³	Wartość
Samochód osobowy	37%
Transport zbiorowy	34%
Rower	8%
Pieszo	21%

Tabela 8 Wskaźniki dla priorytetu „Zielone, mobilne miasto”

Wskaźnik	Wartość
Dynamika wskaźnika motoryzacji w 2022 r. (2010=100)	152%
Klasyfikacja strefy pod względem poziomu emisji PM10 w 2022 r.	A
Dynamika wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w 2019 r. (2010=100)	1119%
Dostępność zagospodarowanych terenów zieleni dla mieszkańców w 2018 r.	68%
Dynamika udziału terenów ogólnodostępnej zieleni w powierzchni miasta w 2022 r. (2010=100)	95%
Poziom redukcji odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania w 2023 r.	0,1%
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła w 2023 r.	38,12%
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2023 r.	0%

Źródło: GUS, WIOŚ, UMP

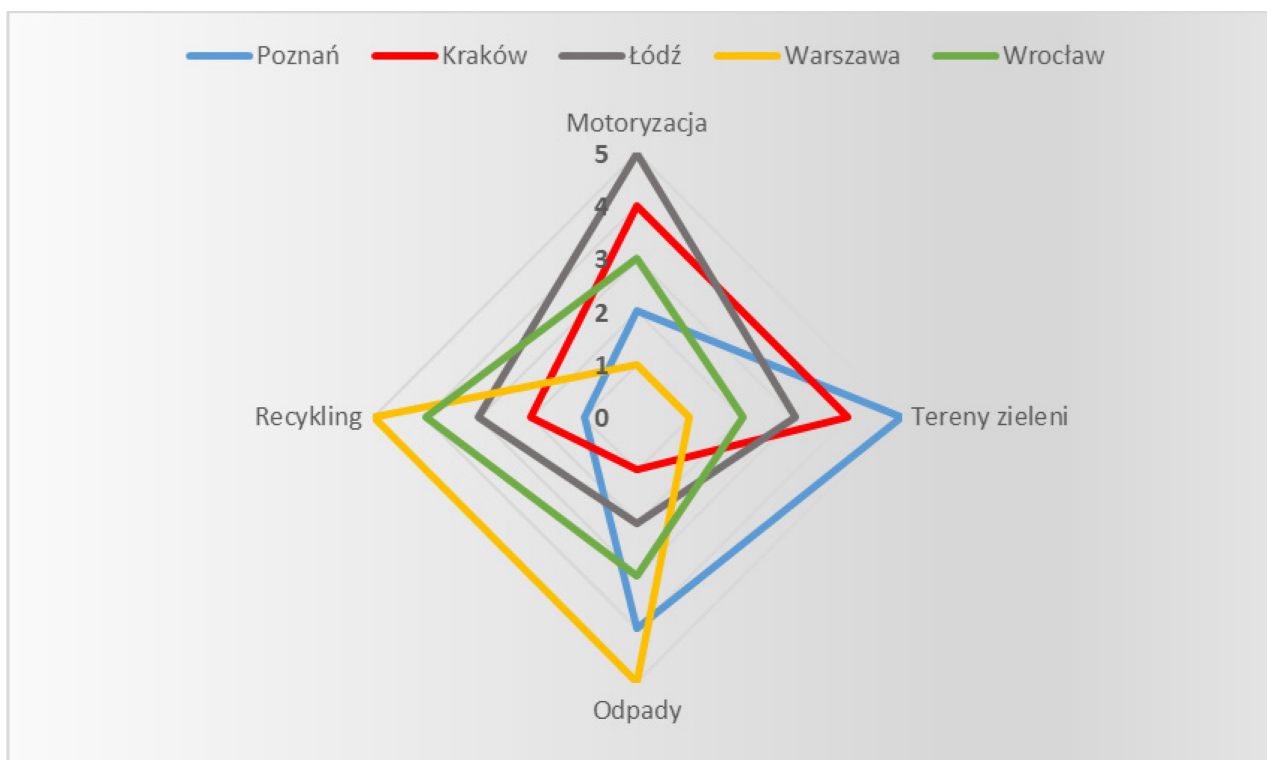
³ Bez zależności od dystansu od miejsca pracy/nauki.

Tabela 9. Benchmarking Poznania dla wybranych wskaźników tematycznych priorytetu „Zielone, mobilne miasto”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Wskaźnik motoryzacji w 2022 r.	796	700	661	815	752
Udział terenów ogólnodostępnej zieleni w powierzchni miasta w % w 2022 r.	3,6	5,7	6,0	6,4	6,4
Udział odpadów zebranych selektywnie w ilości odpadów ogółem w % w 2022 r.	39,0	48,0	39,7	33,8	39,1
Udział zebranych selektywnie papieru, tektury, metali, szkła i tworzyw sztucznych w ilości odpadów ogółem w % w 2022 r.	21,8	16,7	15,6	11,4	14,5

Źródło: GUS

Wykres 20. Pozycja miast w benchmarkingu dla wybranych wskaźników tematycznych dla priorytetu „Zielone, mobilne miasto”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Motoryzacja	2	4	5	1	3
Tereny zieleni	5	4	3	1	2
Odpady	4	1	2	5	3
Recykling	1	2	3	5	4

Analiza

Analiza wskaźnikowa realizacji priorytetu „Zielone, mobilne miasto” wskazuje na prawidłowy kierunek działań w zakresie dostępności do terenów zieleni, gospodarki odpadami z systemem selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu, wykorzystania energii odnawialnej i alternatywnych środków transportu. Wskaźniki poziomu recyklingu i biodegradacji odpadów spełniają przepisy prawa. Problemem jest rosnący wskaźnik motoryzacji powiązany z wciąż wysokim udziałem wykorzystywania indywidualnych pojazdów samochodowych jako podstawowego środka transportu w mieście.

Poznań należy do najbardziej zatłoczonych dużych polskich miast. Poziom motoryzacji jest wyższy jedynie w Warszawie. Ponad jedna trzecia mieszkańców przemieszcza się po mieście korzystając z własnego samochodu. Na wielkość ruchu samochodowego wpływają także codzienne dojazdy do miejsc pracy lub nauki osób mieszkających poza Poznaniem.

Wysoki poziom motoryzacji powoduje konieczność budowy sieci parkingów typu Park&Ride, wprowadzanie stref ograniczonego ruchu oraz ograniczonego postoju.

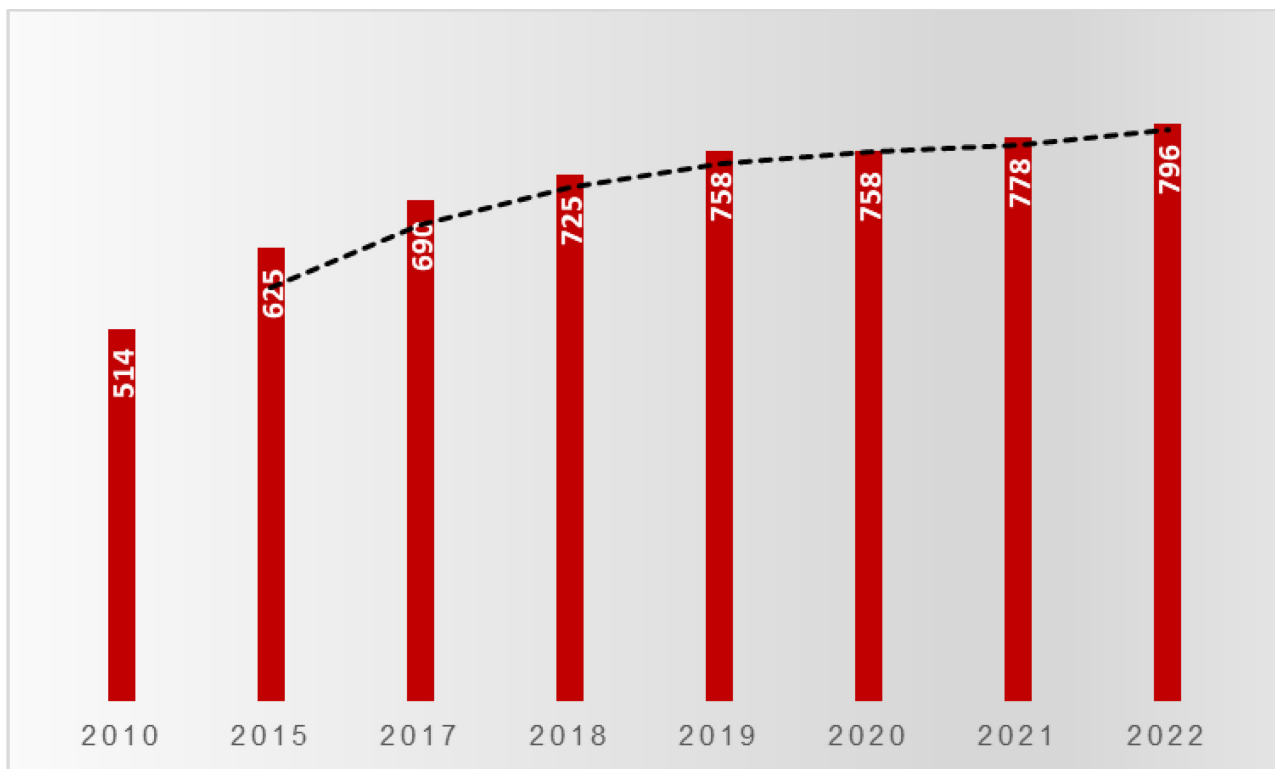
Oprócz samochodów prywatnych, mieszkańcy mogą korzystać z komercyjnych sieci współdzielenia ekologicznych pojazdów silnikowych, w tym sieci car-sharing, scooter-sharing i hulajnog-sharing. Rozwija się infrastruktura dla pojazdów z napędem elektrycznym oraz dla ruchu rowerowego. Jako podstawowy środek transportu miejskiego jest promowany transport publiczny, z którego korzysta jedna trzecia mieszkańców.

Emisja spalin przez poruszające się po mieście pojazdy oraz wciąż duża liczba mieszkań opalanych węglem przyczyniają się do zanieczyszczeń powietrza, z powodu których obszar aglomeracji poznańskiej zaklasyfikowano do najniższej klasy C pod względem średniorocznego poziomu emisji benzo(a)pirenu. Zmniejszył się natomiast poziom emisji pyłu PM10 i pod tym względem obszar miasta znajduje się w klasie A. Oznacza to, że podejmowane działania systemowe, w ramach których promowany jest transport nisko- i zeroemisyjny oraz są oferowane mechanizmy wsparcia i promocji wymiany ogrzewania węglowego i podłączanie mieszkań do miejskiej sieci ciepłowniczej (program KAWKA BIS), powinny być kontynuowane.

Za korzystną należy uznać sytuację związaną z gospodarką odpadami. Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (ITPOK), zapewniając zrównoważony system przetwarzania odpadów, jest jednym z głównych elementów systemu gospodarowania odpadami zmieszanymi. Spalarnia pozwala na ograniczenie składowania odpadów, ograniczając przy tym znacznie zapotrzebowanie na nowe składowiska miejskie. Dzięki działającej infrastrukturze w Poznaniu jest osiągnięty poziom recyklingu odpadów wyższy od minimalnego wyznaczonego w przepisach obowiązujących samorządy.

Analiza benchmarkingowa Poznania na tle największych polskich miast wskazuje, że miasto efektywnie wdraża rozwiązania gospodarki obiegu zamkniętego. Miasto powinno nadal wspierać rozwój alternatywnych środków transportu i udostępniać nowe miejskie otwarte tereny zieleni.

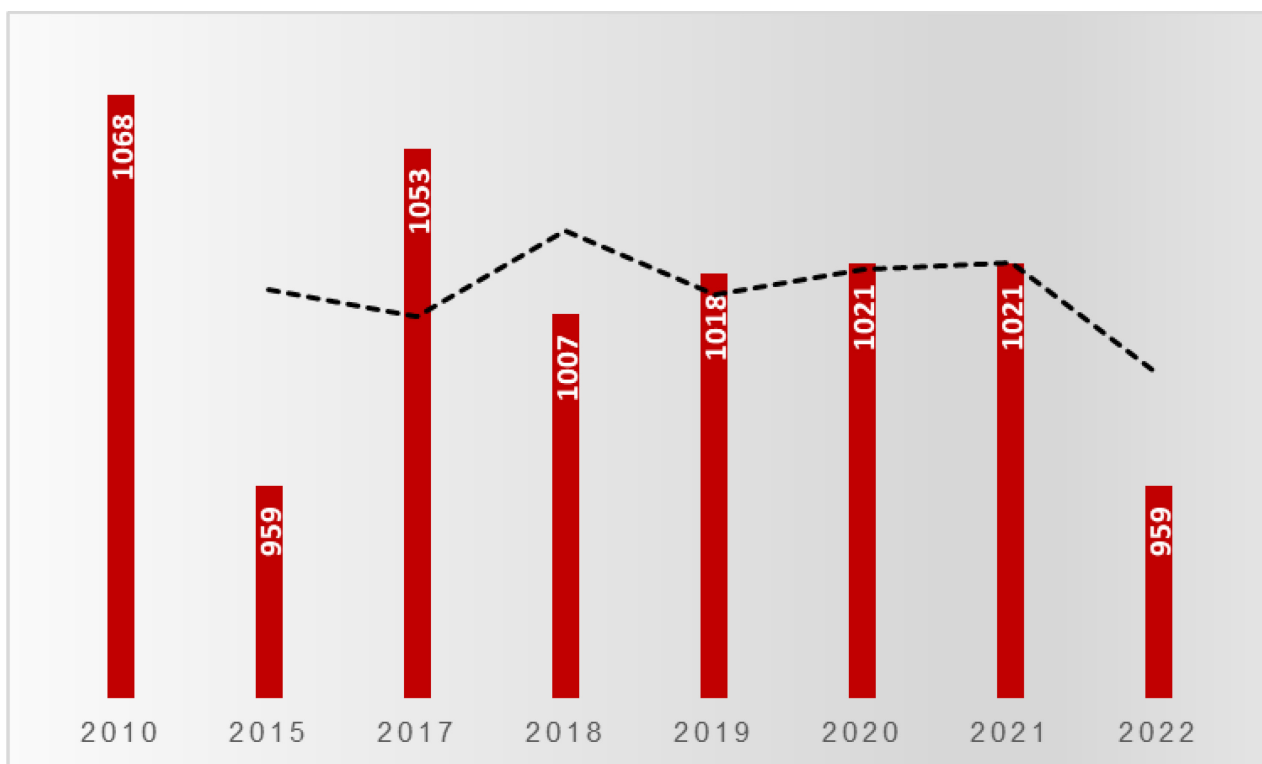
Wykres 21. Wskaźnik motoryzacji w Poznaniu (samochody osobowe na 1000 mieszkańców)

Rok	Wskaźnik motoryzacji w Poznaniu (samochody osobowe na 1000 mieszkańców)
2010	514
2015	625
2017	690
2018	725
2019	758
2020	758
2021	778
2022	796

Źródło: GUS

Wykres 22. Tereny zieleni komunalne i osiedlowe w Poznaniu (w ha)

Rok	Tereny zieleni komunalne i osiedlowe w Poznaniu (w ha)
2010	1068
2015	959
2017	1053
2018	1007
2019	1018
2020	1021
2021	1021
2022	959

Źródło: GUS

Realizacja priorytetu „Przyjazne osiedla”

Priorytet „Przyjazne osiedla” jest ukierunkowany na zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia w ramach osiedli posiadających własny, wyjątkowy charakter.

Poznań ma historycznie ukształtowany, szczególny układ przestrzenny z wieloma rynkami i lokalnymi centrami, unikatowymi przestrzeniami o różnorodnym charakterze oraz silnej tożsamości lokalnej. Niedobór dostępnych dla wszystkich mieszkańców zasobów mieszkaniowych o odpowiednim standardzie przyczynia się do odpływu stałych mieszkańców z Poznania.

- Zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości życia w ramach osiedli posiadających własny, wyjątkowy charakter uwarunkowane jest realizacją następujących kierunków interwencji:
- wzmocnienie relacji społecznych i poczucia tożsamości na poziomie osiedli;
- zapewnienie wysokiej jakości lokalnej oferty kulturalnej, sportowo – rekreacyjnej, usług społecznych i oświatowych na osiedlach;
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego;
- wspieranie rewitalizacji i tworzenia nowych otwartych przestrzeni publicznych;
- wspieranie zróżnicowania przestrzennego miasta dla zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej;
- zapewnienie dostępności mieszkań dla wszystkich grup społecznych;
- ochrona lokalnego rzemiosła, gastronomii, sklepów i punktów usługowych.

WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE

Tabela 10. Wskaźniki dla priorytetu „Przyjazne osiedla”

Wskaźnik	Wartość
Dynamika liczby mieszkańców Śródmieścia w 2023 r. (2010=100)	84%
Dynamika liczby oddanych do użytku mieszkań komunalnych i społeczno-czynszowych w 2023 r. (2010=100)	344%
Dynamika udziału liczby dzieci objętych opieką żłobkową do liczby dzieci ogółem w tej grupie wiekowej w 2022 r. (2010=100)	448%
Dynamika udziału liczby dzieci objętych opieką przedszkolną do liczby dzieci ogółem w tej grupie wiekowej w 2022 r. (2010=100)	125%
Dynamika liczby uczestników imprez organizowanych przez lokalne instytucje kultury w 2023 r. (2011=100)	168%

Wskaźnik	Wartość
Dynamika nakładów na zadania rad osiedli finansowane z budżetu Miasta w 2023 r. (2014=100)	115%
Dynamika wskaźnika przestępczości w 2023 r. (2010=100)	52%

Źródło: GUS, UMP

Tabela 11. Benchmarking Poznania dla wybranych wskaźników tematycznych priorytetu „Przyjazne osiedla”⁴

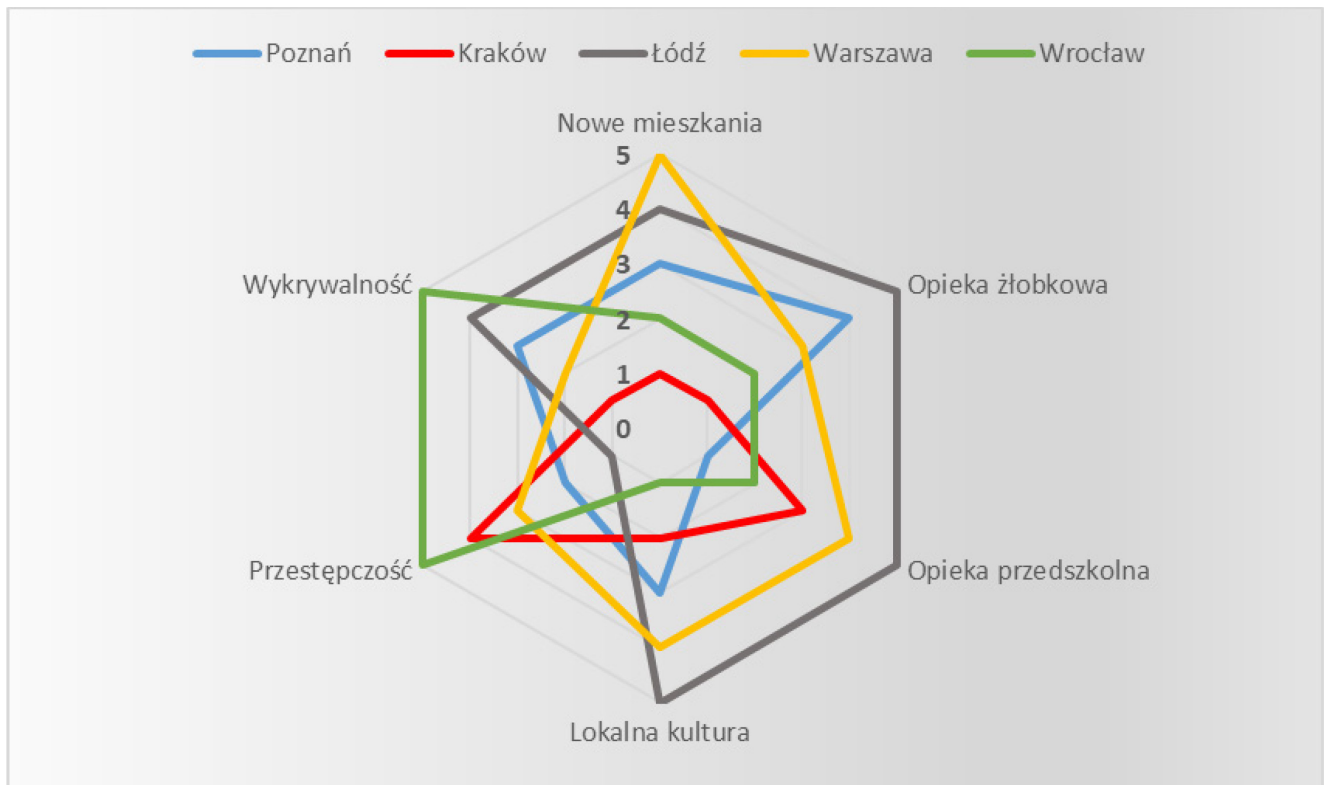
Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Mieszkania oddane do użytku na 10 tys. mieszkańców w 2022 r.	98	134	88	83	134
Udział liczby dzieci objętych opieką żłobkową do liczby dzieci ogółem w tej grupie wiekowej w % w 2022 r.	29,1	36,2	24,2	31,4	36,0
Udział liczby dzieci objętych opieką przedszkolną do liczby dzieci ogółem w tej grupie wiekowej w % w 2022 r.	114,5	110,3	104,5	107,9	112,3
Uczestnicy imprez organizowanych przez lokalne instytucje kultury na 1000 mieszkańców w 2023 r.	567	1181	161	404	1564
Wskaźnik przestępczości w 2023 r.	27,7	30,9	23,1	29,7	32,1
Wskaźnik wykrywalności przestępstw w % w 2023 r.	47,9	68,8	46,9	53,8	44,1

Źródło: GUS

⁴ Dane za 2018 r.

Wykres 23. Pozycja miast w benchmarkingu dla wybranych wskaźników tematycznych dla priorytetu „Przyjazne osiedla”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Nowe mieszkania	3	1	4	5	2
Opieka żłobkowa	4	1	5	3	2
Opieka przedszkolna	1	3	5	4	2
Lokalna kultura	3	2	5	4	1
Przystępność	2	4	1	3	5
Wykrywalność	3	1	4	2	5

Analiza

Analiza wskaźnikowa realizacji priorytetu „Przyjazne osiedla” wskazuje na prawidłowy kierunek działań w zakresie mieszkalnictwa, usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego. Wszystkie wskaźniki statystyczne z tego zakresu osiągnęły dodatnią dynamikę w porównaniu z 2010 r., a wskaźnik przestępczości się zmniejszył. Ujemną dynamikę wykazuje liczba zameldowanych mieszkańców Śródmieścia, jednak na obszarze tym zamieszkuje przynajmniej kilkudziesięcna grupa niezameldowanych osób spoza Poznania, tymczasowo pracujących lub studiujących w mieście oraz uchodźcy wojenni z Ukrainy.

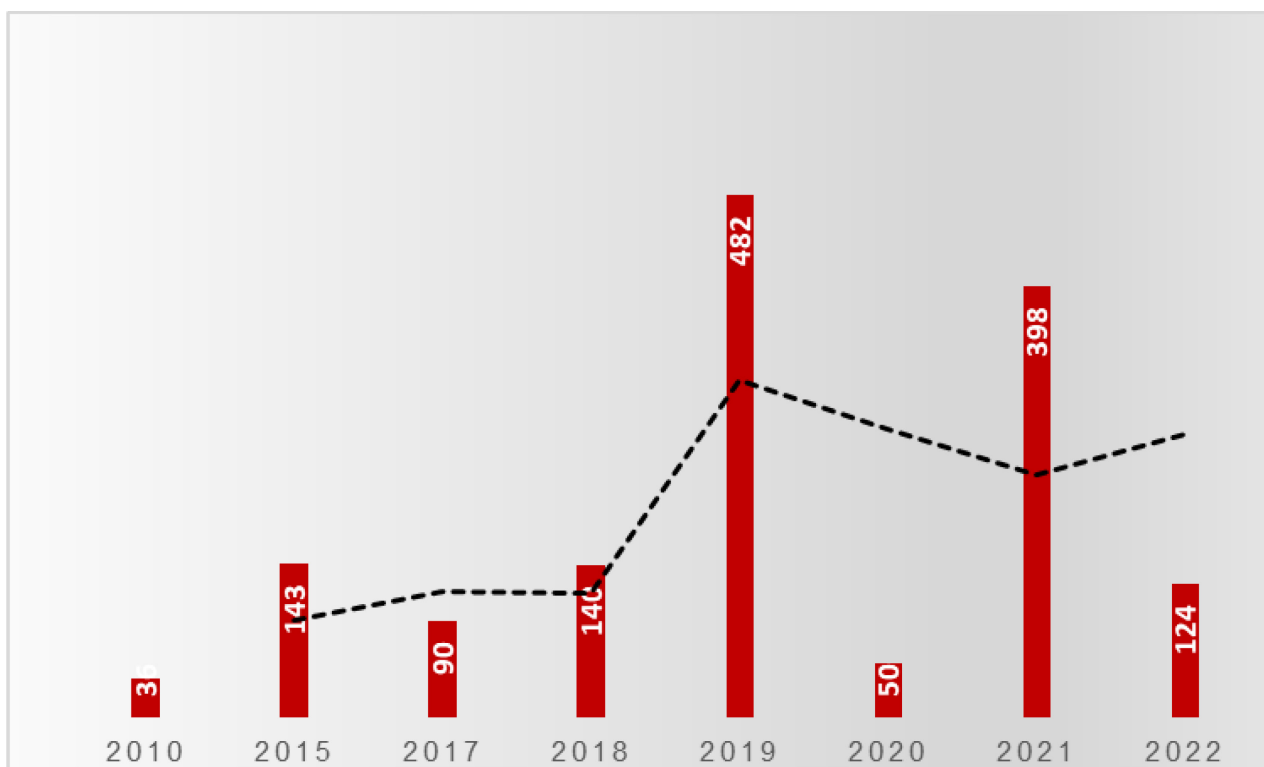
W Poznaniu funkcjonują 42 jednostki pomocnicze Miasta – osiedla. Obszar 5 osiedli: Jeżyce, Ostrów Tumski – Śródka – Komandoria – Zawady, Stare Miasto, św. Łazarz, Wilda stanowi strefę centralną – Śródmieście z największą koncentracją funkcji metropolitalnych i miastotwórczych. Część ta jest także najbardziej zaludnionym obszarem miasta. Realizacja – w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji – kompleksowego Programu dla Śródmieścia powoduje, że wyhamowuje trend spadkowy liczby zameldowanych na pobyt stały lub czasowy mieszkańców tego obszaru, jednak dynamika liczby stałych mieszkańców jest wciąż ujemna. W ramach otrzymywanych z budżetu Miasta środków finansowych, rady osiedli realizują działania mające na celu polepszenie warunków życia mieszkańców. Projekty zmian w lokalnym otoczeniu oraz wspólnej przestrzeni publicznej są także inicjowane przez mieszkańców. Społeczne projekty są finansowane m.in. w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego, Centrów Inicjatyw Lokalnych, miejskich konkursów małych grantów, a młodzieżowe w ramach Szkolnego Budżetu Obywatelskiego i Funduszu Samorządów Uczniowskich. Nowe formy zagospodarowania przestrzeni miejskiej powodują, że mieszkańcy osiedli coraz częściej uczestniczą w wydarzeniach lokalnych i angażują się w działania na rzecz lokalnej społeczności oraz uczestniczą w lokalnych wydarzeniach i imprezach.

Zwiększa się liczba budowanych mieszkań. Miasto realizuje duży program budowy mieszkań komunalnych i socjalnych. Realizowany jest miejski program budowy mieszkań społeczno-czynszowych. Część z nich jest przeznaczona na realizację nowego miejskiego programu „POZnań – i zamieszkaj”. Rozpoczęła funkcjonowanie Społeczna Agencja Najmu. Zgodnie z normami unijnymi docelowy poziom wskaźników udziału liczby dzieci objętych opieką żłobkową i liczby dzieci objętych opieką przedszkolną ma wynosić w 2030 r. odpowiednio 30% i 100%. Miasto jest zobowiązane zapewnić miejsca opieki dla wszystkich dzieci, dlatego – oprócz rozbudowy własnej bazy – dofinansowuje miejsca dla dzieci w placówkach komercyjnych.

Poznań jest miastem bezpiecznym, z wysokim wskaźnikiem wykrywalności przestępstw. Wśród stwierdzonych przestępstw nadal najwięcej jest jednak przestępstw o charakterze kryminalnym, które najbardziej wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Analiza benchmarkingowa Poznania na tle największych polskich miast wskazuje, że Miasto powinno wspierać rozwój opieki nad dziećmi oraz ofertę lokalnych ośrodków kultury. Ważne jest także tworzenie warunków do rozwoju nowego budownictwa mieszkaniowego. Poznań charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem wykrywalności przestępstw, jednak nadal potrzebne są działania ukierunkowane na ciągłe zwiększanie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

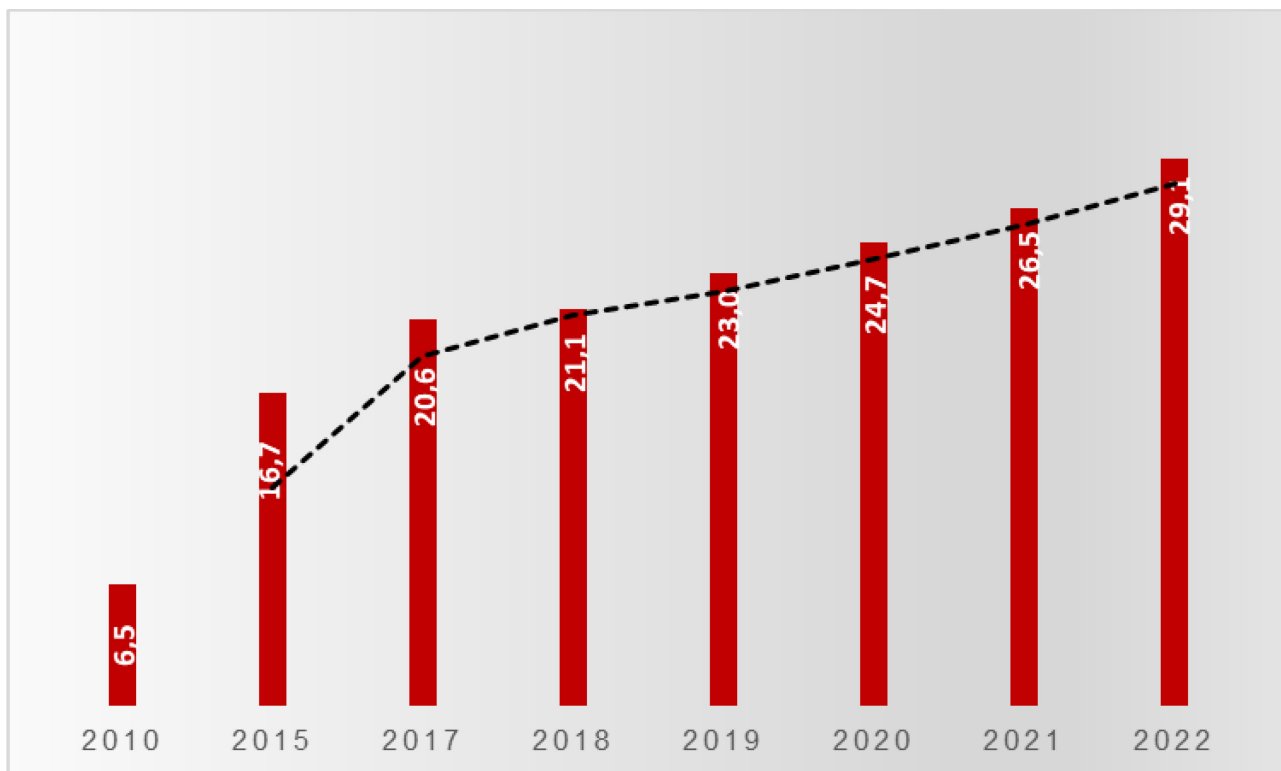
Wykres 24. Nowe mieszkania komunalne i społeczno-czynszowe w Poznaniu

Rok	Nowe mieszkania komunalne i społeczno-czynszowe w Poznaniu
2010	36
2015	143
2017	90
2018	140
2019	482
2020	50
2021	398
2022	124

Źródło: GUS

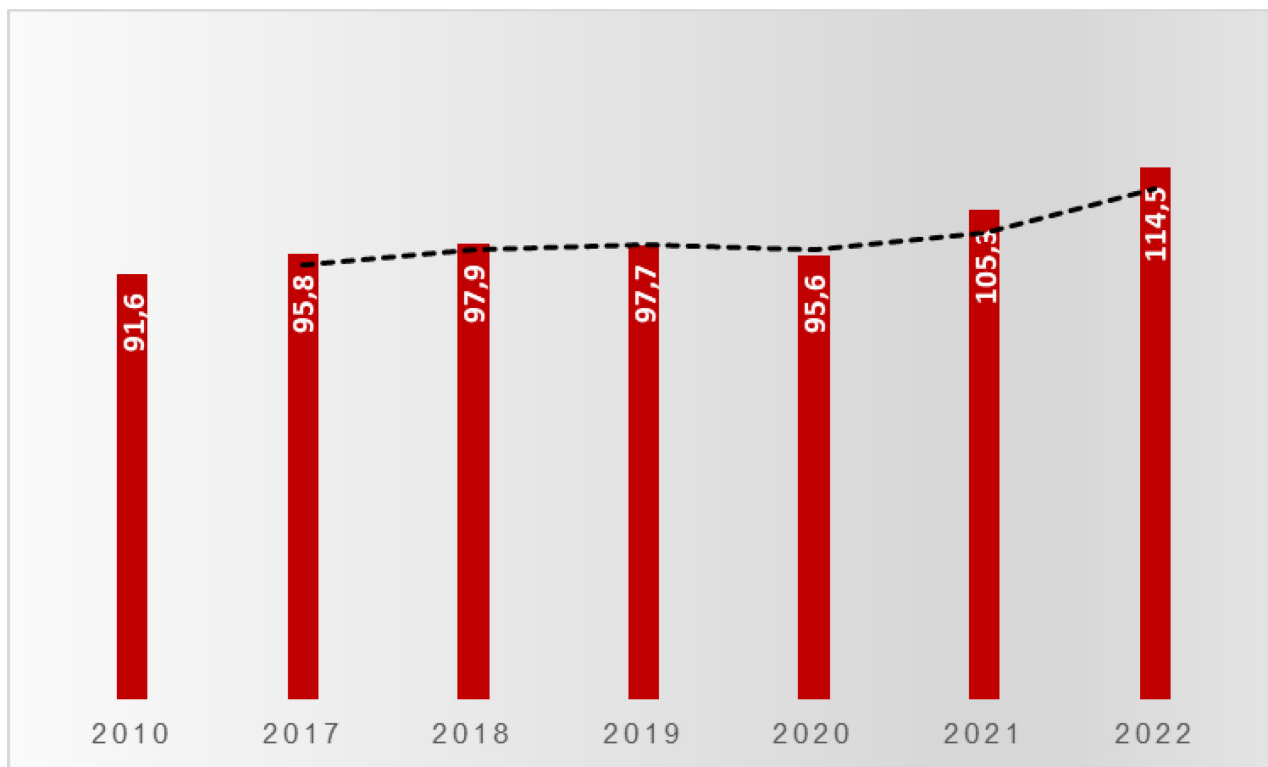
Wykres 25. Udział dzieci objętych opieką żłobkową w liczbie dzieci do 3 lat w Poznaniu (w %)

Rok	Udział dzieci objętych opieką żłobkową w liczbie dzieci do 3 lat w Poznaniu (w %)
2010	6,5
2015	16,7
2017	20,6
2018	21,1
2019	23,0
2020	24,7
2021	26,5
2022	29,1

Źródło: GUS

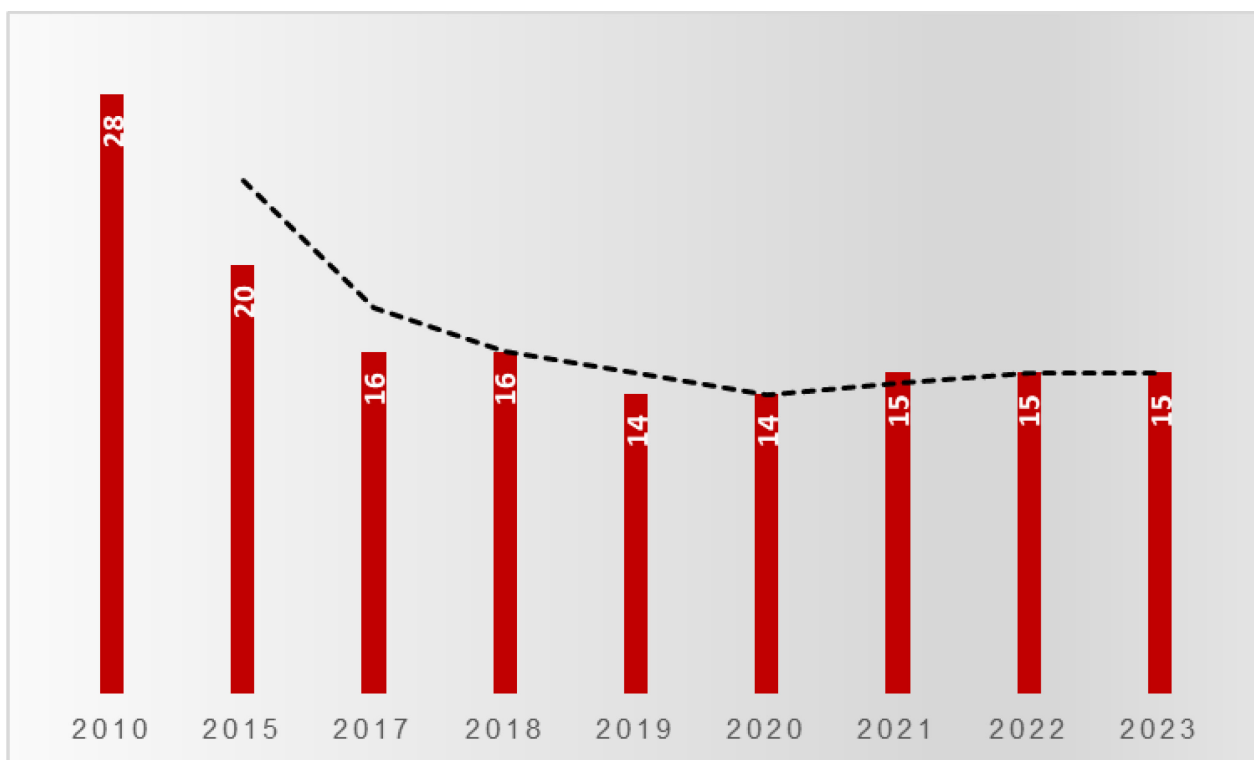
Wykres 26. Udział dzieci w wieku od 3 do 6 lat objętych opieką przedszkolną w liczbie dzieci w tym wieku w Poznaniu (w %)

Rok	Udział dzieci w wieku od 3 do 6 lat objętych opieką przedszkolną w liczbie dzieci w tym wieku w Poznaniu (w %)
2010	91,6
2017	95,8
2018	97,9
2019	97,7
2020	95,6
2021	105,3
2022	114,5

Źródło: GUS

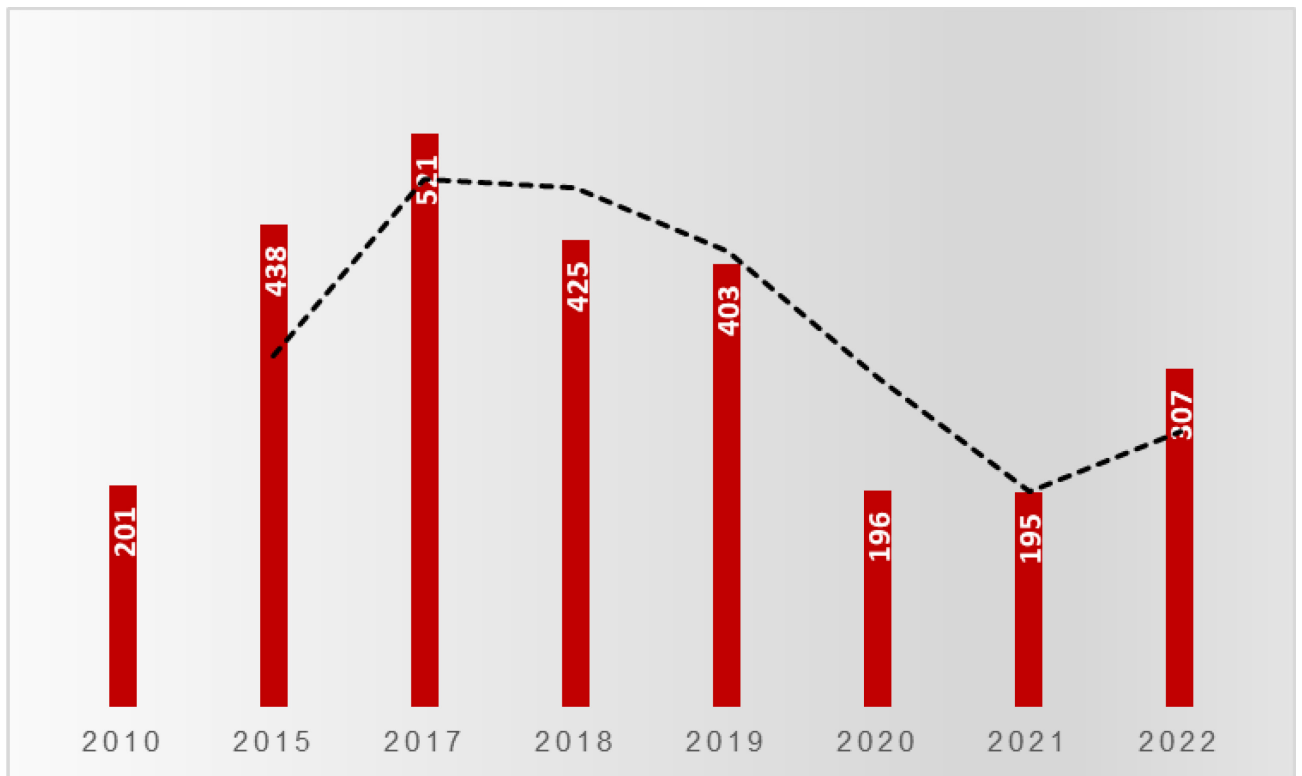
Wykres 27. Przestępstwa stwierdzone w Poznaniu (w tys.)

Rok	Przestępstwa stwierdzone w Poznaniu (w tys.)
2010	28
2015	20
2017	16
2018	16
2019	14
2020	14
2021	15
2022	15
2023	15

Źródło: GUS

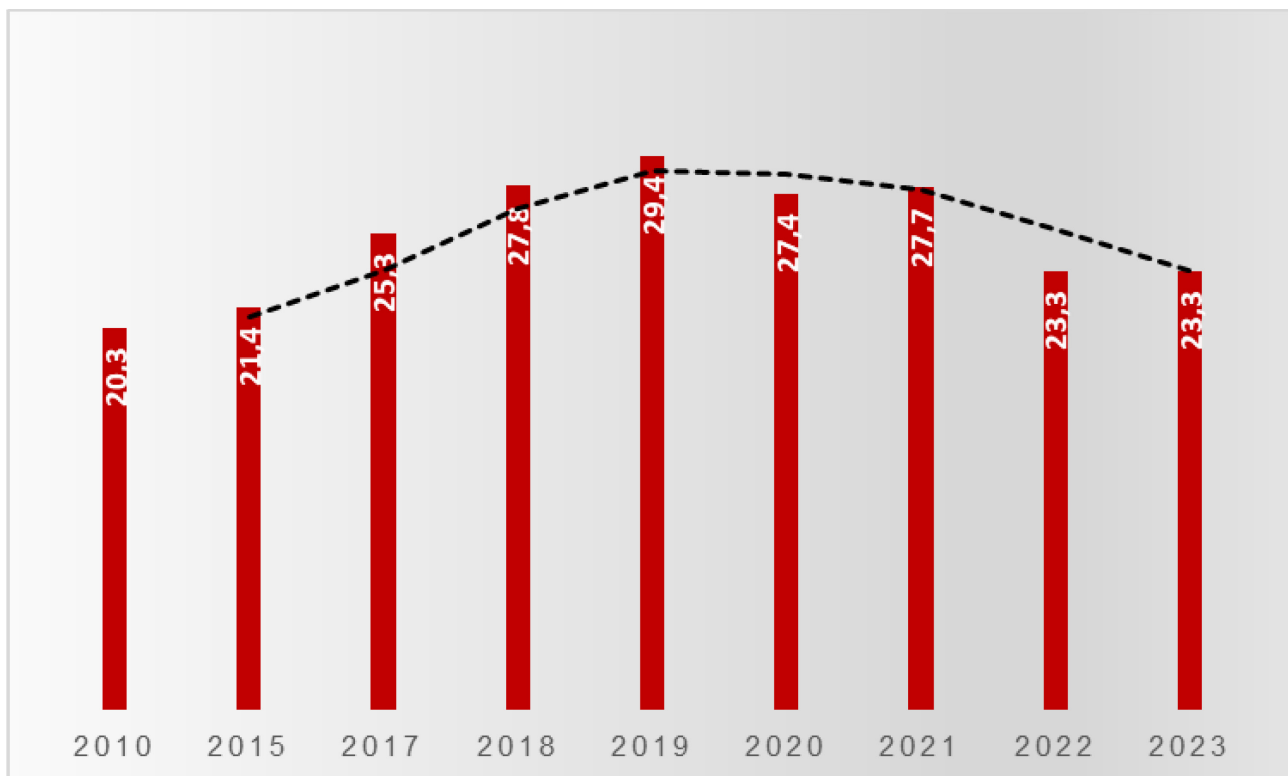
Wykres 28. Uczestnicy lokalnych wydarzeń kulturalnych w Poznaniu (w tys. osób)

Rok	Uczestnicy lokalnych wydarzeń kulturalnych w Poznaniu (w tys. osób)
2010	201
2015	438
2017	521
2018	425
2019	403
2020	196
2021	195
2022	307

Źródło: GUS

Wykres 29. Nakłady na zadania rad osiedli finansowane z budżetu Miasta Poznania
(w mln zł)

Rok	Nakłady na zadania rad osiedli finansowane z budżetu Miasta Poznania (w mln zł)
2010	20,3
2015	21,4
2017	25,3
2018	27,8
2019	29,4
2020	27,4
2021	27,7
2022	23,3
2023	23,3

Źródło: UMP

Realizacja priorytetu: „Wspólnotowość i dialog społeczny”

Priorytet „Wspólnotowość i dialog społeczny” ukierunkowany jest na tworzenie nowych i rozwijanie istniejących mechanizmów, form wsparcia i działań pozwalających mieszkańcom na odpowiedzialne współdecydowanie o rozwoju miasta.

Wysoki kapitał społeczny opiera się na dużej aktywności instytucjonalnej organizacji pozarządowych i społecznych, działalności rad osiedli, oraz najsilniejszych w Polsce ruchów miejskich, a także niesformalizowanych inicjatywach społecznościowych. Coraz bardziej przyjazna i dostępna przestrzeń publiczna sprzyja dialogowi społecznemu. Jednak osoby z grup problemowych, o trudnej sytuacji życiowej, wciąż nie włączają się do współdecydowania o rozwoju miasta.

Tworzenie nowych i rozwijanie istniejących mechanizmów, form wsparcia i działań pozwalających mieszkańcom na odpowiedzialne współdecydowanie o rozwoju miasta uwarunkowane jest realizacją następujących kierunków interwencji:

- miasto przyjazne rodzinom i seniorom;
- budowanie szerokiej integracji społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem;
- zwiększenie współuczestnictwa mieszkańców w życiu miasta;
- wspieranie działań kulturalnych i sportowych na rzecz rozwoju społecznego;
- kształtowanie zachowań prozdrowotnych mieszkańców Poznania;
- unowocześnienie oraz zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług publicznych;
- usprawnienie systemu komunikacji z mieszkańcami;
- wspieranie organizacji pozarządowych oraz zwiększenie aktywności obywatelskiej.

WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE

Tabela 12. Wskaźniki dla priorytetu „Wspólnotowość i dialog społeczny”

Wskaźnik	Wartość
Dynamika udziału beneficjentów pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w ogólnej liczbie beneficjentów w 2022 r. (2010=100)	83%
Dynamika liczby imprez masowych w 2023 r. (2013=100)	233%
Dynamika liczby konsultacji społecznych w 2023 r. (2018=100)	162%
Dynamika liczby projektów organizacji pozarządowych uzyskujących dofinansowanie z budżetu Miasta w 2023 r. (2010 = 100)	177%
Dynamika liczby e-usług administracji lokalnej w 2023 r. (2017=100)	238%

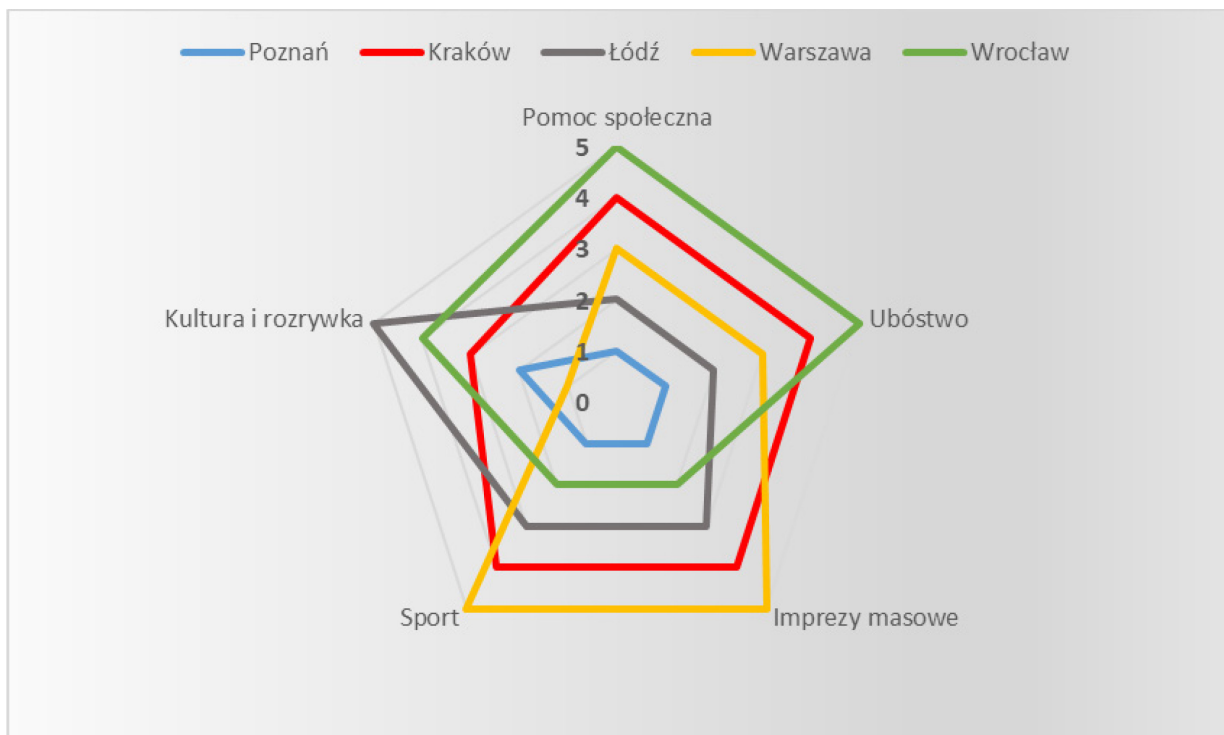
Źródło GUS, UMP

Tabela 13. Benchmarking Poznania dla wybranych wskaźników tematycznych priorytetu „Wspólnotowość i dialog społeczny”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Beneficjenci pomocy społecznej na 10000 mieszkańców w 2022 r.	316	187	253	164	119
Udział beneficjentów pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w ogólnej liczbie beneficjentów w % w 2021 r.	1,9	0,9	1,9	1,0	0,8
Imprezy masowe na 100 000 mieszkańców w 2023 r.	38	27	28	18	36
Uczestnicy sportowych imprez masowych na 1000 mieszkańców w 2021 r.	1972	991	1469	884	1962
Uczestnicy artystyczno-rozrywkowych imprez masowych na 1000 mieszkańców w 2021 r.	625	612	488	781	533

Źródło: GUS

Wykres 30. Pozycja miast w benchmarkingu dla wybranych wskaźników tematycznych priorytetu „Wspólnotowość i dialog społeczny”

Wskaźnik	Poznań	Kraków	Łódź	Warszawa	Wrocław
Pomoc społeczna	1	4	2	3	5
Ubóstwo	1	4	2	3	5
Imprezy masowe	1	4	3	5	2
Sport	1	4	3	5	2
Kultura i rozrywka	2	3	5	1	4
Pomoc społeczna	1	4	2	3	5

Analiza

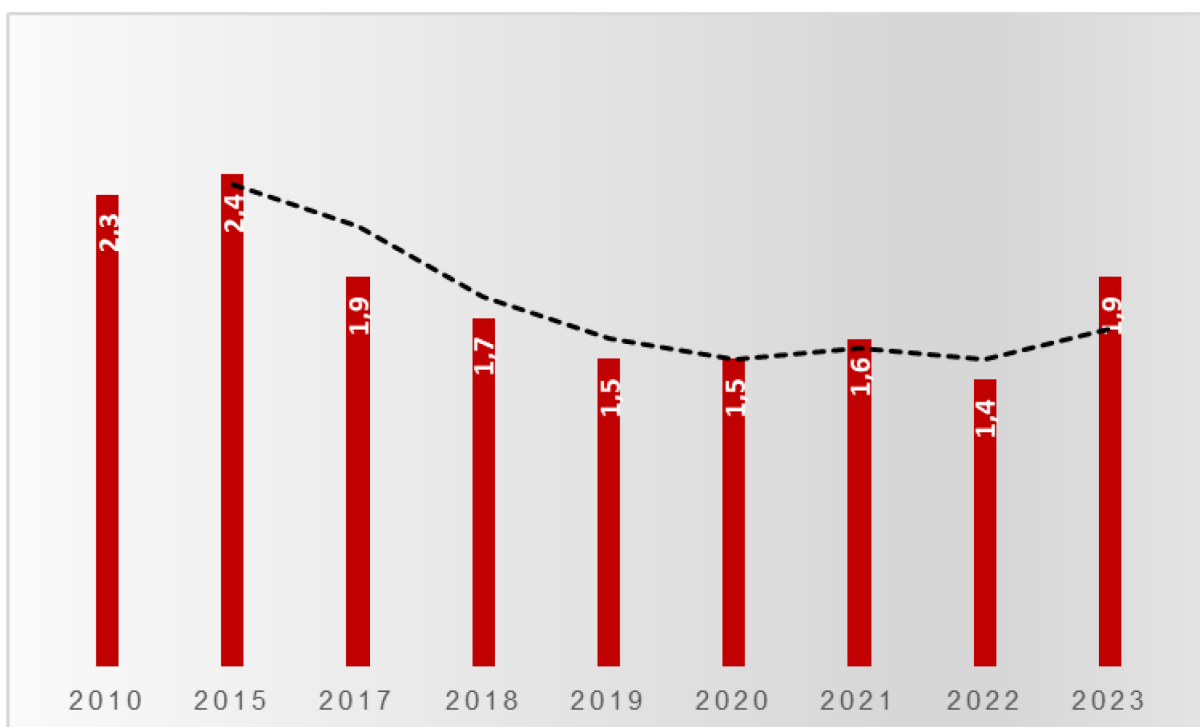
Analiza wskaźnikowa realizacji priorytetu „Wspólnotowość i dialog społeczny” wskazuje na prawidłowy kierunek działań w tym zakresie. Wszystkie wskaźniki statystyczne osiągnęły dodatnią dynamikę w porównaniu z 2010 r., a powiązany z wykluczeniem społecznym wskaźnik ubóstwa się zmniejszył.

Poznań charakteryzuje się najwyższym w Polsce (po Warszawie) poziomem kapitału ludzkiego i społecznego, który charakteryzuje jakość, zasięg i cel relacji społecznych. Wysoki poziom kapitału społecznego pozytywnie wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy miasta oraz jakość życia mieszkańców, sprzyja aktywności organizacji pozarządowych (NGOs), fundacji i stowarzyszeń zakładanych przez mieszkańców, którzy pragną udzielać się na rzecz i w życiu miasta. Wiele z nich realizuje zadania własne samorządu w ramach uzyskanych dotacji i grantów. Organizacje pozarządowe aktywnie współpracują z Miastem przy realizacji zadań publicznych ukierunkowanych na społeczność lokalną oraz należą do miejskich zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, takich jak: Poznańska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Miejska Rada Seniorów, Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, Rada Rodziny Dużej, Młodzieżowa Rada Konsultacyjna przy Prezydencie Miasta Poznania oraz komisje dialogu obywatelskiego.

Mieszkańcy, poza udzielaniem się w organizacjach społecznych, uczestniczą także we współdecydowaniu o mieście poprzez udział w konsultacjach społecznych na temat różnych aspektów funkcjonowania miasta. Dla usprawnienia kanałów komunikacji oraz załatwiania spraw urzędowych funkcjonują internetowe serwisy informacyjne – Miejski Informator Multimedialny i Biuletyn Informacji Publicznej, udostępniające także e-usługi miejskie. Mieszkańcy mają do dyspozycji m.in. następujące cyfrowe rozwiązania: e-administracja, elektroniczny system rezerwacji wizyt, skrzynka na ePUAP, system obsługi procedowania zadań dotacyjnych WITKAC, miejskie voiceboty i chatboty, urzędomat. Miasto oferowało również możliwość skorzystania z SMS – owego systemu informowania o zagrożeniach. Miejski system otwartego dostępu do informacji i danych miasta obejmuje miejskie API, serwis internetowy BaDaM Poznań, System Informacji Przestrzennej z modelem 3D Miasta Poznania, aplikację Smart City Poznań i PEKA, systemem ID.Poznań, platformą konsultacji Voxly. Dla osób rozliczających w Poznaniu podatki funkcjonuje miejski program benefitowy OK Poznań (Osobista Karta Poznańska) z aplikacją mobilną. W pracy administracji lokalnej są wprowadzane nowe rozwiązania zapewniające lepszy kontakt ze wszystkimi grupami mieszkańców. Miasto wspiera i uaktywnia także grupy społeczne z wykluczeniami społecznymi oraz rodziny z dziećmi i seniorów. Wspólnotowość jest także budowana przez różne działania integracyjne. Kontynuowano szeroki program wsparcia uchodźców wojennych z Ukrainy, realizowany ze środków z budżetu Miasta, budżetu Państwa oraz środków zagranicznych.

Analiza benchmarkingowa Poznania na tle największych polskich miast wskazuje, że Miasto powinno nadal wspierać działania ukierunkowane na uaktywnianie i włączanie społeczne osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, a także wspierać grupę osób dotkniętą ubóstwem. Poznań był liderem pod względem liczby organizowanych imprez masowych, a największym zainteresowaniem uczestników wciąż cieszyły się masowe imprezy sportowe. Miasto powinno nadal rozwijać kierunek inteligentnego miasta przyjaznego mieszkańcom.

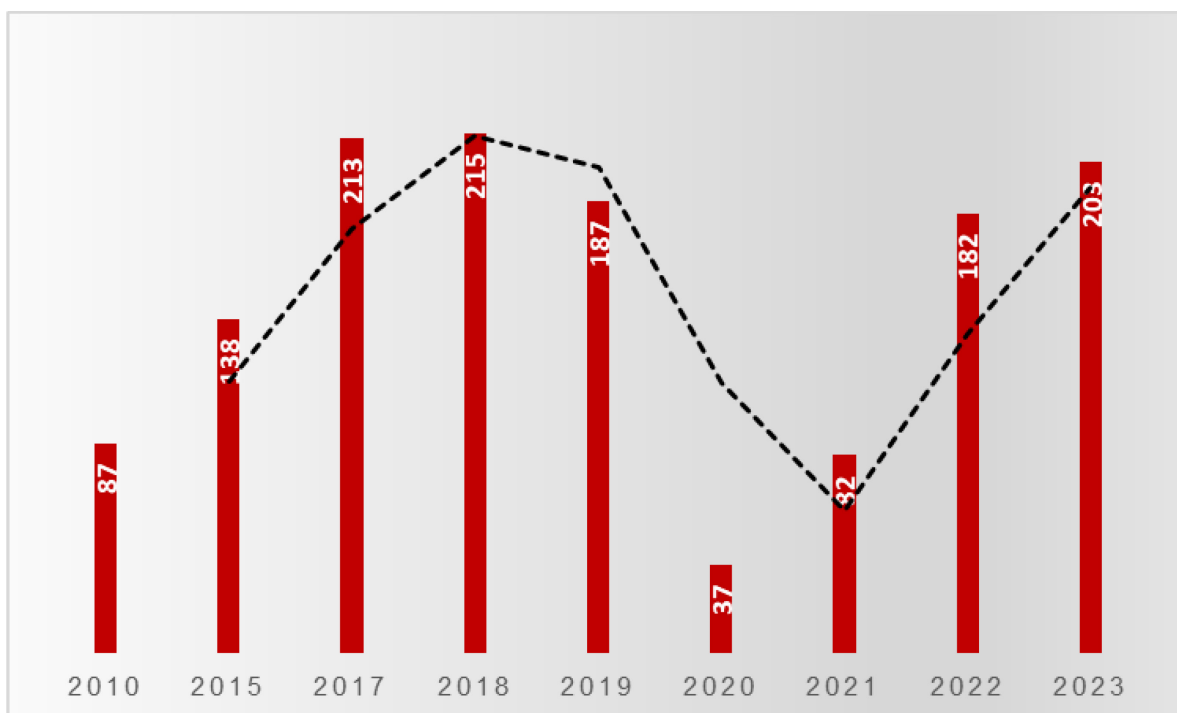
Wykres 31. Udział beneficjentów pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w ogólnej liczbie beneficjentów (w %)

Rok	Udział beneficjentów pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w ogólnej liczbie beneficjentów (w %)
2010	2,3
2015	2,4
2017	1,9
2018	1,7
2019	1,5
2020	1,5
2021	1,6
2022	1,4
2023	1,9

Źródło: GUS

Wykres 32. Imprezy masowe w Poznaniu

Rok	Liczba imprez masowych w Poznaniu
2010	87
2015	138
2017	213
2018	215
2019	187
2020	37
2021	82
2022	182
2023	203

Źródło: GUS

II. POZIOM ZAAWANSOWANIA REALIZACJI ZADAŃ KLUCZOWYCH

W ramach wdrażania priorytetów Strategii Rozwoju Miasta Poznania 2020+ realizowane są zadania kluczowe obejmujące przede wszystkim przedsięwzięcia inwestycyjne. **Strategia określa 55 zadań kluczowych.** W ich realizację są lub będą zaangażowane różne podmioty i jednostki. Efekty ich działań mają i będą miały znaczący wpływ na wdrażanie Strategii. Pomimo, iż zadania kluczowe zostały przyporządkowane do poszczególnych priorytetów strategicznych, ich realizacja – podobnie jak wszystkich przedsięwzięć wynikających ze Strategii – wpływa na poziom wdrażania wszystkich priorytetów. Wynika to z oparcia Strategii na systemie poczwórnej helisy obejmującej wzajemnie powiązane ze sobą: społeczność lokalną, biznes, naukę i administrację publiczną.

Priorytet: „Silna Metropolia”

W ramach priorytetu przewiduje się rozwój funkcji metropolitalnych Poznania przy uwzględnieniu procesu metropolizacji w aspekcie przestrzennym, funkcjonalnym i sieciowym. Proces ten wpływa na sąsiadującą przestrzeń obszaru metropolitalnego oraz na cały region. Zgodnie ze Strategią, prowadzone są działania mające na celu rozwój funkcji biznesowych, akademickich, targowych, turystycznych, konferencyjnych, kulturalnych, sportowych Poznania i coraz lepszą rozpoznawalność Poznania w skali globalnej. Rozwijana jest współpraca regionalna i metropolitalna oraz wykorzystywane są możliwości, jakie daje współpraca międzynarodowa.

Proces metropolizacji jest związany z rozbudową powiązań transportowych. Poznań należy do miast o dużej krajowej i międzynarodowej dostępności transportowej, jest miastem – węzłem łączącym różne środki transportu i platformy multimodalne, leżącym na skrzyżowaniu dwóch korytarzy transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T: Bałtyk-Adriatyk i Morze Północne-Bałtyk. Pozwala to na rozwój dostępności międzynarodowej, a w skali lokalnej, także na rozwój zrównoważonego transportu w mieście i gminach sąsiednich oraz budowę brakujących odcinków tzw. „ostatniej mili” z wykorzystaniem unijnego instrumentu finansowego CEF (Connecting Europe Facility – „Łącząc Europę”).

W 2023 r. w ramach zadań kluczowych realizowano:

- w zakresie zwiększania spójności i dostępności Metropolii Poznań:
  - **rozbudowę infrastruktury Portu Lotniczego Poznań-Ławica**, który należy do sieci TEN-T; w 2023 r. Port kontynuował realizację projektu „**Poprawa efektywności energetycznej Portu Lotniczego Poznań-Ławica w oparciu o własną zieloną energię**”, **zakończono instalację farmy fotowoltaicznej o mocy blisko 4 MW**. Ta inwestycja nie tylko zmniejsza uzależnienie Portu od tradycyjnych źródeł energii, zaspokajając większość zapotrzebowania energetycznego, ale także redukuje negatywne oddziaływanie Portu na środowisko, przyczyniając się do dekarbonizacji środowiska.

W ramach projektu przygotowano również opracowanie „**System produkujący zielony wodór z farmy fotowoltaicznej, magazynujący go i wykorzystujący w lokalnej stacji tankowania wodorem**”. W ramach najnowszego projektu w 2023 r. Port Lotniczy Poznań-Ławica wszedł w skład konsorcjum i wraz z partnerami ubiegał się o dofinansowanie unijne międzynarodowego projektu „**BSR Hydrogen Air Transport-Preparation of Baltic Sea Region Airports for Green Hydrogen**”. Projekt „BSR HyAirport” otrzymał wsparcie unijne w wysokości około 3,8 miliona EUR w ramach Programu INTERREG dla Regionu Morza Bałtyckiego. Partnerzy zainaugurowanego z końcem 2023 r. projektu będą współuczestniczyć w kreowaniu przyszłości sektora lotniczego poprzez zastosowanie zielonego wodoru. W ciągu najbliższych trzech lat w ramach projektu mają zostać opracowane procedury wykonywania operacji przez statki powietrzne napędzane wodorem, a pierwsze loty pilotażowe w Regionie Morza Bałtyckiego planowane są przed końcem tej dekady;

- **rozwój Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM)** – w 2023 r. w sieci Poznańskiej Kolei Metropolitalnej funkcjonowały następujące linie:
  - PKM1 Gniezno–Poznań–Kościan;
  - PKM2 Września–Poznań–Nowy Tomyśl;
  - PKM3 Wągrowiec–Poznań–Grodzisk Wielkopolski;
  - PKM4 Środa Wielkopolska–Poznań–Wronki;
  - PKM5 Poznań – Rogoźno Wielkopolskie.

W działalność Poznańskiej Kolei Metropolitalnej zaangażowanych jest 48 samorządów – Województwo Wielkopolskie, Miasto Poznań i Powiat Poznański, które współfinansują każdą z linii PKM, a także 9 kolejnych powiatów i 36 gmin, z których większość to członkowie stowarzyszenia Metropolia Poznań.

Połączenia są obsługiwane przez Koleje Wielkopolskie oraz POLREGIO.

W 2023 r. PKM obsługiwały 193 pary pociągów. We wrześniu 2023 r. samorzady współfinansujące PKM podpisały porozumienie w sprawie dodatkowych połączeń. Od stycznia 2024 r. liczba par połączeń w ramach Poznańskiej Kolei Metropolitalnej wzrosła do 219 dziennie. Na obszarze działania PKM jest blisko 100 stacji i przystanków.

Dla umożliwienia realizacji umowy Miasta Poznania z Województwem Wielkopolskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej na „Wzmocnienie wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich na obszarze oddziaływania Aglomeracji Poznańskiej poprzez zwiększenie ilości połączeń kolejowych – dofinansowanie Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM)”, na 2023 r. w budżecie Miasta zabezpieczono środki w wysokości ponad 5,1 mln zł. W ramach rozwoju PKM, planowane jest uruchomienie połączeń na rewitalizowanych trasach Poznań–Śrem oraz Poznań–Międzychód. Za realizację tych planów odpowiada Marszałek Województwa Wielkopolskiego;

- działania związane z przedsięwzięciami kolejowymi mającymi wpływ na funkcjonowanie transportu w Poznaniu mają na celu, m.in.:

- **dostosowanie kolejowej obwodnicy towarowej do ruchu pasażerskiego** – podjęte prace dotyczą opracowania dokumentacji projektowej obejmującej sporządzenie projektów budowlanych oraz wniosków o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy 8 zintegrowanych węzłów przesiadkowych (ZWP) rozmieszczonych wzdłuż północnej kolejowej (towarowej) obwodnicy Poznania w sąsiedztwie nowoprojektowanych osobowych przystanków kolejowych. Planowane ZWP umożliwią dogodną zmianę środka transportu z indywidualnego (samochodu, roweru) na publiczny transport zbiorowy. W ramach realizacji zadania zaprojektowane zostaną takie infrastrukturalne komponenty projektu jak m.in.: parkingi P+R, B+R oraz K+R, infrastruktura techniczna drogowa, rowerowa i piesza (dojazdy drogowe, rowerowe oraz dojścia piesze do projektowanych węzłów, bezkolizyjne przejazdy drogowo-kolejowe, bezkolizyjne przejścia piesze wraz ze schodami, pochylniami i windami), infrastruktura transportu publicznego (przystanki, pętle, dojazdowe odcinki tras tramwajowych i autobusowych), komponenty ITS z zakresu informacji pasażerskiej. Projekt zakłada silne preferencje dla transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego; wynika z potrzeby poprawy funkcjonowania transportu publicznego MOF Poznania. Jego głównym celem jest wsparcie zrównoważonego rozwoju miejskiego oraz aglomeracyjnego systemu transportowego poprzez zwiększenie udziału transportu publicznego w przewozach osób, a tym samym zmniejszenie niekorzystnej relacji podziału zadań przewozowych, jaka ma miejsce w Poznaniu. Oddziaływanie projektu ma charakter ponadlokalny aglomeracyjny, tzn. jest kierowane do mieszkańców całego powiatu poznańskiego. Miasto realizuje zadanie dotyczące 4 ZWP: Poznań Franowo, Poznań Kobylepole, Poznań Zieliniec, Poznań Piątkowo oraz dowiązania pieszo-rowerowego do przystanku kolejowego i ZWP Poznań Naramowice (ZWP Poznań Naramowice realizowany jest przez Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu). Pozostałe zadania w ramach projektu realizują partnerzy: Suchy Las, Czerwonak, Swarzędz.

W 2023 r. w trwały prace nad uzgodnieniem rozwiązań w zakresie transportowym i dokumentacji dla inwestycji „**Budowa węzła przesiadkowego przy przystanku pasażerskim Poznań Suchy Las wraz z likwidacją kolizyjnego przejazdu drogowego przez linie kolejowe w ciągu ul. Sucholeskiej**”. Merytorycznych uzgodnień w imieniu Miasta Poznania dokonuje Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu. Dokumentacja projektowa będzie uwzględniać potrzeby ruchu rowerowego wraz z jego dowiązaniem do istniejących lub projektowanych inwestycji zarówno po stronie Miasta Poznania, jak i Gminy Suchy Las, w tym w ciągach dróg powiatowych;

- **budowę dwóch dodatkowych torów na odcinku Poznań Główny – Poznań Wschód** – w 2023 r. kontynuowano współpracę z PKP PLK Region Zachodni;
- opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej Zintegrowanego Węzła Transportowego „Starołęka” w ramach projektu „**Budowa węzła przesiadkowego przy przystanku pasażerskim Poznań Starołęka wraz z likwidacją kolizji drogowo-**

- kolejowej w ciągu ulicy Starołęckiej”. W dniu 16.12.2022 roku Miasto Poznań oraz PKP PLK S.A podpisały list intencyjny w sprawie współpracy przy tym zadaniu;
- **poprawę komunikacji w północno-zachodniej części Poznania oraz przejazd drogą krajową nr 92** – rozpoczęto budowę nowych wiaduktów wraz z przebudową okolicznego układu drogowego w ramach projektów „Budowa skrzyżowania bezkolizyjnego z linią kolejową nr 354 w ciągu ul. Lutyckiej w Poznaniu” oraz „Budowa skrzyżowania bezkolizyjnego z linią kolejową nr 354 w ciągu ul. Gołęcińskiej”. Linia kolejowa łącząca Poznań z Piłą nie będzie już przeszkodą w przejazdach ulicami Lutycką i Gołęcińską. Pojawi się również infrastruktura dla pieszych i rowerzystów, m.in. nad torowiskiem przy ul. Lutyckiej wybudowana zostanie kładka, która zapewni bezpieczny i wygodny dostęp do zielonych terenów rekreacyjnych w rejonie pobliskiego fortu oraz do osiedli mieszkaniowych na Strzeszynie;
  - weryfikowanie dokumentacji projektowej dla **Poznańskiego Węzła Kolejowego** – prowadzone prace dotyczyły weryfikacji założeń PKP PLK S.A. opublikowanych w postępowaniu przetargowym dotyczącym opracowania dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego w ramach projektu Poznańskiego Węzła Kolejowego. Prace prowadzono pod kątem analizy merytorycznej postępowania, jak również uwzględnienia wspólnych działań na rzecz np. rozwiązań dla budynku Dworca PKP „Poznań Główny”. Ponadto w 2023 r. trwały prace nad opiniowaniem proponowanych wariantów przebiegu KDP w ramach konsultacji społecznych prowadzonych przez CPK Sp. z o.o.. Miasto Poznań zgłosiło szereg uwag do proponowanych wariantów przebiegu linii kolejowej nr 85;
  - **rozbudowę układu transportowego miasta o znaczeniu ponadlokalnym, ważnego dla zwiększenia dostępności Metropolii Poznań** – zrealizowano prace przy budowie zintegrowanego węzła transportowego Grunwaldzka w miejscu przejazdu przez linię kolejową E20. W ramach inwestycji powstał bezkolizyjny przejazd pod torami trasy kolejowej E20, z którego mogą korzystać nie tylko zmotoryzowani, ale także piesi i rowerzyści. Przy stacji kolejowej Poznań Junikowo powstał węzeł przesiadkowy, łączący różne środki transportu. Pętla autobusowa w rejonie peronu PKP umożliwia szybką przesiadkę pomiędzy pociągami i autobusami „drzwi w drzwi”. Uzupelnieniem węzła transportowego są parkingi typu „Park & Ride” (parkuj i jedź) dla samochodów i rowerów. Kontynuowano integrację systemów transportowych we wszystkich gminach Metropolii;
  - w zakresie wzmocnienia rozpoznawalności Poznania w kraju i za granicą w oparciu o potencjał dziedzictwa kulturowego, kultury, sportu i turystyki:
    - Miasto Poznań od Samorządu Województwa Wielkopolskiego przejęło **Filharmonię Poznańską im. Tadeusza Szeligowskiego**. Filharmonia Poznańska stanowi znaczące wzbogacenie miejskich instytucji kultury, których działalność skupia się wokół idei Poznania jako miasta muzyki. Miasto opiekuje się już dwiema ważnymi instytucjami

- o charakterze muzycznym, posiadającymi własne zespoły artystyczne: Teatrem Muzycznym oraz Poznańskim Chórem Chłopięcym. Filharmonia, w zakresie swojej działalności ma krzewienie i upowszechnianie kultury muzycznej w oparciu o własny zespół orkiestrowy i chór chłopięcy i męski oraz przy udziale zaproszonych solistów i zespołów muzycznych. Siedziba Filharmonii Poznańskiej może powstać na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich (przy zakładanym 70% dofinansowaniu z Unii Europejskiej), w tworzonej tam miejskiej Strefie Kultury. Planowane jest rozpięcie międzynarodowego konkursu na projekt budynku. Obecnie filharmonia korzysta z wnętrza Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, a koncerty realizuje w Auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Collegium Minus);
- kontynuowano prace przygotowawcze do budowy nowej **siedziby dla Teatru Muzycznego**. Od 1 stycznia 2023 r. Wielkopolskie Muzeum Niepodległości jest samorządową instytucją kultury prowadzoną przez Województwo Wielkopolskie, zatem budowa siedziby dla Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 jest obecnie w kompetencjach Marszałka Województwa Wielkopolskiego. W 2022 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) oraz Miasto Poznań podpisali umowę o współprowadzeniu Teatru Muzycznego w Poznaniu. W 2023 r. zaktualizowano program funkcjonalno-użytkowy oraz kosztorys inwestycji; opracowano ostateczną wersję dokumentacji formalnoprawnej niezbędnej do postępowania przetargowego; ogłoszono przetarg na generalnego wykonawcę nowej siedziby Teatru Muzycznego wraz z Parkiem Wody i Muzyki. Teatr Muzyczny będzie wspólną instytucją kultury Miasta Poznania i MKiDN w trakcie realizacji inwestycji;
  - **modernizację Toru Regatowego Malta i przystosowanie do organizacji imprez o znaczeniu międzynarodowym**. W 2023 r. na Torze Regatowym Malta odbył się Puchar Świata oraz Regaty Nadziei Olimpijskich w Kajakarstwie. Miasto ubiega się o prawo organizacji kolejnych imprez w 2025 r.: Mistrzostw Europy oraz Mistrzostw Świata Juniorów i U 23 w sprincie kajakowym, Mistrzostw Europy Seniorów w sprincie kajakowym i parakajakarstwie. Tor Regatowy Malta jest jednym z najlepszych obiektów sportów wodnych w Europie i na świecie, jest wizytówką Poznania i kraju. Jednak, aby móc myśleć o kolejnych ważnych regatach na tym obiekcie, niezbędne jest dostosowanie toru do wymogów Międzynarodowej Federacji Kajakowej (ICF) i Międzynarodowej Federacji Towarzystw Wioślarskich (FISA);
  - **Hala Widowiskowo-Sportowa „ARENA”** – Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o. (MTP) uzyskały dokumentację projektową dla przebudowy HWS „Arena”. Projekt przewiduje wykonanie całkowitej przebudowy obiektu w celu uzyskania nowoczesnego, funkcjonalnego wnętrza do organizowania imprez sportowych, koncertów, wydarzeń kulturalnych na ok. 9 tys. osób. Wejście do Areny od strony Placu Olimpijskiego zostanie obniżone. Zyska formę amfiteatru, który poprzez lobby prowadzić będzie do kondygnacji „-1”. Poziom podłogi zostanie obniżony o prawie 6 m. Zmieni to układ trybun, które obecnie są łukowe i oddalone od parkietu. Nowe trybuny będą ułożone równoległe do boiska, bardziej strome

i kilkupoziomowe. Pozwoli to zwiększyć ich pojemność, ale też wygospodarować miejsce na tzw. „skyboxy”, czyli przestrzenie o podwyższonym standardzie przeznaczone na spotkania towarzyskie i biznesowe. Trybuny będą mobilne, co umożliwi ich całkowite złożenie i pozostawienie pustej płyty parkietu. W obiekcie znajdują się też szatnie, garderoby, sale konferencyjne, food court oraz restauracja z tarasem, która będzie czynna nie tylko podczas wydarzeń organizowanych w hali. Amfiteatr z kolei będzie otwarty na co dzień, nawet jeśli w Arenie nie będą się odbywać żadne wydarzenia. 1 lutego 2023 r. MTP ogłosiło prawomocne pozwolenie na przebudowę Areny; prowadzono działania mające na celu wybór generalnego wykonawcy. Ostatecznie postępowanie zostało unieważnione. Obecnie trwa analiza opcji strategicznych dotyczących możliwości przebudowy HWS „ARENA” i otwarcia w 2024 r. nowego postępowania na wybór generalnego wykonawcy;

- **organizowanie w Poznaniu imprez sportowych o zasięgu międzynarodowym i krajowym** – w 2023 r. odbyło się 27 imprez sportowych o znaczeniu międzynarodowym i 63 o zasięgu krajowym, w tym m.in.: 80. Wyścig Tour de Pologne, mityng 1Mila, Puchar Europy Kadetek we florecie, XV Memoriał Jigoro Kano w judo, XIV Międzynarodowe Mistrzostwa Wielkopolski w tenisie Talex Open, Europejski Festiwal Siermierzki im. Mateusza Witkowskiego – XV Memoriał Fechtmistrza Jana Nowaka, Puchar Świata w Kajakarstwie 2023, Regaty Nadziei Olimpijskich w kajakarstwie, 4Foulee – Międzynarodowe Zawody Jeździeckie (CSI4*), Enea Poznań Open – Międzynarodowy Turniej Tenisa Zawodowego Mężczyzn (ATP Challenger), JBL Triathlon Poznań 2023, Międzynarodowe Zawody w Skokach przez Przeszkody CAVALIADA Poznań 2023, Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Lech Cup U-12 2023. Miasto Poznań w 2023 r. Miasto Poznań promowane było m.in. przez organizację dużych imprez międzynarodowych, jak: 15.Poznań Półmaraton, 22. Poznań Maraton oraz mityng lekkoatletyczny pod nazwą: Memoriał Czesława Cybulskiego;
- w zakresie intensyfikacji kontaktów i powiązań międzynarodowych:
  - **rozwój wydarzeń targowych** – w 2023 r. Międzynarodowe Targi Poznańskie (MTP) zorganizowały 70 imprez targowych i salonów wystawienniczych. Wśród największych imprez, według wielkości sprzedanej powierzchni wystawowej, należy wymienić: targi Eko-Las, Poznań Motor Show, Caravans Salon Poland, Meble Polska, Retro Motor Show, Drema, Budma, ITM Industry Europe, Polagra Premiery. W portfolio Spółki po raz pierwszy w 2023 r. pojawiły się Cavaliada Summer Jumping w Świnoujściu oraz Międzynarodowe Targi Turystyczne (International Travel and Tourism Fair – ITTF Warsaw, które zostały zorganizowane we współpracy z Polską Izbą Turystyki w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie);
- w zakresie wzmocnienia pozycji Poznania jako silnego ośrodka biznesu i nowoczesnych technologii:

- wspieranie nowych aktywności i współpracy biznesowej oraz różnych lokalnych inicjatyw przez spółkę MTP;
  - oferta MTP w 2023 r. była wzbogacona o **konferencje i kongresy** organizowane przez Spółkę. Część z nich towarzyszyła wydarzeniom targowym takim jak Budma – Forum Build4Future oraz Forum D&A, Poznań Motor Show – Kongres MOVE, ITM – Kongres Industry Next, Drema – Kongres Przemysłu Meblarskiego. Do dużych wydarzeń zalicza się **Impact’23** – jedno z najbardziej prestiżowych wydarzeń gospodarczo-technologicznych w Europie Środkowo-Wschodniej, podczas którego spotykają się wybitni naukowcy, przedsiębiorcy, ludzie kultury i politycy; w 2023 r. podjęto 21 tematów związanych z najważniejszymi wyzwaniami światowej polityki i gospodarki, w tym rozmawiano o odbudowie Ukrainy, wsparciu dla jej mieszkańców i o wyzwaniach, jakie się z tym wiążą; szacuje się, że w wydarzeniu uczestniczyło 5 tys. osób. Pozostała część organizowana była niezależnie, tak jak Kongres Polska Wieś XXI w Warszawie, Local Trends Samorządowy Kongres Finansowy w Sopocie oraz Local Trends Europejskie Forum Samorządowe w Poznaniu, Kongres Odbudowy Ukrainy Common Future, który odbył się, na terenie MTP, pod patronatem Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Działalność w pozostałych segmentach branży spotkań w 2023 r., koncentrowała się na rozwoju działalności w czterech sektorach: działalności konferencyjno-kongresowej, wydarzeń kulturalnych i koncertów oraz wydarzeń sportowych, najmu infrastruktury innym organizatorom, eventów korporacyjnych. Łącznie w ciągu roku zorganizowano 176 wydarzeń;
  - **Fundacja In_Spire**, powołana przez Spółkę MTP, przeprowadziła w 2023 r. kilkadziesiąt działań i kampanii, których odbiorcami byli mieszkańcy Poznania. Miały one przede wszystkim wymiar społeczny, a ich uczestnikami były dzieci (w tym dzieci niepełnosprawne), seniorzy, a także przedsiębiorcy z Poznania. Do kampanii społecznych zalicza się akcja „#Dla Mogileńskiej” oraz projekt „Wrażliwcy”. W ramach tego projektu ilustracje do wierszy wykonane przez dzieci z niepełnosprawnościami, w tym też niewidzące, zostały pokazane na wystawach na Targach Książki, w Galerii Poznania, podczas Pikników Miejskich „Poznań w Formie” oraz na Galerii Przystankowej na wiatkach miejskich. Za tę kampanię Fundacja otrzymała wyróżnienie w konkursie „Działania Godne Uwagi”. Dla dzieci i seniorów In_Spire przygotowała też akcję „In_Spirujące Święta”, w ramach której blisko 300 dzieci i seniorów mogło skorzystać z atrakcji bożonarodzeniowego Jarmarku na Targach oraz wziąć udział w szkoleniach edukacyjnych. Podczas targów senioralnych Viva Seniorzy Fundacja przeprowadziła dwa projekty: „Prawnik da radę” – porady dla seniorów udzielane przez prawników na stoisku Fundacji oraz „Srebrne Listy Internetu” – szkolenia dla seniorów z obsługi Internetu oraz wykład motywacyjny profesora Henryka Mruka. Na Targach Mieszkań i Domów Fundacja pomogła przeprowadzić akcję „Oddaj to co najlepsze”, czyli zbiórkę krwi oraz wspólnie z Drużyną Szpiku – zapisy do bazy

dawców szpiku. Innym działaniem była wystawa na rzecz Fundacji Rozwoju Miasta Poznania pod nazwą „Tu Warto Życ”, która prezentowała studenckie prace – koncepcje zagospodarowania terenu na Błoniach Wildeckich. Wśród działań In_Spire część dotyczyła sfery przedsiębiorczości. Jako przykład można podać szkolenie Fundacji dla osób z Poznania podwyższających swoje kwalifikacje pod nazwą „Zbuduj wizerunek swój i swojej firmy w mediach społecznościowych – poradnik dla małych i średnich firm”. Szkolenie zostało przeprowadzone w ramach Dni Przedsiębiorczości Poznań;

- **strategię pozyskiwania inwestorów dla miasta Poznania**, ukierunkowaną na pozyskiwanie nowych i wspieranie już działających inwestorów w branżach wytwarzających wysoką wartość dodaną oraz generowanie zapotrzebowania na wykształconych i dobrze opłacanych pracowników w gospodarce opartej na wiedzy; priorytetowymi dla miasta sektorami gospodarki są: produkcja zaawansowana technologicznie, Business Process Outsourcing (BPO), Shared Services Center (SSC), badania i rozwój (B+R), a także sektor game development oraz uzupełniająco działalność kongresowo-wystawiennicza i infrastruktura rekreacyjno-rozrywkowa. Działania Miasta mają na celu uczynienie Poznania centrum wysokospecjalistycznych usług; dzięki konsekwentnie realizowanym działaniom Poznań zajął 2. miejsce w kategorii „Przyjazność dla biznesu” niezależnego rankingu fDI European Cities and Regions of the Future 2023/24 (w kategorii dużych miast), 3. miejsce w kategorii „Kapitał ludzki i styl życia” (w kategorii dużych miast), a w ogólnej klasyfikacji dużych miast – miejsce 7. Zachęty inwestycyjne w Poznaniu obejmują zróżnicowane działania, do których należą wsparcie w uzyskaniu decyzji administracyjnych czy Employer Branding;
- **w zakresie wzmocnienia akademickich i naukowych funkcji Poznania:**
  - **rozbudowę bazy uczelnianej** – w 2023 r. poznańskie szkoły wyższe **kontynuowały inwestycje w bazę dydaktyczno-naukową** istotne w skali miasta:
    - Politechnika Poznańska rozpoczęła **budowę nowego rektoratu**, który powstanie na terenie Kampusu „Warta”; pięciokondygnacyjny budynek będzie miał 6 tys. m² powierzchni użytkowej z głównym wejściem przy ul. J. Rychlewskiego;
    - Uniwersytet Medyczny **zakończył budowę Collegium Pharmaceuticum** przy ul. Rokietniczej, nowej siedziby Wydziału Farmaceutycznego; trzy połączone ze sobą budynki mają 16 tys. m² powierzchni; dwa pierwsze budynki oddano do użytku w 2021 r.; Uniwersytet Medyczny **kontynuował także budowę Centralnego Zintegrowanego Szpitala Klinicznego** pomiędzy ulicami Grunwaldzką, Marcelińską i Przybyszewskiego; zakończenie inwestycji planowane jest na koniec 2025 r., jednak poszczególne moduły będą oddawane etapami – planuje się, że nowy szpital rozpocznie swoją działalność częściowo w 2024 r.;
    - **UAM** zakończył budowę **Domu Studenckiego „Meteor”** na Kampusie Morasko, z 400 miejscami noclegowymi, o łącznej powierzchni użytkowej 11,4 tys. m² i kubaturze 50.1 tys. m³; w ramach Wydziału Prawa i Administracji zakończono

- przebudowę powojkowego „Koszarowca” przy al. Niepodległości na obiekt naukowo-badawczy oraz na siedzibę **Wielkopolskiej Biblioteki Prawniczej**;
- **Uniwersytet Przyrodniczy** oddał do użytku kliniczne **Centrum Dobrostanu i Zdrowia Zwierząt**; jest to nowoczesna siedziba Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach o łącznej powierzchni 1,9 tys. m² i kubaturze 9 tys. m³; prowadzone były także prace projektowe **Infocentrum** przy Collegium Maximum przy ul. Wojska Polskiego;
  - Miasto wspierając rozwój akademickich i naukowych jego funkcji udziela stypendia dla studentów i absolwentów, dotacje i granty na przedsięwzięcia naukowe, organizuje konkursy dla studentów, absolwentów i naukowców. W ramach miejskiego programu „Study in Poznan” rozwijane są działania skierowane do studentów zagranicznych.

Tabela 14. Etapy realizacji zadań kluczowych przypisanych do priorytetu „Silna Metropolia”

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Rozbudowa systemu kolei metropolitalnej wraz z węzłami przesiadkowymi i przystankami kolejowymi	Województwo Wielkopolskie, Koleje Wielkopolskie sp. z o.o., PKP Polskie Linie Kolejowe SA, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg Miejskich	Partycypacja Miasta w projekcie (na 2023 r. w budżecie Miasta zabezpieczono środki w wysokości ponad 5,1 mln zł). W 2023 r. funkcjonowało łącznie 9 połączeń PKM na liniach: PKM1 Gniezno–Poznań–Kościan; PKM2 Września–Poznań–Nowy Tomyśl; PKM3 Wągrowiec–Poznań–Grodzisk Wlkp.; PKM4 Środa Wlkp.–Poznań–Wronki; PKM5 Poznań–Rogoźno Wielkopolskie. W ramach rozwoju PKM, planowane jest uruchomienie nowych połączeń na trasie Poznań–Śrem oraz Poznań–Międzychód.
Zagospodarowanie obszaru Wolnych Torów	Miejska Pracownia Urbanistyczna, Wydział Urbanistyki i Architektury, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Miejski Konserwator Zabytków	Etap uzgodnień, przygotowanie koncepcji zagospodarowania.

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Budowa nowych siedzib Teatru Muzycznego i Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Kultury	Od 1 stycznia 2023 r. Wielkopolskie Muzeum Niepodległości jest samorządową instytucją kultury prowadzoną przez Województwo Wielkopolskie. Budowa siedziby dla Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 jest obecnie w kompetencjach Marszałka Województwa Wielkopolskiego. W 2023 r. kontynuowano prace przygotowawcze do budowy Teatru Muzycznego: ogłoszono przetarg na generalnego wykonawcę nowej siedziby teatru wraz z Parkiem Wody i Muzyki. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Miasto Poznań podpisali umowę o współprowadzeniu Teatru Muzycznego.
Utworzenie Centrum Szyfrów Enigma	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta	Centrum Szyfrów Enigma im. M. Rejewskiego, J. Różyckiego i H. Zygalskiego zostało oficjalnie otwarte w 2021 r. Realizację projektu zakończono w 2022 r.
Renowacja poznańskich fortyfikacji dla zachowania dziedzictwa kulturowego	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Kultury	Od 1 stycznia 2023 r. Wielkopolskie Muzeum Niepodległości jest samorządową instytucją kultury prowadzoną przez Województwo Wielkopolskie.

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Utworzenie parku kulturowego i podjęcie starań o wpisanie centrum Poznania na listę UNESCO	Wydział Kultury, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków	Wdrażane są zasady zagospodarowania przestrzeni publicznej ulic Starego Miasta na podstawie Uchwały Rady Miasta Poznania o utworzeniu „Parku Kulturowego Stare Miasto”.
Realizacja projektu „Tu się wszystko zaczęło”	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta Projekt realizowany w partnerstwie z Archidiecezją Poznańską i Muzeum Archeologicznym w Poznaniu	Projekt został sfinalizowany w 2021 r.
Budowa nowej hali widowiskowo-sportowej	Wydział Sportu, Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji	W październiku 2022 r. Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o. uzyskały dokumentację projektową dla przebudowy HWS „Arena”. 1 lutego 2023 r. MTP ogłosiły prawomocne pozwolenie na przebudowę Areny; prowadziły działania mające na celu wybór generalnego wykonawcy. Ostatecznie postępowanie zostało unieważnione. Obecnie trwa analiza opcji strategicznych dotyczących możliwości przebudowy HWS „ARENA” i otwarcia w 2024 r. nowego postępowania na wybór generalnego wykonawcy.
Rozbudowa i przebudowa układu komunikacyjnego miasta o znaczeniu ponadlokalnym (układ	Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Transportu Miejskiego	W 2023 r. trwały prace realizacyjne przy budowie zintegrowanego węzła transportowego

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
komunikacyjny ronda Rataje, II nitka ul. Dolna Wilda od ul. Hetmańskiej do autostrady A2, zintegrowany węzeł komunikacyjny w ul. Grunwaldzkiej przy granicy miasta, węzeł Wola i węzeł Koszalińska, ul. Gdyńska, ul. Obornicka, most Lecha)		Grunwaldzka w miejscu przejazdu przez linię kolejową E20. Obecnie zadanie jest rozliczane. Trwały prace przy budowie nowych wiaduktów nad torami kolejowymi w ciągu ulic Lutyckiej i Gołęcińskiej wraz z przebudową okolicznego układu drogowego. Inwestycja realizowana jest przy współpracy ze spółką PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakończenie prac planowane jest na IV kwartał 2025 r. Trwały prace przygotowawcze do budowy 8 zintegrowanych węzłów przesiadkowych rozmieszczonych wzdłuż północnej kolejowej (towarowej) obwodnicy Poznania oraz budowy węzła przesiadkowego przy przystanku pasażerskim Poznań Starołęka wraz z likwidacją kolizji drogowo-kolejowej w ciągu ulicy Starołęckiej.
Utworzenie połączenia kolejowego z Portem Lotniczym Poznań-Ławica	Województwo Wielkopolskie, Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o., PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., Port Lotniczy Poznań-Ławica Sp. z o.o.	Planowane do realizacji po 2025 r.
Rozbudowa infrastruktury Portu Lotniczego Poznań-Ławica	Port Lotniczy Poznań-Ławica Sp. z o. o	Realizacja sukcesywnie. W 2023 r. kontynuowano realizację projektu „Poprawa efektywności

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		energetycznej Portu Lotniczego Poznań-Ławica w oparciu o własną zieloną energię”. W ramach realizowanej fazy projektu, zakończono instalację farmy fotowoltaicznej o mocy blisko 4 MW. Port Lotniczy Poznań-Ławica Sp. z o. o jest jednym z partnerów zainauguowanego z końcem 2023 r. projektu „BSR Hydrogen Air Transport-Preparation of Baltic Sea Region Airports for Green Hydrogen” i będzie współuczestniczyć w kreowaniu przyszłości sektora lotniczego poprzez zastosowanie zielonego wodoru.
Organizacja nowych wydarzeń o randze międzynarodowej (np. Targi Technologii Jutra; Kongres Miast Partnerskich; światowe targi najbardziej promujące eksportowe branże Polski oraz imprezy w 100. rocznicę PeWuKi	Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.	Realizacja sukcesywnie. W 2023 r. Spółka Międzynarodowe Targi Poznańskie zorganizowała 70 imprez targowych i salonów wystawienniczych oraz konferencje i kongresy. Łącznie w ciągu roku zorganizowano 176 takich wydarzeń.

Źródło: UMP

Priorytet: „Nowoczesna przedsiębiorczość”

Realizacja priorytetu zakłada rozwój w Poznaniu zróżnicowanej, silnej i nowoczesnej gospodarki przy wykorzystaniu dużego potencjału gospodarczego, biznesowego, akademickiego, naukowego i innowacyjnego miasta oraz zasobów lokalnego rynku pracy, który korzysta także z pracowników spoza Poznania. Zgodnie ze Strategią, prowadzone są

działania wspierające innowacyjność, rozwój sektorów kreatywnych i startupów, inteligentne specjalizacje regionalne, przemysł spotkań i lokalny rynek pracy, w tym szkolnictwo zawodowe. W gospodarce Poznania coraz większą rolę odgrywa silne środowisko startupów oraz przemysł gier, platformy i sieci współpracy wspierające rozwój klasteringu i high-techu. Zapleczem dla działalności biznesowej, szczególnie sektorów kreatywnych, jest kultura, która jest niezbędna do rozwoju konkurencyjnej gospodarki w skali globalnej. Dla rozwoju potencjału gospodarki miasta ważne są inwestycje zewnętrzne, szczególnie w branżach wytwarzających wysoką wartość dodaną.

W ramach zadań kluczowych w 2023 r. realizowano:

- **w zakresie rozwoju lokalnych małych i średnich firm w kierunku innowacyjności:**
  - **program promocji i wsparcia rzemiosł unikatowych w Poznaniu p.n. „Zaułek Rzemiosła”.** Celem programu jest wsparcie procesu rewitalizacji gospodarczej, społecznej i kulturowej wybranych obszarów miasta Poznania, promocja i ochrona cenionych i poszukiwanych specjalności rzemieślniczych oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych posiadających kwalifikacje w zawodach rzemieślniczych. Ponadto, lokalizacja w wybranych obszarach miasta grup zakładów rzemieślniczych reprezentujących rzadkie, poszukiwane przez klientów specjalności, wspieranie różnych form współpracy pomiędzy rzemieślnikami uczestniczącymi w programie oraz mieszkańcami Poznania, podniesienie atrakcyjności obszarów miasta objętych programem w oczach ich mieszkańców oraz mieszkańców innych dzielnic Poznania, zagospodarowanie miejskich lokali użytkowych położonych na obszarach miasta objętych programem, organizacja kampanii edukacyjnych i współpraca z lokalnymi szkołami w celu promowania zawodów rzemieślniczych. W 2023 r. do programu dołączyło 17 nowych pracowni rzemieślniczych. Łącznie w programie na koniec 2023 r. uczestniczyło 35 pracowni. W edycji Poznań Design Festiwal 2023 wzięło czynny udział 19 pracowni rzemieślniczych należących do programu „Zaułek Rzemiosła”. W otwartych warsztatach rzemieślniczych dla mieszkańców Poznania wzięło udział 240 uczestników. W ramach kontynuacji projektu dokumentowania poznańskich pracowni rzemieślniczych zebrano i opracowano materiały fotograficzne i wideo na temat 8 pracowni należących do programu „Zaułek Rzemiosła”;
- **w zakresie wspierania i promocji lokalnych startupów i sektorów kreatywnych:**
  - **rozwój oferty inkubatora przedsiębiorczości, Strefy Pracy Wspólnej „+1”** – w ramach projektu Strefa Pracy Wspólnej „+1” w budynku Za Bramką, realizowana jest m.in. przestrzeń dedykowana nieodpłatnie dla mieszkańców, przedsiębiorców, freelancerów, osób pracujących w systemie pracy zdalnej. W ramach strefy „+1” przeprowadzone zostały szkolenia z różnych dziedzin (informatyczne, design, rozwój biznesu, sprzedażowo-marketingowe). Ogólna liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów – 45; ogólna liczba uczestników wymienionych wydarzeń – 1285. Wśród wydarzeń należy wymienić m.in. programy szkoleniowe: „Plus Jeden do programowania”, „Budowanie stron metodą no-code, z wykorzystaniem WordPress i

narzędzi AI dla początkujących” i „Plus Jeden do Rozwoju”. Z miejskiej przestrzeni coworkingowej skorzystało w 2023 r. 5 tys. użytkowników;

- **w zakresie zwiększanie efektywności szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego:**

- projekt „**Rozwój kształcenia zawodowego w ZSBD w Poznaniu**”. Celem projektu jest zwiększenie efektywności kształcenia zawodowego uczniów Technikum Budowlano-Drzewnego w 4 zawodach prowadzonych w Zespole Szkół Budowlano-Drzewnych w Poznaniu (ZSBD) tj. technik technologii drewna, technik inżynierii sanitarnej, technik budownictwa oraz technik architektury krajobrazu. W ramach projektu zaplanowano wsparcie ZSBD zgodnie z przeprowadzoną diagnozą potrzeb. Zaplanowany zakres: wyposażenie pracowni technologii drewna, pracowni inżynierii sanitarnej/budownictwa, pracowni architektury krajobrazu; doskonalenie kompetencji zawodowych nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu (12 nauczycieli); podnoszenie kompetencji/kwalifikacji zawodowych uczniów (44 uczniów); organizacja staży zawodowych dla uczniów (10 uczniów). W 2023 r. ukończono wyposażenie pracowni technologii drewna realizując zakup okleiniarki krzywoliniowej. Ponadto zrealizowano kurs operatora wózka widłowego wraz z egzaminem dla 4 uczniów, 20 uczniów odbyło dodatkowe zajęcia florystyczne, kolejnych 20 dodatkowe zajęcia z zakresu renowacji mebli. Wszyscy uczniowie podnieśli kompetencje. Projekt został w pełni zrealizowany rzeczowo;
- dwuletni projekt „**Współpraca dla zawodowej przyszłości** – podnoszenie efektywności kształcenia w Zespole Szkół Łączności im. Mikołaja Kopernika w Poznaniu, Zespole Szkół Handlowych im. Bohaterów Poznańskiego Czerwca '56 w Poznaniu oraz Zespole Szkół Zawodowych Nr 6 im. Joachima Lelewela w Poznaniu”; projekt ma na celu podwyższenie kwalifikacji uczniów dla wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia, a także podniesienie kompetencji/kwalifikacji nauczycieli oraz wyposażenie 3 szkół zgodnie ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionu. Przedmiotem Projektu było zwiększenie efektywności kształcenia 458 uczniów z wymienionych szkół poprzez realizację dodatkowych staży uczniowskich dla 108 uczniów, szkoleń dla 338 uczniów, doradztwa zawodowego dla 156 uczniów, studiów podyplomowych i kursów dla 10 nauczycieli, wyposażenia pracowni przedmiotów zawodowych w trzech szkołach. Projekt został zakończony w 2023 r;
- realizacja projektu „**Utworzenie i funkcjonowanie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie piekarstwa**”. Projekt ma na celu utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności z dziedziny piekarstwa oraz przeszkolenie 200 uczestników, w tym 60 uczniów, 120 osób dorosłych, 20 nauczycieli kształcenia zawodowego. Przedsięwzięcie realizowane będzie w partnerstwie: Miasto Poznań jako organ prowadzący Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego im. J.J. Śniadeckich w Poznaniu – Lider, Stowarzyszenie Rzemieślników Piekarstwa Rzeczypospolitej Polskiej, Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu, Uniwersytet

Ekonomiczny w Poznaniu. W ramach projektu powstaje innowacyjne zaplecze infrastrukturalne Centrum oraz wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w branży piekarstwa. BCU zapewni trwałą współpracę sfery biznesu z edukacją zawodową. W 2023 r. sporządzony został projekt architektoniczno-budowlany oraz złożony został wniosek o wydanie decyzji pozwolenia na budowę. Roboty budowlane rozpoczęły się w lutym 2024 r;

- projekt **„Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej”** – celem projektu było nabycie kompetencji kluczowych lub zawodowych u uczniów/uczennic szkół publicznych i niepublicznych, funkcjonujących w systemie edukacji oraz przedstawicieli/przedstawicielek kadry pedagogicznej (nauczycieli i pracowników pedagogicznych), poprzez udział w programach mobilności ponadnarodowej, realizowanych na zasadach programu Erasmus+;
- kampania informacyjno-promocyjna **„Szacun dla zawodowców”** – poprzez kampanię na temat zawodów i kształcenia zawodowego, a także poprzez wydarzenie pn. „Arena Zawodów” Miasto zachęcało uczniów szkół podstawowych do wyboru szkoły zawodowej lub technikum na dalszym etapie kształcenia;
- **w zakresie rozwoju przemysłów czasu wolnego, kultury, kongresów, targów:**
  - **inwestycje unowocześniające infrastrukturę wystawienniczo-kongresową** – w 2023 r. Spółka MTP prowadziła działania na rzecz budowy tzw. „Zielonej Rzeki”. To projekt zakładający powstanie roślinnej aranżacji wraz ze ścieżką rowerową biegnącą wzdłuż Poznań Congress Center, placu Powszechnej Wystawy Krajowej oraz pomiędzy pawilonami 1 i 2. Dzięki temu przez teren targów będzie można przejść lub przejechać rowerem od ul. Śniadeckich aż do ul. Głogowskiej w otoczeniu zieleni. Do tej pory obszar ten był w większości zabrukowany i zwykle zajmowany przez parkujące tam samochody. Znajdzie się tam aż 3300 m² powierzchni biologicznie czynnej, co będzie stanowiło ponad trzykrotny wzrost w stosunku do obecnego stanu.

Tabela 15. Etapy realizacji zadań kluczowych przypisanych do priorytetu „Nowoczesna Przedsiębiorczość”

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Uzbrojenie terenów objętych Kostrzyńsko-Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną w Poznaniu	Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji Sp. z o.o.	Promocja terenów Inwestycyjnych.
Rozbudowa Poznańskiego Parku Technologiczno-Przemysłowego	Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji Sp. z o.o.	Realizacja projektu „Zagospodarowanie i rewaloryzacja budynku Łazienki Rzeczne” została zakończona w 2021 r.
Program akceleracji startupów na terenach MTP	Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.	Rozwój oferty skierowanej do startupów w ramach projektu Strefa Pracy Wspólnej „+1” w budynku Za Bramką – cykl bezpłatnych szkoleń online pn. „Plus Jeden do rozwoju”, moduł Startupy. Przeprowadzone zostały szkolenia z różnych dziedzin (informatyczne, design, rozwój biznesu, sprzedażowo-marketingowe). Ogólna liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów – 45; Ogólna liczba uczestników powyższych wydarzeń – 1285. Organizacja Dni Przedsiębiorczości Poznań – MTP od wielu lat są głównym partnerem i organizatorem Dni Przedsiębiorczości Poznań. Wydarzenie ma na celu inspirowanie generowanie pomysłów na własną firmę oraz przekazywanie wiedzy

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		na temat formalnej strony działalności gospodarczej oraz źródeł finansowania i partnerów dla biznesu.
Rozbudowa infrastruktury targowej i kongresowej MTP Międzynarodowe Targi Poznańskie	Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.	Realizacja sukcesywnie. W 2023 r. Spółka MTP prowadziła działania na rzecz budowy tzw. „Zielonej Rzeki”. To projekt zakładający powstanie roślinnej aranżacji wraz ze ścieżką rowerową biegnącą wzdłuż Poznań Congress Center, placu Powszechnej Wystawy Krajowej oraz pomiędzy pawilonami 1 i 2.
Rozbudowa infrastruktury Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Oświaty	Projekt został zakończony w 2022 r.

Źródło: opracowanie UMP

Priorytet: „Zielone, mobilne miasto”

Zgodnie ze Strategią, prowadzone są działania wspierające rozwój ekomobilności i promujące transport publiczny, ruch rowerowy, pieszy oraz systemy współdzielenia pojazdów. Realizacja priorytetu zakłada zachowanie klinów zieleni oraz uzupełniającego je pierścieniowego układu zieleni, zapewniającego zapewnienie ciągłości ekologicznej z terenami zieleni aglomeracji poznańskiej. Racjonalne wykorzystanie tego potencjału jest kluczowe dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców i ochrony terenów cennych przyrodniczo. Sprzyja temu zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Warty. Ponadto, jest to ściśle powiązane z dbałością o jakość powietrza, wód oraz gospodarką odpadami. Oprócz dużych przedsięwzięć inwestycyjnych prowadzone są liczne działania polegające na kształtowaniu świadomości ekologicznej i promowaniu właściwych postaw i zachowań. Miasto Poznań prowadzi kampanie informacyjne i edukacyjne oraz tworzy warunki sprzyjające odbudowie biologicznej i odnowie ekosystemów na terenach pozbawionych dotychczas walorów przyrodniczych.

W ramach zadań kluczowych w 2023 r. realizowano:

- **w zakresie zwiększenia atrakcyjności i efektywności transportu publicznego oraz wykorzystania możliwości transportowych miasta:**
  - prace odbiorowe i rozliczenie następujących projektów: **budowa trasy tramwajowej od pętli Wilczak do Naramowic w Poznaniu; przebudowa układu transportowego na Wildzie** (ulice Wierzbicice i 28 Czerwca 1956 r.); **korekta funkcjonowania układu komunikacyjnego w rejonie ronda Rataje w Poznaniu**; kontynuowano przebudowę **Dworca Autobusowego Rataje**;
  - prace przedprojektowe dla inwestycji „**Budowa trasy tramwajowej na Naramowice etap II**”. Równoległe z budową odcinka między pętlą Wilczak a ul. Błażeja przygotowywana była dokumentacja dla drugiego etapu trasy tramwajowej. Nowe torowisko połączy pętlę Wilczak z centrum miasta poprzez ul. Szelańską i Garbary. Inwestycja ma już ostateczną decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, a obecnie prowadzone są szczegółowe analizy rozwiązań technicznych. Zadanie będzie mogło zostać zrealizowane przy wsparciu dofinansowania zewnętrznego;
  - przebudowę **trasy tramwajowej na Ratajach** (ul. Kórnicka – os. Lecha i Ring Łacina). Realizowana była przebudowa torowiska tramwajowego i sieci trakcyjnej na trasie kórnickiej na odcinku od ul. Jana Pawła II do os. Lecha. Równoległe budowane były drogi rowerowe i chodniki wzdłuż torów, a także część tzw. ringu Łacina;
  - Program Centrum I – prace związane z realizacją zakresów 2.3 i 2.4 – południowa droga pl. Wolności, część ul. Ratajczaka, 27 Grudnia, Kantaka, Gwarna, Fredry, Mielżyńskiego. W ramach kolejnej części Programu Centrum przebudowane zostało torowisko z jezdnią i chodnikami na południowej nitce placu Wolności, cała ul. 27 Grudnia, ul. Ratajczaka do ul. Święty Marcin, ul. Kantaka i ul. Gwarna. Ponadto w zakres zadania wchodzi przebudowa trasy tramwajowej w ul. Fredry i ul. Mielżyńskiego, które wymagają remontu. W ul. Mielżyńskiego konieczna była

również wymiana istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej ze względu na jej stan techniczny;

- **Program Centrum II** – budowa trasy tramwajowej wraz z uspokojeniem ruchu samochodowego w ul. Ratajczaka. W 2023 r. kontynuowano realizację zakresu 2.3.1 (przebudowa ul. Ratajczaka na odcinku od ul. 27 Grudnia do ul. Święty Marcin) oraz skrzyżowania ulic Święty Marcin i Ratajczaka. Faza II obejmująca odcinek ul. Ratajczaka od skrzyżowania z ul. Święty Marcin poprzez ul. Niezłomnych do skrzyżowania z ul. Matyi i Wierzbicice i będzie realizowana w kolejnej perspektywie unijnej;
- projekt „**Odnowa infrastruktury publicznego transportu zbiorowego**” – kontynuacja; w 2023 r. przebudowano m.in. torowisko tramwajowe w ul. Głogowskiej (od Hetmańskiej do Dalekiej), przejazd tramwajowy na skrzyżowaniu Hetmańska/Dmowskiego, a także węzeł rozjazdowy pętli na pl. Wielkopolskim, wymieniono zwrotnice oraz układ torowy węzła rozjazdowego Kórnicka od strony os. Lecha, zmodernizowano estakadę Poznańskiego Szybkiego Tramwaju (PST) nad doliną Bogdanki, przebudowano torowisko pomiędzy przystankami Szymanowskiego i pętlą Sobieskiego, a także przystanki autobusowe: Dziedzicka, Robocza, Prążniczki i Gospodarska;
- unowocześnianie **taboru transportu publicznego**:
  - w 2023 roku MPK Poznań Sp. z o.o. zakupiło 25 niskopodłogowych autobusów zeroemisyjnych zasilanych wodorem marki Solaris Urbino 12 Hydrogen. Zakup dofinansowany został z programu Zielony Transport Publiczny, prowadzony przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Autobusy wodorowe kierowane są przede wszystkim na linie funkcjonujące we wschodniej części Poznania, gdzie dotychczas nadal dominowały autobusy spalinowe. Do floty poznańskiego przewoźnika dołączyło też 20 przegubowych autobusów Mercedes-Benz Conecto G z napędem konwencjonalnym spełniających normę emisji spalin EURO 6. Udział autobusów zeroemisyjnych na koniec 2023 r. wyniósł 24%; wycofano z eksploatacji 33 pojazdy najstarszych technologicznie;
- działania podejmowane dla poprawy płynności ruchu komunikacji miejskiej, jak: wymiana wiat przystankowych (nowe z oświetleniem i czytelniejszą informacją pasażerską), nowe buspasy w ciągu al. Niepodległości na odcinku od ul. Libelta do przystanku Zamek (w 2023 r., długość buspasów wynosiła 23 km), optymalizacja sterowania sygnalizacjami świetlnymi w zakresie priorytetów dla komunikacji zbiorowej w ciągu budowanych i modernizowanych tras i Programu Centrum oraz w ciągu al. Niepodległości (na odcinku od ul. Libelta do przystanku Zamek), na rondzie Starołęka, na skrzyżowaniu Grunwaldzka/Ostroroga, na skrzyżowaniu Święty Marcin/Niepodległości/Towarowa;

- **w zakresie rozwoju ekomobilności oraz uspokojenia ruchu samochodowego w mieście:**
  - **rozbudowę infrastruktury rowerowej** – w 2023 r. sieć dróg rowerowych w Poznaniu wynosiła 345,3 km i zwiększyła się o 12 km w stosunku do 2022 r. Została rozbudowana m.in. w ciągu następujących ulic: Wyszyńskiego, Estkowskiego, Wolnica, Solna, Grochowskiej na odcinku ul. Pogodna – Chociszewskiego, Literackiej w ramach zadania Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego pn. „Drogi rowerowe dla Strzeszyna i Smochowic”. Ponadto realizowano:
    - budowę Wartostrady pieszo-rowerowej po obu stronach rzeki Warty; w 2023 r. zbudowano łącznik z drogą rowerową w ul. Hetmańskiej po południowej stronie Mostu Przemysła I o długości 0,3 km (droga pieszo-rowerowa, monitoring, oświetlenie efektywne energetycznie);
    - budowę kładki pieszo-rowerowej na ul. Grunwaldzkiej, przy skrzyżowaniu z trasą kolejową E20;
    - wymianę nawierzchni ścieżki rowerowej na ul. Kurpińskiego, ul. Księcia Mieszka I;
    - wymianę nawierzchni drogi rowerowej w ul. Dolna Wilda w ramach zadania PBO pn. „Wilda-Dębiec-Świerczewo: rowerem na Wartostradę”;
    - montaż nowych liczników rowerowych (łączna liczba 35);
    - kładkę pieszo-rowerowa przez rzekę Wartę na wysokości Owińsk. Inwestycja została zrealizowana w partnerstwie z Gminami Czerwonak, Suchy Las i powiatem poznańskim;
    - prace ziemne związane z budową pieszo-rowerowych tzw. **Mostów Berdychowskich** przez rzeki Wartę i Cybinę. Połączą one Stare Miasto z Ostrowem Tumskim i dalej z terenami po wschodniej stronie Warty, w tym szczególnie tymi wokół Małty. Z uwagi m.in. na Program Rowerowy Miasta Poznania i prognozowane intensywne wykorzystywanie przepraw w codziennych podróżach zaplanowano podział przestrzeni na część pieszą i rowerową, by cykliści sprawnie przejeżdżali na drugą stronę Warty, a piesi mogli swobodnie spacerować;
  - **uspokojenie ruchu samochodowego w Centrum** – w ramach działań mających na celu uspokojenie ruchu w 2023 r. **strefa Tempo 30** wprowadzona została na ulicach Osiedla Winogrady Wschód: Czarna Rola, Karbowska, Kargowska, Kłosowa, Pasterska, Skotarska, Słomiana, Włodarska, o łącznej długości 2,5 km. Tym samym strefa Tempo 30 objęło 328,9 km dróg w Poznaniu. W 2023 r. prowadzone były prace uzupełniające dla stałej organizacji ruchu na obszarze Strefy Płatnego Parkowania na terenie Osiedli św. Łazarz i Wilda. System e-kontroli został wyposażony w 2 samochody elektryczne. Zakupiono również moduły informatyczne: obsługujący szybkie płatności internetowe oraz przetwarzający dane w zakresie e-kontroli pojazdów;
  - budowę stacji ładowania: w 2023 r. uruchomiono kolejnych 55 punktów ładowania samochodów elektrycznych. Budimex Mobility we współpracy z Zarządem Dróg Miejskich uruchomił 28 ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Stacje zlokalizowane są przy poznańskich ulicach, na terenie całego miasta. Wkrótce

zostaną przekazane kolejne dwie lokalizacje a kierowcy docelowo będą mogli skorzystać łącznie z 61 punktów ładowania. Oddane do użytku stacje to ładowarki standardowe o mocy do 22 kW, przystosowane do obsługi dwóch pojazdów jednocześnie. Stacja tankowania wodorem w Poznaniu, którą uruchomił Orlen, znajduje się w pobliżu pętli tramwajowej Miłostowo. Obiekt jest dostępny publicznie, co oznacza, że z możliwości tankowania mogą korzystać nie tylko autobusy MPK Poznań, ale też wszyscy użytkownicy pojazdów napędzanych paliwem wodorowym;

- **w zakresie zachowania, poprawy jakości i rozwoju terenów zieleni:**

- **Program ratowania starych cennych drzew ze społecznego i przyrodniczego punktu widzenia w aglomeracji poznańskiej** – pielęgnacją objęto drzewa: w Parku Sołackim, w Parku Heweliusza, na placu Spiskim, w Parku nad Wartą, w Parku im. A. Wodziczki;
- podjęto 8 uchwał w sprawie **ustanowienia pomnikami przyrody drzew lub grup drzew**: alei drzew z gatunku platan klonolistny w parku im. Adama Mickiewicza o nazwie „Aleja im. Adama Mickiewicza”, grupy 4 drzew w parku im. Karola Marcinkowskiego o nazwie „Platany im. Karola Marcinkowskiego”, platanów na placu Wolności, Platanu im. Prof. Aliny Hejnowicz, Platanu im. Prof. Konstantego Steckiego, Platanu im. Prof. Józefa K. Paczoskiego, Platanu im. Prof. Witolda Kuleszy, grupy 18 drzew z gatunku wierzba biała (*Salix alba* L.) przy ul. Wrońskiego/Krauthofera o nazwie „Fifne wierzby”;
- **tworzenie nowych zieleńców i skwerów**: skwer na narożniku ulic Marcelesińskiej i Grochowskiej; skwer przy ulicy Burszty; na terenie nowej części skweru im. Teodora Łagody przy ul. Karpińskiej powstała polana rekreacyjna; na skwerze im. Karola Hoffmanna, przy skrzyżowaniu ulic Dolna Wilda i Ojca Mariana Żelazka powstała łąka kwietna;
- **Zielona rekreacja na Chartowie** – na terenie parku przy osiedlu Tysiąclecia, w miejscu dawnego boiska, powstała nowa przestrzeń uwzględniająca potrzeby mieszkańców (plac zabaw, boisko do gry w piłkę nożną), posadzono wiele drzew, krzewów, bylin, łąkę kwietną z domkami dla owadów oraz wybudowano ogród deszczowy z szałasem wierzbowym;
- **przekształcenie zieleńca w nowy park** przy ul. Podkomorskiej;
- **zalesianie nowych terenów** – w 2023 r. założono **las kieszonkowy** u zbiegu ulic Hetmańskiej i 28 Czerwca 1956 r; na osiedlu Głuszyna posadzono las Pawła Edmunda Strzeleckiego (na terenie nadleśnictwa Babki); na os. Jagiełły i w okolicy ul. Poradowskiego założono **sad miejski**;
- **rewaloryzację zieleni przyulicznej** – w 2023 r. poddano rewaloryzacji zieleni (przy ulicach Wyspiańskiego, Stablewskiego i Karwowskiego), dodatkowo instalując elementy małej architektury (ulice: Krasińskiego, Poznańska, Polna, Słowackiego, Kochanowskiego, Jackowskiego, Naramowicka, Macieja Rataja, Łużycka), drzewa i krzewy posadzono na terenach pasów drogowych m.in. w ulicach: Hetmańskiej,

Miłowita, Szczepankowo, Spławie, Nadolnik, Browarnej, Arkońskiej, Jarochońskiego, Szarotkowej, Pabianickiej, rondo Krzesiny, Prusa, Lodowej, Jasielskiej;

- w ramach działań proekologicznych związanych z **akcją odbrukowywania ulic** w mieście pojawiły się nowe drzewa, m.in. na ul. Wyspiańskiego, Grobla, Księcia Józefa i na pl. Międzywoście. Przy młodych drzewach stawiane były specjalne worki do podlewania, tzw. „hydrobufory”;
- **zakładanie nowych, atrakcyjnych, ogólnodostępnych terenów zieleni w przestrzeni publicznej** – w 2023 r. w ramach projektu „Zasadzka na Fyrte – program tworzenia lokalnych skwerów w Śródmieściu” działaniami został objęty teren przy ul. Norwida, gdzie wprowadzono elementy małej retencji w postaci niecki bioretencyjnej;
- w zakresie **wykorzystania potencjału Warty i innych rzek oraz jezior** do celów kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i transportowych:
  - **budowa i przebudowa ciągu rowerowo-pieszego Wartostrada** po obu brzegach rzeki Warty od mostu Lecha na półn. do mostu Przemysła I na połd. – w 2023 r. wybudowano 0,3 km łącznika Wartostrady na odcinku nr 10 z drogą rowerową w ul. Hetmańskiej, po południowej stronie Mostu Przemysła I (droga pieszo-rowerowa wraz z monitoringiem, oświetleniem efektywnym energetycznie oraz montażem małej architektury);
  - **budowa mostów dla pieszych i rowerzystów nad Wartą oraz Cybiną**, na wysokości ul. Berdychowo, następnie przez cypel w połd. części Ostrowa Tumskiego (Zagórze) do Chwaliszewa; ułatwi komunikację okolic kampusu Politechniki Poznańskiej i Malty z południowym rejonem Ostrowa Tumskiego i lewobrzeżną częścią miasta, w tym ze Starym Rynkiem. Dodatkowym efektem będzie aktywizacja terenu połd. cypla Ostrowa Tumskiego. W styczniu 2023 r. Spółka PIM rozstrzygnęła postępowanie przetargowe. Trwa realizacja robót budowlanych;
- **projekt „Brama otwarta na rzekę – edukacja ekologiczna na terenach nadrzecznych w Poznaniu”**, którego celem jest dostosowanie istniejącej przestrzeni w otoczeniu Bramy Poznania do prowadzenia działań związanych z edukacją ekologiczną oraz prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska. Jest to projekt edukacyjno-informacyjny obejmujący 4 komponenty: Eksperymentalny Ogród Dziedzictwa, Ścieżkę Ekoedukacji, Rzeczny Ogród Ekoedukacji oraz stronę internetową projektu. Zamiarem projektu jest wykorzystanie potencjału Bramy Poznania, wynikającego z jej położenia nad rzeką Cybiną, w zakresie edukacji przyrodniczej mieszkańców, poprzez stworzenie miejsc służących bezpośrednio doświadczaniu przyrody w centrum miasta. W 2023 r. w Eksperymentalnym Ogrodzie Dziedzictwa zorganizowano 35 warsztatów i spotkań o tematyce przyrodniczo-ekologicznej, w których uczestniczyły 133 osoby, a 190 osób, wyposażonych w zeszyt zadań i pomoce edukacyjne przygotowane w ramach projektu, skorzystało z Edukacyjnej Ścieżki Ekologicznej. Otwarto Rzeczny Ogród Ekoedukacji nad rzeką Cybiną — przestrzeń edukacji i wypoczynku. W Ogrodzie zainstalowano 7 różnego rodzaju urządzeń dedykowanych konkretnym działaniom związanym z edukacją

- przyrodniczą. Poszczególne elementy Rzecznego Ogrodu EkoEdukacji powstały w ramach warsztatów przeprowadzonych dla rodzin z dziećmi;
- **projekt „Rewitalizacja ubezpieczeń betonowych brzegów rzeki Warty na odcinku od mostu Przemysła I (246,00 km) do rozwidlenia rzeki Warty w Poznaniu (243,50 km)”** – prace polegały na wymianie umocnień z betonowych na proekologiczne pozwalające na wchłanianie wody do gruntu, uelastycznieniu brzegów rzeki oraz zwiększeniu jej retencji, remoncie umocnień wraz przyległą infrastrukturą, wykonaniu ścieżki szutrowej wzdłuż linii brzegowej po obu stronach brzegu rzeki. Celem tych działań było zabezpieczenie brzegów rzeki przed erozją; w rezultacie podjętych działań na zmodernizowanym odcinku nastąpił wzrost objętości retencjonowanej wody o 255 tys. m³. Projekt został rozliczony w 2023 r;
  - **aktywizacja terenów nadrzecznych** – przystań rzeczna w Starym Porcie działała w sezonie letnim, od maja do sierpnia 2023 r. Port pełnił całodobową obsługę zarówno stałych użytkowników, którzy pozostawali w przystani przez cały sezon (13 jednostek pływających) oraz grupę użytkowników okazjonalnych (ponad 350 jednostek). Funkcjonowała wypożyczalnia sprzętu wodnego (około 1000 wypożyczeń łodzi motorowych). Z indywidualnych rejsów łodziami motorowymi skorzystało około 4500 osób. W sezonie 2023 r. funkcjonował tramwaj wodny na trasie – w kierunku północnym do mostu kolejowego w Koziegłowach – w kierunku południowym do wysokości mostu kolejowego na Starołęce. Dzięki aktywności nowych oraz działających już w latach ubiegłych partnerów prywatnych mieszkańcy ponownie uzyskali dostęp do usług gastronomicznych, kulturalnych i sportowych w sezonie wiosenno-letnim. W 2023 r. kontynuowano przygotowanie dokumentacji projektowej dla inwestycji polegającej na budowie przystani jachtowej jako kolejnego etapu do powstania całorocznej przystani jachtowej oraz nurtowej;
  - **w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń i wzrostu efektywności energetycznej:**
    - **program „Kawka BIS”**, wspierający likwidację źródeł niskiej emisji z gospodarstw domowych indywidualnych i zastąpienia ich źródłami proekologicznymi. Na podstawie złożonych przez mieszkańców wniosków, przyznano dotację dla 724 wniosków (816 lokali, 1070 pieców). Rozliczono 615 umów dotacyjnych. W ramach programu w 2023 r. usunięto 917 pieców na paliwo stałe. Pozwoliło to zredukować ilość spalane go opału stałego o 3,3 tys. ton;
    - w celu ułatwienia mieszkańcom Poznania dostępu do korzystania z różnych mechanizmów finansowych przy realizowaniu inwestycji polegających na zmianie sposobu ogrzewania a także na prace termomodernizacyjne, Miasto Poznań podpisało porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w sprawie realizacji krajowego programu „**Czyste Powietrze**” oraz umowę dotacyjną w sprawie wsparcia finansowego w ramach programu „**Ciepłe Mieszkanie**”. W Wydziale Klimatu i Środowiska utworzony został punkt konsultacyjny, w którym mieszkańcy mogą uzyskać informacje o programie a także pomoc w bezpośrednim wypełnieniu wniosku;

- Miasto Poznań przystąpiło do **Porozumienia Burmistrzów na rzecz klimatu i energii** (zgodnie z uchwałą nr LXXXVII/1624/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z 30.06.2023 r. Prezydent Miasta Poznania podpisał w sierpniu 2023 r. list intencyjny w tej sprawie). Na mocy porozumienia Miasto Poznań przyjęło jako cel średniookresowy 40% redukcję emisji gazów cieplarnianych (GHG) do roku 2030, a w przypadku neutralności klimatycznej redukcję emisji GHG na poziomie 80% do roku 2050;
- Spółka Veolia Energia Poznań Sp. z o.o. realizuje wieloletni **program rozbudowy miejskiej infrastruktury ciepłowniczej** i przyłączania nowych odbiorców z jednoczesną likwidacją nieefektywnych i przestarzałych lokalnych źródeł ciepła;
- **XV edycja akcji „Trzymaj ciepło”**, w ramach której przeprowadzono bezpłatne badania termowizyjne domów jednorodzinnych i kamienic na terenie Poznania – wykonano badania termowizyjne 335 domów jednorodzinnych i 10 kamienic – celem projektu jest zwrócenie uwagi na straty ciepła w budynkach powodujące emisję zanieczyszczeń do środowiska oraz obciążające budżety domowe;
- usługi informacyjne o wartości stężeń zanieczyszczeń pyłowych i gazowych wraz z odniesieniem do obowiązujących norm oraz poziomów dopuszczalnych: aplikacja **Atmosfera dla Poznania, ekoprognozy**, akcja **„Skończmy ze smogiem w Poznaniu”** – usługa wyświetlania bieżących informacji o jakości powietrza na wybranych przystankach komunikacji miejskiej (ekrany LCD);
- projekt **Kompleksowa modernizacja energetyczna placówek oświatowych na terenie Miasta Poznania** – prace termomodernizacyjne zrealizowano w 3 placówkach oświatowych:
  - Szkole Podstawowej nr 19 im. Stanisława Staszica w Poznaniu;
  - Szkole Podstawowej nr 77 im. 15 Pułku Ułanów Poznańskich w Poznaniu;
  - Szkole Podstawowej nr 89 im. K.K. Baczyńskiego w Poznaniu.Celem projektu była poprawa efektywności energetycznej budynków szkolnych oraz ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery. W efekcie realizacji projektu osiągnięto spadek emisji gazów cieplarnianych oraz zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych.
- **program modernizacji budynków komunalnych wraz z ich podłączeniem do miejskiej sieci ciepłowniczej (msc)** – w 2023 r. kontynuowano działania prowadzące do ograniczenia emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie lokalowym. Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła:
  - przyłączenie do sieci ciepłowniczej – likwidacja 125 pieców na paliwo stałe, powierzchnia lokali 5701,4 m²;
  - przyłączenie do sieci gazowej – likwidacja 142 pieców na paliwo stałe, powierzchnia lokali 5442,6 m²;
  - ogrzewania elektryczne – likwidacja 13 pieców na paliwo stałe, powierzchnia lokali 350,3 m².

Rejony, w których prowadzono działania: Stare Miasto, Nowe Miasto, Wilda, Grunwald, Górczyn, Łazarz, Główna;

- w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów środowiskowych oraz ich odzyskiwania:
  - **rozbudowę systemu wodociągów i kanalizacji przez spółkę Aquanet S.A.** w ramach „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Aquanet S.A. na lata 2023–2026”;
  - **uruchomienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zorganizowanego przez Miasto Poznań** (przejęcie od 1.01.2022 r. kompetencji w zakresie gospodarki odpadami na terenie miasta Poznania) pozwoliło na przejęcie kontroli zarządczej oraz finansowej nad gospodarką odpadami komunalnymi na terenie miasta Poznania; przeprowadzona została kampania informacyjno-promocyjna dotycząca obowiązku złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do Urzędu Miasta Poznania, w celu przystąpienia do poznańskiego systemu gospodarki odpadami; w ramach kampanii szczególny nacisk położony został na korzystanie z rozwiązań online – **portalu „Przyjazne deklaracje”**; **wortal „Wszystko o odpadach”** stał się źródłem służącym do szerzenia wiedzy z zakresu gospodarki odpadami dla mieszkańców. W marcu 2023 r. w miejskiej aplikacji Smart City Poznań uruchomiony został **moduł odpadowy**, w którym najważniejszą funkcjonalnością są harmonogramy odbioru odpadów dla poszczególnych nieruchomości. Aplikacja Smart City pozwoliła na włączenie cyklicznych powiadomień PUSH, które przypominają podatnikom o obowiązku złożenia deklaracji podatkowych oraz o terminach wnoszenia opłat za nieruchomości i gospodarowanie odpadami komunalnymi. Na potrzeby realizacji tego zadania wdrożono procedurę rejestrowania i prowadzenia dokumentacji napływającej do UMP w systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (EZD), co pozwoliło na szereg unikatowych rozwiązań technicznych m.in. integrację związaną z wpływem deklaracji składanych w formie elektronicznej oraz z wykorzystaniem skanów dokumentów. W systemie informatycznym został stworzony **moduł Gospodarki Odpadami (GOP)** zintegrowany z systemem obsługi dokumentów, którego wdrożenie usprawniło przepływ dokumentacji drogą elektroniczną i pozwoliło na skrócenie czasu jej obsługi. W 2023 r. została sporządzona **Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla Miasta Poznania za rok 2022**. Obowiązek opracowania dokumentu nakłada na Prezydenta Miasta Poznania ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Dokument został udostępniony na stronie BIP miasta Poznania. Analiza została sporządzona na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmioty zbierające odpady komunalne, informacji przekazanych przez prowadzących instalacje komunalne oraz na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych o czynnikach wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;

- **akcje ekologiczne i edukacyjne; wyróżnienia** – w 2023 r. Miasto przystąpiło do konkursu „**Puchar Recyklingu**”, którego celem było wyłonienie podmiotów prowadzących najbardziej efektywną gospodarkę odpadami komunalnymi, z najwyższymi poziomami selektywnej zbiórki. Promowane były też innowacyjne rozwiązania w zakresie zbiórki, odbioru, odzysku i przygotowania do recyklingu odpadów. Oceniano działalność edukacyjną w zakresie gospodarki odpadami. Miasto Poznań zdobyło dwa wyróżnienia: wyróżnienie w kategorii frakcje – „**Zielona Bateria**” oraz nagroda „**Aktywni w Wielkopolsce**”, przyznana za zaangażowanie w zakresie gospodarki odpadami. Również w 2023 r. Poznań otrzymał tytuł **Europejskiego Lidera Partnerstwa Publiczno-Prywatnego za modelowy projekt „System gospodarki odpadami dla Miasta Poznania”** oraz **zasługi na rzecz rozwoju PPP w Polsce**, a także uzyskał tytuł **Eco-Miasto 2023** i pierwsze miejsce w ekologicznym konkursie zorganizowanym przez UNEP/GRID-Warszawa oraz Ambasadę Francji – okazał się najlepszy w gospodarowaniu odpadami wśród miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców. Poza tym Miasto we własnym zakresie zorganizowało szereg wydarzeń ekologicznych i edukacyjnych, jak m.in.: konkurs „Tytka na kapsle”, kampanię edukacyjną „Z kulturą o odpadach”, kampanię informacyjną dotyczącą zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, kampanię informacyjną „5 kolorów segregacji”, akcję „Friends of Glass”, warsztaty EkoMikołajki, akcję edukacyjną „Stopień mniej znaczy więcej”;
- w zakresie rozwijania form ochrony przyrody oraz edukacji przyrodniczej realizowano m.in.:
  - **program “Poznań dla Pszczół”** – 4. edycja, mający na celu przekazanie mieszkańcom wiedzy o zagrożeniu wyginięcia pszczoł oraz działań w zakresie powstrzymania tego procesu. W ramach tej edycji odbyły się m.in.:
    - warsztaty dla dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych w ramach realizacji przedsięwzięcia pn. “Organizacja warsztatów upowszechniających wiedzę ekologiczną i przyrodniczą dla dzieci i młodzieży na terenie m. Poznania;
    - została oficjalnie otwarta ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna pn. „Cztery pory roku w świecie zapylaczy” w Lesie Dębińskim i konkurs plastyczny dla dzieci pod tym samym hasłem;
    - warsztat dla nauczycieli pn. „Jak uczyć o owadach i zależnościach w przyrodzie?”;
    - warsztaty edukacyjne dla przedszkoli i klas 1-3;
    - kolejne 3 placówki dołączyły do akcji „Stołówka dla fifnych owadów”, prowadzonej od 2021 r., w ramach której otrzymały domek (hotelik) dla owadów oraz „Tytkę dobroci dla owadów” z nasionami roślin miododajnych w celu założenia łąki dla owadów;
  - w ramach „**Wielkiego Dnia Pszczół**”:
    - warsztaty, wystawy edukacyjne, spotkania i spektakle, podczas których zachęcano do poznania nie tylko pszczoły miodnej, ale przede wszystkim pszczoł dziko

żyjących oraz pokazywano sposoby na tworzenie w swoim otoczeniu miejsc dla nich przyjaznych;

- warsztaty z pszczelarzem „Co w ulu bzzyczy”, zorganizowane w Palmiarni Poznańskiej;
  - warsztaty edukacyjne w leśniczówce Antoninek zorganizowane z okazji Światowego Dnia Pszczół, Dnia Różnorodności Biologicznej oraz Dnia Praw Zwierząt;
  - rozpoczęto prace nad budową ogrodu miododajnego w miejscu dawnego amfiteatru na Cytadeli;
- Poznańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. rozpoczęło realizację **projektu zakładania łąk kwiatnych wokół budynków mieszkalnych** należących do PTBS. W ramach projektu mieszkańcy mają możliwość aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu swojego otoczenia. Pierwsza łąka kwiatna powstała przy budynku przy ul. Folwarcznej. W jej zakładanie zostali włączeni uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 55, którzy będą pielęgnować łąkę. Przy łące powstaną także domki dla owadów zapylaczy i tablice informacyjne;
  - uruchomiono dofinansowanie z budżetu Miasta tworzenia zewnętrznych ogrodów wertykalnych i zielonych dachów na budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, wielorodzinnych, gospodarczych wyłącznie na terenie Poznania. Podczas trwania programu podpisano i rozliczono 12 umów;
  - w ramach projektu pn.: „**Rozwój Zielonej Infrastruktury**” roślinnością zostały obsadzone ściany: szkoły Podstawowej nr 82 im. Księcia Przemysła I, zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnym nr 1 oraz na ekranie akustycznym przy rondzie Śródka;
  - konkurs „**Zielony Poznań**” (kolejna edycja);
  - **cykl szkoleń i warsztatów** z tematyki przyrodniczej:
    - związanych z przyjętymi przez Prezydenta Miasta Poznania „**Standardami ochrony drzew**” dla Miasta Poznania. W uzupełnieniu szkoleń zostały przygotowane broszury, notesy i karty informacyjne zawierające wskazania „Standardów ochrony drzew” dostosowane dla 5 różnych typów odbiorców: mieszkańców, inwestorów, projektantów, wykonawców robót oraz inspektorów nadzoru;
    - „**Grabienie i koszenie przyrodnicze utrapienie**”;
    - „**Zielone dachy i zielone ściany**”;
    - „**Warsztaty nadwarciańskie**” z grupami przedszkolnymi oraz szkolnymi. Tematyka zajęć obejmowała głównie ciekawostki o bobrach oraz o różnorodności biologicznej;
  - wydarzenie pn.: „**Zieloni od 30 lat – jubileusz z klimatem**”, podczas którego przeprowadzono warsztaty przyrodnicze oraz spacery dendrologiczne;
  - **cykl spacerów przyrodniczych po użytkach ekologicznych** na terenie miasta; w 2023 r. spacer odbyły się na użytkach: Traszki Ratajskie, Łęgi Potoku Różanego, Dębina II, Wilczy Młyn, Kobylepole, Dębina I. Zorganizowany został również spacer przyrodniczy

„Szlakiem pomników przyrody” ukazujący mieszkańcom pomniki przyrody na terenie miasta;

- Miasto Poznań podpisało list intencyjny z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu w sprawie nawiązania współpracy dotyczącej prowadzenia badań oraz edukacji i promocji działań w zakresie ochrony środowiska. Na podstawie tego dokumentu zostało stworzone porozumienie którego celem jest opracowanie aktualizacji Standardów Ochrony Ptaków i Nietoperzy.

Tabela 16. Etapy realizacji zadań kluczowych przypisanych do priorytetu „Zielone, mobilne Miasto”

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Budowa nowych tras tramwajowych (na Naramowice, w ul. Unii Lubelskiej, w ul. Ratajczaka, na os. Kopernika, os. Dębina, węzeł Brama Zachodnia)	Zarząd Transportu Miejskiego	Budowa trasy tramwajowej na Naramowice etap I: trwała procedura odbiorowa i rozliczenie projektu; etap II – prace projektowe. Trasa w ul. Ratajczaka: w 2023 r. realizowano przebudowę ul. Ratajczaka na odcinku od ul. 27 Grudnia do ul. Święty Marcin oraz skrzyżowania ulic Święty Marcin i Ratajczaka. Faza II obejmująca odcinek ul. Ratajczaka od skrzyżowania z ul. Święty Marcin poprzez ul. Niezłomnych do skrzyżowania z ul. Matyi i Wierzbicice i będzie realizowana w kolejnej perspektywie unijnej.
Przebudowa tras tramwajowych (ul. Kórnicka-os. Lecha- rondo Żegrze, ul. Wierzbicice i 28 Czerwca 1956 r., ul. Zwierzyniecka, ul. Dąbrowskiego)	Zarząd Transportu Miejskiego	Trasa tramwajowa na Ratajach: kontynuowano przebudowę odcinka ul. Kórnicka – os. Lecha i Ring Łacina. Realizowana była przebudowa torowiska tramwajowego i sieci trakcyjnej na trasie kórnickiej na odcinku od ul. Jana Pawła II do os. Lecha.

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		<p>Równolegle budowane były drogi rowerowe i chodniki wzdłuż torów, a także część tzw. ringu Łacina.</p> <p>Trasa tramwajowa na Wildzie: trwały prace odbiorowe i rozliczenie projektu.</p>
Zakup nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu publicznego	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. (MPK), PKS Poznań SA, operatorzy gminni realizujący usługi lokalnego transportu zbiorowego w ramach porozumień międzygminnych w zakresie organizacji przez Miasto Poznań lokalnego transportu zbiorowego	<p>W 2023 r. MPK Poznań Sp. z o.o. zakupiło 25 niskopodłogowych autobusów zeroemisyjnych zasilanych wodorem marki Solaris Urbino 12 Hydrogen. Do floty poznańskiego przewoźnika dołączyło też 20 przegubowych autobusów Mercedes-Benz Conecto G z napędem konwencjonalnym spełniających normę emisji spalin EURO 6. Udział autobusów zeroemisyjnych na koniec 2023 r. wyniósł 24%.</p>
Utworzenie nowych połączeń komunikacyjnych (os. Świerczewo z centrum miasta, północnych osiedli miasta z trasą PST, usprawnienie ruchu komunikacyjnego do węzła Ogrody/Brama Zachodnia)	Zarząd Transportu Miejskiego	<p>Realizowano prace projektowe dla budowy 8. zintegrowanych węzłów przesiadkowych (ZWP) rozmieszczonych wzdłuż północnej kolejowej (towarowej) obwodnicy Poznania w sąsiedztwie nowoprojektowanych osobowych przystanków kolejowych. Miasto realizuje zadanie dotyczące 4. ZWP: Poznań Franowo, Poznań Kobylepole, Poznań Zieliniec, Poznań Piątkowo</p>

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		oraz dowiązania pieszo-rowerowego do przystanku kolejowego i ZWP Poznań Naramowice (realizacja ZTM).
Realizacja programu „Poznań Rataje – Franowo” w zakresie modernizacji układu drogowego	Zarząd Dróg Miejskich	Zadanie zrealizowane.
Rozbudowa Strefy Tempo 30	Zarząd Dróg Miejskich	Działania ciągłe. W 2023 r. strefa Tempo 30 wprowadzona została na ulicach Osiedla Winogrady Wschód: Czarna Rola, Karbowska, Kargowska, Kłosowa, Pasterska, Skotarska, Słomiana, Włodarska, o łącznej długości 2,5 km. Tym samym strefa Tempo 30 objęło już 328,9 km dróg w Poznaniu. W 2023 r. prowadzone były prace uzupełniające dla stałej organizacji ruchu na obszarze Strefy Płatnego Parkowania na terenie Osiedli św. Łazarz i Wilda.
Budowa systemu parkingów Park&Ride	Zarząd Dróg Miejskich, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta	Zadanie ciągłe.
Rozbudowa miejskiej sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Zarząd Dróg Miejskich, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta	Zadanie ciągłe. W 2023 r. sieć dróg rowerowych w Poznaniu wynosiła 345,3 km i zwiększyła się o 12 km w stosunku do 2022 r. Zrealizowano m.in. kładkę pieszo-rowerową przez rzekę Wartę na wysokości Owińsk w partnerstwie z Gminami Czerwonak, Suchy

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		Las i powiatem poznańskim. Ponadto drogi rowerowe m.in. w ciągu następujących ulic: Wyszyńskiego, Estkowskiego, Wolnica, Solna, Grochowskiej na odcinku ul. Pogodna – Chociszewskiego, Literackiej w ramach zadania Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego pn. „Drogi rowerowe dla Strzeszyna i Smochowic”.
Utworzenie parku Rataje	Zarząd Zieleni Miejskiej	Zadanie zrealizowane.
Zagospodarowanie starego koryta Warty	Zarząd Zieleni Miejskiej, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Gospodarki Nieruchomościami	Działania ciągłe.
Budowa i modernizacja obiektów nad Wartą (kładka pieszo-rowerowa nad Wartą i Cybiną, Łazienki rzeczne, Dzieciniec Pod Słońcem)	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Transportu Miejskiego	Mosty Berdychowskie to dwie przeprawy mostowe – pierwsza nad Wartą połączy Stare Miasto i południowy cypel Ostrowa Tumskiego. Druga – nad kanałem łączącym Wartę z rzeką Cybiną – zepnie cypel z ul. Berdychowo i terenami Politechniki Poznańskiej. W styczniu 2023 r. Spółka PIM rozstrzygnęła postępowanie przetargowe. Trwa realizacja robót budowlanych.
Rozbudowa ciągu pieszo-rowerowego Wartostrada	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta	Zadanie ciągłe. W 2023 r. wybudowano 0,3 km łącznika Wartostrady na odcinku nr 10 z drogą rowerową w ul.

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		Hetmańskiej, po południowej stronie Mostu Przemysła I (droga pieszo-rowerowa wraz z monitoringiem, oświetleniem efektywnym energetycznie oraz montażem małej architektury)
Unowocześnienie systemu gospodarki odpadami	Zakład Zagospodarowania Odpadów, Wydział Gospodarki Komunalnej, Związek Międzygminny GOAP, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska	Działania ciągłe. Miasto Poznań wystąpiło ze struktur Związku Międzygminnego „Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej” i przejęło od 1 stycznia 2022 r. kompetencje w zakresie gospodarki odpadami na terenie miasta Poznania.
Budowa nowego schroniska dla zwierząt	Zakład Usług Komunalnych	Zadanie zrealizowane. W 2021 r. zakończono budowę Schroniska dla Zwierząt w Poznaniu przy ul. Kobyłepole 51, którym zarządza jednostka budżetowa Miasta – Usługi Komunalne.

Źródło: opracowanie UMP

Priorytet: „Przyjazne osiedla”

Realizacja priorytetu zakłada coraz lepsze warunki i jakość życia w skali lokalnej, na obszarach osiedli posiadających własny, wyjątkowy charakter. Jest to związane z rozwojem, na tych obszarach, miejskich usług oraz tworzeniem przyjaznych i dostępnych dla wszystkich mieszkańców przestrzeni publicznych. Ważnym obszarem jest Śródmieście, które pełniąc funkcje miastotwórcze, metropolitalne i ponadregionalne, jednocześnie wymaga kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Warunkiem efektywnej realizacji priorytetu jest włączenie mieszkańców poprzez tworzenie warunków do rozwoju aktywizacji społecznej i budowanie tożsamości lokalnej. Zgodnie ze Strategią, Miasto

wspiera inicjatywy społeczne, stymulujące budowanie lokalnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i usług społecznych na osiedlach, dofinansowując projekty wskazane przez mieszkańców jako ważne dla lokalnej społeczności sąsiedzkiej. Coraz powszechniejsze staje się udostępnianie przestrzeni publicznej i lokali komunalnych na lokalne działania i inicjatywy społeczne, kulturalne, promujące zdrowy tryb życia i lokalne rzemiosło. W ramach zadań wynikających z przepisów prawa, Miasto Poznań stara się zapewnić lokalnym społecznościom dostęp do różnego rodzaju usług publicznych oraz kształtować warunki do rozwoju usług komercyjnych. Dynamiczny rozwój osiedli (zwłaszcza Naramowic i Strzeszyna) powoduje konieczność skumulowania działań inwestycyjnych, obok Śródmieścia, także w tych obszarach.

W ramach zadań kluczowych w 2023 r. realizowano:

- **w zakresie wspierania rewitalizacji i tworzenia nowych otwartych przestrzeni publicznych:**
  - **projekt „Rewaloryzacja przestrzeni płyty Starego Rynku w Poznaniu wraz z przekształceniem fragmentu bloku śródrynkowego (ul. Jana Baptisty Quadro) w pasaż kultury”** – w 2023 r. realizowane były prace związane z wymianą wszystkich sieci instalacji podziemnych – położono ponad sześć kilometrów nowych rurociągów kanalizacji deszczowej, sanitarnej i instalacji wodociągowej. Powstały także duże zbiorniki retencyjne, których zadaniem jest gromadzenie i przetrzymywanie nadmiaru wód opadowych (np. zbiornik przy Wadze Miejskiej zamontowany został na głębokości ok. sześciu metrów, a jego pojemność to ok. 420 m³, zespół zbiorników przed Ratuszem pomieści 624 m³ wody). Wprowadzono rozdzielanie istniejącej sieci kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację sanitarną oraz kanalizację deszczową. Odciążyło to zlewnię płyty Starego Rynku i zabezpieczyło przed zalewaniem i podtopieniami piwnice pobliskich kamienic. Mniejsze zbiorniki będą gromadziły deszczówkę służącą do podlewania roślin. Na płycie Starego Rynku niemal cała nawierzchnia ułożona została z nowej, granitowej kostki. Jedynie przy zabudowaniach bloku śródrynkowego ułożona została nawierzchnia z zabytkowej kostki granitowej. Posadzono 10 drzew. Projekt został zakończony w marcu 2024 r;
- **wydarzenia aktywizujące i integrujące społeczność lokalną w przestrzeniach publicznych:**
  - działania promujące i aktywizujące życie społeczno-kulturalne oraz działalność gospodarczą pod hasłem „**Przyjdź do Śródmieścia**”, w tym m.in.: piknik rodzinny z okazji imienin Piotra i Pawła, Patronów Miasta Poznania – „Święto Miasta z kolegiatą w tle”; Piknik archeologiczny na pl. Kolegiackim w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa; Łazarskie Lato 2023, cykliczne wydarzenia w przestrzeni Rynku Łazarskiego (Złota niedziela, Hawajska Majówka, Duchy Przeszłości na Rynku Łazarskim, Mikołajkowe urodziny Rynku Łazarskiego, Imieniny Łazarza); Dni Jeżyc, Rynek Rozmaitości Jeżyckich - edycja letnia i edycja zimowa; Lato na Madalinie 2023; Bajkowy Jarmark Świąteczny na Wildzie; Niedzielne spacery Wildeckie; Kino letnie na Wildzie; Gwiazdkowe spotkania na Gołębiej;

- wspieranie projektów realizowanych w ramach programu **Centrum Warte Poznania** oraz tych wpływających na poprawę jakości przestrzeni publicznej realizowanych przez organizacje pozarządowe (otwarte konkursy ofert, małe granty) oraz miejskie instytucje kultury;
- **spacery po osiedlach** – łącznie zrealizowanych zostało 7 spacerów po osiedlach śródmieścia Poznania, tj.: Starym Mieście, Jeźyczach, św. Łazarzu, Wildzie i Ostrowie Tumskim-Śródce-Zawadach-Komandorii, w których udział wzięło ok. 400 osób. Ich celem była promocja terenów objętych rewitalizacją, ich historii oraz lokalnej przedsiębiorczości;
- **przechadzki tematyczne po Garbarach** – Garbary w pigułce, Fach zakłęty w ulicach – spacer i warsztaty w okolicach Fyrtla Garbary. Ich celem była integracja społeczna, przybliżenie historii Garbar, działania aktywizujące z akcentem międzykulturowym, ukierunkowane na promowanie potencjału Fyrtla Garbary;
- **renowacja zabytkowych kamienic miejskich oraz obiektów zabytkowych o walorach turystycznych** – w 2023 r. Miasto dofinansowało prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Miejski Konserwator Zabytków udzielił 15 dotacji, dofinansowano m.in. prace przy kamienicach przy ul. Wyspiańskiego 15, Wodnej 22, Sierociej 5/6, Zwierzynieckiej 13, Krasińskiego 3 i 3A, a także przy kościele pw. Św. Franciszka z Asyżu, Katedrze i kościele św. Rocha;
- Miasto Poznań uzyskało nagrodę Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków za prace konserwatorskie i restauratorskie XVIII wiecznych fresków w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta przy pl. Kolegiackim, w ogólnopolskim konkursie Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku;
- zasady zagospodarowania przestrzeni publicznej ulic Starego Miasta w oparciu o uchwałę Rady Miasta Poznania o utworzeniu „**Parku Kulturowego Stare Miasto**”, w tym związanych z kampanią informacyjno-promocyjną „Jak legalnie umieścić szyld na budynku w parku kulturowym”; opracowane Certyfikaty Dobrych Praktyk w ramach Parku Kulturowego, promują lokalnych przedsiębiorców, którzy w sposób wzorcowy przygotowali w danym roku szyldy i reklamy swojego przedsiębiorstwa;
- **w zakresie zapewnienia dostępności mieszkań dla wszystkich grup społecznych:**
  - **inwestycje komunalnego budownictwa mieszkaniowego** – w 2023 r. rozpoczęto prace budowlane, finansowane m.in. z kredytu z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz bezzwrotnych środków z Funduszu Dopłat BGK, łącznie 382 mieszkań komunalnych przy ul. Darzyborskiej i Nadolnik. W celu umożliwienia realizacji inwestycji Rada Miasta Poznania wyraziła zgodę na wniesienie przez Miasto Poznań aportu do spółki ZKZL w postaci prawa własności nieruchomości w rejonie ul. Darzyborskiej (Uchwała Nr LXXXIII/1521/VIII/2023). W przygotowaniu była budowa 431 mieszkań komunalnych przy ulicach: Jarzębowej, Kopanina i T. Kotarbińskiego;

- program „**POZnań – i zamieszkaj**” (552 mieszkania PTBS w II edycji) – kontynuowano budowę mieszkań przy ulicach: J. Wiencka, E. Zawackiej, A. Poszwińskiego (199 mieszkań) oraz przy ulicach: E. Zawadzkiej i M. Ceglowskiej (353 mieszkania); w przygotowaniu były nowe inwestycje przy ulicach Bielicowej i Żelaznej (łącznie 2320 mieszkań); dokapitalizowano PTBS kwotą pozyskaną z bezzwrotnych środków Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK); do II edycji programu wskazano 250 gospodarstw domowych;
- program „**Najem z dojściem do własności**” (491 lokali PTBS objętych programem: ul. Suwalska (20), ul. Żołnierzy Wyklętych/Zawackiej (291), ul. Ceglowskiej (180 lokali) – zawarto 3 nowe umowy najmu i sprzedano 4 lokale mieszkalne przy ul. Suwalskiej; na koniec 2023 r. w programie zostało łącznie 487 lokali mieszkalnych;
- program „**Mieszkanie dla Seniora**” (249 lokali PTBS w ramach mieszkań z partycypacją Miasta) – do zasobu włączono 46 lokali przy ulicach: Grabowej, A. Hercena, Murawa, Naramowickiej, Piaskowej i Roboczej; zasiedlono 18 lokali;
- program „**Mieszkanie studyjne dla Seniora**” (9 lokali ZKZL) – kontynuowano prace nad włączeniem do programu lokali przy pl. Bernardyńskim oraz przy ul. Garbary (łącznie 17 lokali);
- program „**Mieszkanie dla Absolwenta**” (143 lokale PTBS) – zawarto 11 nowych umów najmu;
- „**Mieszkania z partycypacją Miasta – zasób niesenioralny**” (144 lokale PTBS) – wskazano 3 gospodarstwa domowe do zawarcia umowy najmu;
- „**Mieszkanie do remontu (ZKZL)**” – zawarto 38 porozumień z przyszłymi najemcami o udostępnieniu komunalnych lokali mieszkalnych do remontu (roboty ogólnobudowlane i instalacyjne); z 50 najemcami podpisano (na czas nieokreślony) umowy najmu wyremontowanych lokali;
- „**Spółeczna Agencja Najmu (ZKZL)**” – do programu zakwalifikowano 188 gospodarstw domowych; rozpoczęto przyjmowanie zgłoszeń od właścicieli lokali zainteresowanych umową z Spółeczną Agencją Najmu (SAN); zawarto 30 umów najmu (dane na styczeń 2024 r.); trwały prace nad przystąpieniem Miasta do rządowego programu pn. „Mieszkanie na Start”, co pozwoli najemcom SAN-u na korzystanie z dopłat do czynszu ze środków Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK);
- „**Najem socjalny lokali ze wsparciem**” (162 lokale ZKZL) – pozyskano 54 beneficjentów z 31 środowisk; przekazano 7 organizacjom pozarządowym (NGOs) dotację na udzielanie wsparcia najemcom (ogółem 292 beneficjentów z 167 środowisk);
- „**Zagospodarowanie pustostanów**” – zakończono modernizację 145 lokali; w trakcie ponownego zagospodarowania było 267 zwolnionych lokali;
- „**Mieszkalnictwo wspomagane i treningowe**” – zapewniono wsparcie i ochronę 113 osobom; wydano 196 decyzji o skierowaniu do mieszkania chronionego;
- **modernizacja kamienic miejskich** – w 2023 r. w ramach programów poprawy stanu technicznego istniejącego zasobu mieszkaniowego Miasta prowadzono prace

termomodernizacyjne i izolacyjne, remonty oraz modernizacje wielobranżowe w 16 budynkach komunalnych (także modernizacje pustostanów), finansowanie których pozyskano z bezzwrotnego wsparcia z Funduszu Dopłat BGK;

- **w zakresie zapewnienia wysokiej jakości lokalnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej, usług społecznych i oświatowych na osiedlach:**
  - realizacja programów: Przystanek dla Kultury i Osiedla Warte Poznania;
  - tworzenie i wspieranie „przestrzeni wspólnych” – Dom Tramwajarza. Jeżycki Dom Kultury;
  - inicjowanie „projektów wspólnych”, realizowanych we współpracy z lokalnymi ośrodkami, dzielnicowymi instytucjami kultury, bibliotekami, rzemieślnikami, przedsiębiorcami, radami osiedli, placówkami oświatowymi, wspólnotami mieszkaniowymi (zrealizowano łącznie około 100 projektów);
  - wspieranie i realizacja projektów wyłonionych w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego, m.in.: FESTYN OSIEDLA KWIATOWEGO – Dom Kultury Stokrotka we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 78 i Radą Osiedla Kwiatowego;
  - rozwój lokalnej oferty kulturalnej i budowanie więzi wśród społeczności lokalnych – dla mieszkańców osiedli zorganizowano różnorodne i liczne wydarzenia, jak m.in.: „Lato z Estradą”; Starołęckie spotkania; Kierski Festiwal 2023; „Literacki Strzeszyn”; Familijne Podolany, Podolany Festiwal 2023; Kino plenerowe na osiedlach; „Koncertowo na Głuszynie”; Przystanek Szczepankowo; Kultura TAMiTU; Mikro Dom Kultury – program edukacyjny 2023; koncerty Jazz nad Potokiem III edycja ARTfairPlayce 2023 – Scena nad Rusałką 2023; Mobilny Instytut Kultury na Strzeszynie 2023; „Tu było wszystko!” – 90-lecie Osiedla Opieki Społecznej na Naramowicach; Jesienna Starołęka; Happy Jazz Band na Północy Poznania; Mała Akademia Jazzu z Dixie Company; Osiedlowa integracja w ogrodzie społecznym – Stowarzyszenie Grunwaldzki Ogród Społeczny; 6. edycja Bliżej Kultury, Bliżej Siebie – Ratajskie Centrum Kultury; Sąsiedzki Dom Sztuki 2023; Zaproszenie do Domu z Bajki – integracja mieszkańców Naramowic, Umultowai Radojewa; Osiedle Antoninek-Zieliniec-Kobylepole: organizacja imprez kulturalno-integracyjnych na rzecz mieszkańców – „Blisko Kultury” i „Rodzina razem silna – integracja”; Osiedle Główna: Czytelnicza gwiazdka na Główniej; Osiedle Głuszyna: cykl koncertów organowych w Głuszynie oraz „Święto Chleba” w Głuszynie; Osiedle Piątkowo Północ: Międzynarodowy Dzień Seniora 2023; Wildeckie Lato Kulturalne; Jarmark Świąteczny na Wildzie; Konkurs Dobry Sąsiad; Smochy Festiwal;
  - **Młodzieżowe Centra Sportu** – funkcjonowało ich 111, a szkolenia odbywały się w 43 dyscyplinach sportowych w 63 klubach; w zajęciach udział wzięło 8,1 tys. młodych sportowców;
  - projekty ogólnomiejskie w ramach PBO **Trener Osiedlowy** (w zajęciach odbywających się na 20 boiskach i salach gimnastycznych uczestniczyło 2,2 tys. starszych dzieci i młodzieży), **Trener Senioralny** (w zajęciach uczestniczyło ok. 5,4 tys. seniorów, którzy mieli do wyboru 23 różne rodzaje zajęć i ćwiczyli łącznie 4,5 tys. godzin),

- Trener Przedszkolaka** (w zajęciach uczestniczyło 660 dzieci z 6 placówek) – organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych i animacji czasu wolnego dla poznaniaków;
- **16 rejonowych projektów realizowanych w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego** – prowadzone przez instruktorów bezpłatne zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży, dorosłych, seniorów i całych rodzin z poszczególnych dzielnic (w zajęciach uczestniczyło 39 tys. osób);
  - **program termorenowacji placówek oświatowych** – kontynuowano realizację programu obejmującego między innymi ocieplenie ścian i dachów budynków, wykonanie nowych elewacji, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację kotłowni i węzłów cieplnych oraz modernizację instalacji grzewczych – w 2023 r. prace termomodernizacyjne zrealizowano w 14. placówkach oświatowych, 3 szkołach podstawowych: SP nr 19 im. Stanisława Staszica, SP nr 77 im. 15 Pułku Ułanów Poznańskich, SP nr 89 im. K. K. Baczyńskiego; 7 przedszkolach (nr 3 przy ul. Dojazd, nr 15 przy ul. Św. Antoniego, nr 36 przy ul. Perzyckiej, nr 65 przy ul. Czechosłowackiej, nr 93 przy ul. Skibowej, nr 53 na os. Lecha i nr 160 na os. Tysiąclecia); Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 przy ul. Tarnowskiej; Zespole Szkół nr 5 przy ul. Różanej, Zespole Szkół Handlowych przy ul. Śniadeckich, XXXVII Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Potockiej;
  - **budowa szkoły na Strzeszynie** – w 2023 r. podpisano umowę z wykonawcą robót budowlanych zespołu szkolno-przedszkolnego, wykonano prace ziemne oraz fundamentowe;
  - **projekty inwestycyjne w placówkach oświatowych**, w tym m.in.: przebudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 68 na os. Jana III Sobieskiego – zamontowano nowe pokrycie dachu wraz z ociepleniem; budowa sali gimnastycznej wraz z łącznikiem przy Szkole Podstawowej nr 59 – zakończono roboty budowlane i przekazano obiekt do użytkowania; rozbudowa budynku XV Liceum Ogólnokształcącego na os. Bolesława Chrobrego na potrzeby Zespołu Szkół Komunikacji – uchwalono zmiany do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, rozpoczął się etap projektowania; budowa hali sportowej przy XX Liceum Ogólnokształcącym – uzyskano pozwolenie na budowę, rozstrzygnięto postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych; modernizacja Ogrodu Jordanowskiego nr 1 przy ul. Solnej – prace demontażowe oraz fundamentowe; modernizacja pomieszczeń bursy na potrzeby Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 5 – prace przedprojektowe;
  - **prace remontowo-modernizacyjne** w szkołach i placówkach oświatowych, obejmujące m.in.: remonty sanitariatów, remontów bloków sportowych, naprawy dachów, remonty sal dydaktycznych oraz ciągów komunikacyjnych, naprawy instalacji elektrycznych i oświetlenia oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania; w ramach prac remontowych realizowane były również prace wynikające z nakazów instytucji kontrolujących między innymi: Sanepidu, Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego, Inspekcji Pracy;

- **systemy małej retencji wody w placówkach oświatowych** – w 2023 r. kontynuowano zadania modernizacyjne polegające na wykonaniu systemów małej retencji wody w szkołach i placówkach oświatowych (Przedszkole nr 10 na os. Oświecenia; Przedszkole nr 53 na os. Lecha, modernizacja boiska z wykonaniem systemu małej retencji wody w Szkole Podstawowej nr 8 przy ul. Pogodnej; modernizacja dziedzińca szkolnego z wykonaniem systemu małej retencji wody w Szkole Podstawowej nr 90 przy ul. Chociszewskiego; wykonanie zbiorników małej retencji w Szkole Podstawowej nr 91 przy ul. Promyk); dla kolejnych 2. placówek opracowano:
  - dokumentację projektową zagospodarowania terenu szkoły oraz dziedzińca z uwzględnieniem retencji w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 18 przy ul. Prądyńskiego,
  - dokumentację projektową małej retencji w Przedszkolu nr 21 na os. Orła Białego;
- **w zakresie podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego:**
  - **rozbudowę i modernizację Systemu Monitoringu Wizyjnego Miasta Poznania (SMWMP)** – w 2023 r. System został rozbudowany o 216 nowych strumieni wizyjnych (obrazów z kamer monitoringu) w tym 118 strumieni dołączono w ramach projektu pn. „Infrastruktura Technicznych Systemów Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego oraz Monitoringu Wizyjnego Miasta Poznania”, a 98 w ramach zadań inwestycyjnych innych jednostek i spółek miejskich; łącznie na koniec 2023 r. w Systemie funkcjonowały 1393 kamery;
  - projekt **„Bezpieczne przejścia dla pieszych na terenie Miasta Poznania”** – celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez budowę, wyznaczenie, doposażenie przejść dla pieszych w mieście Poznaniu; przedmiotem projektu jest realizacja przejść dla pieszych w 5 lokalizacjach (osiedla w rozumieniu jednostek pomocniczych miasta Poznania):
    - w ciągu ulicy Jawornickiej, Osiedle: Grunwald Południe – wyniesienie przejścia dla pieszych wraz z montażem faktur kierunkowych, ostrzegawczych i uwagi;
    - w ciągu ulic Pokrzywno, Sanocka oraz Ropczycka, Osiedle: Krzesiny-Pokrzywno-Garaszewo - wyznaczenie przejść dla pieszych wraz z montażem faktur ostrzegawczych oraz budową progów zwalniających;
    - w ciągu ulic Swoboda i Świt, Osiedle: Grunwald Północ – budowa wyniesionych przejść dla pieszych wraz z montażem faktur kierunkowych, ostrzegawczych, uwagi oraz obniżeniem krawężników do poziomu jezdni;
    - w ciągu ulicy Zwierzynieckiej, Osiedle: Jeżyce – przebudowa przejść dla pieszych wraz z montażem faktur kierunkowych, ostrzegawczych i uwagi;
    - w ciągu ulicy Morasko, Osiedle: Morasko-Radojewo – budowa przejścia dla pieszych wraz z budową bariery ochronnej oraz montażem faktur ostrzegawczych;
  - projekt **budowa miasteczka ruchu drogowego** na części boiska Szkoły Podstawowej nr 3 w Poznaniu, os. Piastowskie 27.

Tabela 17. Etapy realizacji zadań kluczowych przypisanych do priorytetu „Przyjazne osiedla”

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Zagospodarowanie obszaru Naramowic	Miejska Pracownia Urbanistyczna, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Zarząd Dróg Miejskich, Poznańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o., Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta	Prace planistyczne, projektowe. Realizacja projektów inwestycyjnych mających na celu poprawę warunków transportowych (trasa tramwajowa do Naramowic, węzeł komunikacyjny Nowa Naramowicka), budowa mieszkań komunalnych, placówek oświatowych.
Zagospodarowanie obszaru Strzeszyna	Miejska Pracownia Urbanistyczna, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Zarząd Dróg Miejskich, Poznańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o., Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta	Prace planistyczne, projektowe, planowanie poprawy warunków transportowych (prace dotyczące rozbudowy infrastruktury transportu publicznego w rejonie Strzeszyna i Strzeszyna Greckiego, skrzyżowania bezkolizyjnego z linią kolejową nr 354 w ciągu ulic Lutyckiej i Gołęcińskiej), budowa mieszkań TBS i zespołu szkolno-przedszkolnego.
Realizacja projektu „Centrum”	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg Miejskich	Program „Centrum etap I – przebudowa torowisk tramwajowych i uspokojenie układu Komunikacyjnego w ulicach: Święty Marcin, Fredry, Mielżyńskiego, 27 grudnia, Pl. Wolności, Towarowa; Zrealizowany został w całości zakres 1 – Przebudowa ul. Święty

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		<p>Marcin na odcinku od ul. Gwarnej do ul. Ratajczaka oraz zakres 2.2 – Rozbudowa ul. Święty Marcin na odcinku pomiędzy ul. Ratajczaka i Al. Marcinkowskiego wraz z przebudową fragmentu Alei Marcinkowskiego na odcinku od ul. Święty Marcin do Pl. Wolności. W trakcie realizacji był zakres 2.3 – Rozbudowa drogi Plac Wolności i przebudowa fragmentu ul. 27 Grudnia oraz zakres 2.4 Rozbudowa ulicy 27 Grudnia i Kantaka oraz przebudowa ul. Gwarnej.</p> <p>Program „Centrum etap II – budowa trasy tramwajowej wraz z uspokojeniem ruchu samochodowego w ul. Ratajczaka” – w 2023 r. realizowano przebudowę ul. Ratajczaka na odcinku od ul. 27 Grudnia do ul. Święty Marcin oraz skrzyżowania ulic Święty Marcin i Ratajczaka. Faza II obejmująca odcinek ul. Ratajczaka od skrzyżowania z ul. Święty Marcin poprzez ul. Niezłomnych do skrzyżowania z ul. Matyi i Wierzbicice i będzie realizowana w kolejnej perspektywie unijnej.</p>
Rewitalizacja obszaru Śródky, starej gazowni,	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta,	Prace projektowe, koncepcyjne. Dla terenu po

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
elektrociepłowni Garbary i zajezdni tramwajowej przy ul. Madalińskiego	Miejska Pracownia Urbanistyczna, Zarząd Dróg Miejskich, Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji Sp. z o.o., Miejski Konserwator Zabytków, Wydział Gospodarki Nieruchomościami	dawnej Elektrociepłowni Garbary uchwalony został w grudniu 2021 r. mpzp. Plan dotyczy obszaru o powierzchni około 13,3 ha. Teren ograniczony jest Wartą oraz kanałem Ulgi, natomiast od południa - torami kolejowymi. Granica planu obejmuje również ul. św. Wincentego do skrzyżowania z ul. Hlonda oraz fragment Cybiny. Dla części Ostrowa Tumskiego plan przewiduje nowe osiedle o industrialnym klimacie, otwarte dla wszystkich poznaniaków i zbudowane z troską o zabytki i zieleni.
Rewitalizacja obszaru Jeżyce-Północ	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Zarząd Dróg Miejskich, Miejski Konserwator Zabytków	Opracowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Jeżyce-Północ poddany został konsultacjom społecznym.
Rewaloryzacja Starego Rynku i placu Kolegiackiego oraz realizacja projektu „Wolny Dziedziniec”	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Gabinet Prezydenta, Wydział Zamówień i Obsługi Urzędu, Wydział Kultury	Projekt „Rewaloryzacja przestrzeni płyty Starego Rynku w Poznaniu wraz z przekształceniem fragmentu bloku śródrynkowego (ul. Jana Baptisty Quadro) w pasaż kultury” – w 2023 r. realizowane były prace związane z wymianą wszystkich sieci instalacji podziemnych, wybudowano zbiorniki retencyjne, została

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		<p>ułożona nawierzchnia, posadzono 10 drzew. Projekt został zakończony w marcu 2024 r.</p> <p>Projekt „Rewitalizacja Plac Kolegiackiego” - projekt został zakończony w 2022 r. – odbiór końcowy 28.02.2022 r.</p> <p>Projekt „Wolny Dziedziniec” – otwarty jest dla mieszkańców i turystów, zachęca przestrzenią, zieloną roślinnością i atrakcjami, jak gry miejskie, stałe wystawy, latem odbywały się koncerty, spektakle, festyny w ramach akcji #NAWOLNYM.</p>
<p>Modernizacja rynków miejskich (rynek Jeżycki, Łazarski, Bernardyński, Wildecki)</p>	<p>Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Transportu Miejskiego</p>	<p>Rynek Łazarski – w 2022 r. zakończono przebudowę Rynku (odbiór końcowy 19.01.2022 r.) oraz rozliczenie inwestycji (pozostało 5 lat rękojmi i gwarancji).</p> <p>Wykonano inwentaryzację geodezyjną w zakresie infrastruktury technicznej podziemnej obszaru pl. Bernardyńskiego oraz rynku Wildeckiego wraz z fragmentem ul. Przemysłowej oraz aktualizację map do celów projektowych dla tych terenów.</p>
<p>Renowacja zabytkowych kamienic miejskich oraz</p>	<p>Miejski Konserwator Zabytków, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji</p>	<p>Działanie ciągłe. W 2023 r. w ramach programów poprawy stanu technicznego</p>

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
obiektów zabytkowych o walorach turystycznych	Miasta, Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o., Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji Sp. z o.o.	istniejącego zasobu mieszkaniowego Miasta prowadzono prace termomodernizacyjne i izolacyjne oraz remonty i modernizacje wielobranżowe w 16 budynkach komunalnych. Dofinansowano prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Miejski Konserwator Zabytków udzielił 15 dotacji, dofinansowano m.in. prace przy kamienicach przy ul. Wyspiańskiego 15, Wodnej 22, Sierociej 5/6, Zwierzynieckiej 13, Krasińskiego 3 i 3A, a także przy kościele pw. Św. Franciszka z Asyżu, Katedrze i kościele św. Rocha.
Budowa mieszkań komunalnych (ul. Rubież, ul. Bolka, ul. Dymka, Zawady, ul. Biskupińska, ul. Opolska, ul. Dojazd)	Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.	Prace budowlane, prace projektowe. W 2023 r. rozpoczęto prace budowlane, łącznie 382 mieszkań komunalnych, przy ul. Darzyborskiej i Nadolnik. W przygotowaniu była budowa 431 mieszkań komunalnych przy ulicach: Jarzębowej, Kopanina i T. Kotarbińskiego.
Realizacja projektu „Miejskie Biuro Najmu”	Biuro Spraw Lokalowych	Działanie ciągłe. Projekt realizowany przez Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Realizacja programów „Mieszkanie dla Seniora” oraz „Mieszkanie dla Absolwenta”	Biuro Spraw Lokalowych	Działanie ciągłe. Realizacja programu „Mieszkanie dla Seniora”: 249 lokali PTBS w ramach mieszkań z partycypacją Miasta – do zasobu włączono 46 lokali przy ulicach: Grabowej, A. Hercena, Murawa, Naramowickiej, Piaskowej i Roboczej; zasiedlono 18 lokali. Realizacja programu „Mieszkanie dla Absolwenta”: 143 lokale PTBS – zawarto 11 nowych umów najmu.
Budowa placówek przedszkolnych i szkolnych (Strzeszyn, Naramowice, Radojewo-Morasko i Umultowo, Piątkowo, Szczepankowo, Krzesiny, os. Kwiatowe)	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Oświaty	W 2023 r. podpisano umowę z wykonawcą robót budowlanych zespołu szkolno-przedszkolnego dla os. Strzeszyn, wykonano prace ziemne oraz fundamentowe.
Budowa nowych obiektów sportowych (budowa basenu na os. Zwycięstwa, hali lekkoatletycznej przy ul. Warmińskiej, obiektu wielofunkcyjnego w parku J. Kasprowicza, areny sportów walki przy ul. Reymonta) oraz modernizacja basenu na Ratajach – os. Piastowskie	Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Sportu, Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji	Zadanie realizowane sukcesywnie. Budowa basenu na os. Piastowskim zakończył się w 2019 r. W 2021 r. zakończono budowę pływalni na os. Zwycięstwa.
Udostępnianie przestrzeni publicznej i lokali komunalnych na lokalne działania i inicjatywy społeczne, kulturalne oraz	Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o., Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Gabinet Prezydenta	Działanie ciągłe.

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
promujące zdrowy tryb życia i lokalne rzemiosło		
Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa	Działanie ciągłe. W 2023 r. System został rozbudowany o 216 nowych strumieni wizyjnych (obrazów z kamer monitoringu); łącznie na koniec 2023 r. w Systemie funkcjonowały 1393 kamery.

Źródło: opracowanie UMP

Priorytet: „Wspólnotowość i dialog społeczny”

Realizacja priorytetu zakłada tworzenie warunków włączenia mieszkańców do odpowiedzialnego współdecydowania o rozwoju miasta. Duża aktywność mieszkańców oraz rosnąca rola organizacji pozarządowych i ruchów miejskich budują wysoki kapitał społeczny, który jest bazą do tworzenia solidarności wśród społeczności lokalnej w celu wyrównywania szans i unikania nierówności społecznych. Zgodnie ze Strategią, Miasto prowadzi działania sprzyjające rozwojowi świadomego i silnego społeczeństwa obywatelskiego, uczestniczy w dialogu społecznym, wspiera partycypację publiczną, oddaje społeczności lokalnej faktyczną decyzyjność wyboru projektów ważnych dla jakości ich życia, wspiera rozwój lokalnych inicjatyw społecznych na rzecz dobra wspólnego. Miasto przygotowuje ofertę dla mieszkańców, która uwzględnia wszystkie grupy społeczne i buduje solidarność oraz wspólnotowość. W ramach rozwijania idei otwartego miasta promowane są i wspierane zachowania i wartości wspierające osoby społecznie słabsze i zagrożone wykluczeniami, integrację przybyszów w lokalnym środowisku, przeciwdziałanie wszelkim rodzajom dyskryminacji. Wdrażane są działania na rzecz podniesienia poziomu wykorzystania inteligentnych technologii w usługach publicznych oraz zaangażowania mieszkańców w rozwój miasta, budowy otwartej administracji, otwierania danych i informacji o mieście, prowadzone są działania i kampanie informacyjno-edukacyjne przeciwdziałające różnym formom wykluczenia społecznego.

W ramach zadań kluczowych w 2023 r. realizowano:

- **w zakresie tworzenia Miasta przyjaznego rodzinom i seniorom:**
  - **Centrum Inicjatyw Rodziny** – jego celem jest promowanie rodziny i wspieranie jej rozwoju, budowanie przestrzeni do dialogu oraz integracji lokalnych społeczności. prowadziło we współpracy z partnerami i organizacjami pozarządowymi projekty z zakresu polityki prorodzinnej i integracji międzypokoleniowej, w tym zajęcia edukacyjne, rozwojowe i artystyczne dla dzieci oraz projekty, warsztaty i szkolenia dla

rodziców; wydawało także certyfikaty Miejsce Przyjazne Rodzinie i Karty Dużej Rodziny oraz świadczyło kompleksowe usługi informacyjne dla rodzin, m.in. o wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych, ofercie żłobków oraz placówek oświatowych i wychowawczych, Poznańskiego Centrum Świadczeń; w Centrum realizowane były m.in. warsztaty dla przyszłych rodziców przygotowujących się do roli rodzica, warsztaty kompetencji wychowawczych, spotkania grupy wsparcia dla rodziców, czy różnego typu poradnictwa, warsztaty dla rodziców z pierwszej pomocy udzielanej dziecku, warsztaty „Poczucie własnej wartości rodzica i dziecka”, warsztaty kierowane do poznanianek, jak m.in.: „Dobre pytanie”, „Kobięca strona POZnania”, „Dobre prawo dla Mamy”. Projekty realizowane w Centrum Inicjatyw Rodzinnych odbywają się we współpracy z licznymi organizacjami pożytku publicznego; wszystkie wydarzenia realizowane przez CIR mają charakter otwarty i są bezpłatne; w ramach pełnienia funkcji informacyjnej Centrum dysponuje także ofertami poznańskich żłobków, przedszkoli i szkół, informacjami dotyczącymi kultury, sportu oraz możliwości spędzania wolnego czasu. W 2024 r. Poznańskie Centrum Świadczeń otrzymało Nagrodę Karty Różnorodności za działalność Centrum Inicjatyw Rodzinnych na rzecz budowania spójności społecznej;

- **Program rozwoju pieczy zastępczej** mający na celu zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego, w tym specjalistycznego (Klub Dla Rodzin Zastępczych w Centrum Wspierania Rodzin „Swoboda”); zapewnienie wsparcia funkcjonowania systemu pieczy zastępczej (instytucjonalnej), w tym działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej poprzez prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- projekt „**Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania – EDYCJA II**” – w czerwcu 2023 r. zakończyła się realizacja projektu, którego liderem było Miasto Poznań; projekt realizowany był we współpracy z 13 gminami, Powiatem Poznańskim (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu), Stowarzyszeniem Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Poznań Piątkowo. Zadania Miasta realizowały Centrum Wspierania Rodzin „Swoboda” oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. W ramach projektu możliwe było skorzystanie m.in. z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, usług koordynatora pieczy zastępczej czy asystenta rodziny. Realizowane działania stanowiły ważne ogniwo we wspieraniu osób zagrożonych ubóstwem i pozostających w trudnej sytuacji życiowej. Efektem projektu był wzrost liczby osób, korzystających ze wsparcia oferowanego przez Ośrodki Pomocy Społecznej oraz innych Partnerów projektu, a co za tym idzie – polepszenie dostępności usług specjalistycznych dla rodzin w kryzysie oraz dla dzieci ze specjalnymi potrzebami. Projekt był finansowany w ramach WRPO 2014-2020, Usługi społeczne w ramach ZIT dla MOF Poznania;

- projekt „**Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie poznańskim**” – w 2023 r. rozpoczęła się realizacja projektu w, którym Miasto Poznań jest partnerem; celem projektu jest zwiększenie dostępności i poszerzenie zakresu usług wspierających dla 1162 osób tj. dzieci i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej oraz wsparcie 6 powiatowych systemów pieczy zastępczej i ich 80 pracowników realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu; projekt jest finansowany ze środków Programu „Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021 - 2027” w ramach działania 6.15 Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej; realizowany będzie do 2029 r;
- działania na rzecz **poznańskich seniorów** realizowane były zgodnie z Polityką Senioralną Miasta Poznania; wspomaga je Miejska Rada Seniorów (MRS), która jest organem doradczym, opiniodawczym i inicjatywnym; MRS reprezentuje interesy seniorów wobec władz Miasta oraz w wielu miejskich komisjach i zespołach. W 2023 r. kontynuowany był m.in. zapoczątkowany z inicjatywy Miejskiej Rady Seniorów projekt „Senior w Muzie”, w Kinie Muza; kontynuowano realizację usług w ramach projektu „Poznań Viva Senior”. Seniorzy skorzystali z bezpłatnych szczepień przeciw grypie sezonowej w ramach „Programu profilaktyki zachorowań na gripę sezonową w populacji osób od 60. roku życia zamieszkujących miasto Poznań, na lata 2019–2023” (w sumie zaszczepiono ok. 21 tys. osób, w tym 2 tys. osób w 2023 r.), z konsultacji (lekarskich, pielęgniarskich, psychologicznych) oraz zajęć (rehabilitacyjnych, edukacyjnych dotyczących zdrowia) oferowanych przez ośrodki geriatryczno-gerontologiczne (skorzystało 540 seniorów). Działały także Punkt Opieki Farmaceutycznej – POF 70+ (z konsultacji dotyczących zażywanych leków i suplementów diety skorzystało 280 seniorów) oraz „Miejska wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego” (82 wypożyczenia). Przeprowadzono działania edukacyjne dla osób starszych na temat profilaktyki problemów zdrowotnych występujących w tej grupie wiekowej. W celu zapobiegania i reagowania na kryzysy psychiczne przeprowadzono warsztaty edukacyjne i grupy wsparcia dla dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów (skorzystały 294 osoby);
- kontynuacja projektu pn. „**Poznań uzależniony od profilaktyki**”. To projekt działań edukacyjno-profilaktycznych dla miejskich placówek pomocy społecznej. Adresatami projektu byli seniorzy, mieszkańcy Poznania, mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej w Poznaniu, Dziennych Domów Pomocy. W projekcie uwzględniono również osoby przebywające w Miejskim Centrum Interwencji Kryzysowej oraz pracownicy zatrudnieni w tych placówkach. Celem projektu jest propagowanie aktywnego stylu życia, w tym promowanie zdrowego stylu oraz profilaktyka zdrowia i uzależnień. Celem projektu jest także promowanie świadomości konsekwencji niezdrowego stylu życia oraz nadużywania alkoholu/leków nasennych czy środków uspakajających. Podczas pilotażowej edycji projekt realizowany był w 6 Domach Pomocy Społecznej oraz 3 Dziennych Domach Pomocy oraz w Miejskim Centrum interwencji Kryzysowej

w Poznaniu. W 2023 r. z różnorodnych działań w ramach projektu skorzystało 8 tys. osób;

- **w zakresie zwiększenia współuczestnictwa mieszkańców w życiu miasta:**
  - **Poznański Budżet Obywatelski** – w 2023 r. realizowanych było 31 projektów wybranych do PBO23 w głosowaniu w 2022 r; na realizację tych projektów przeznaczono 25 mln zł; ponadto odbył się nabór wniosków i głosowanie nad wyborem projektów do realizacji w 2024 r; na realizację projektów w ramach 12. edycji PBO24 przeznaczone zostało 26,6 mln zł, z tego 6,2 mln zł na projekty ogólnomiejskie oraz 20,4 mln zł na projekty rejonowe; w PBO24, po raz pierwszy, projekty zostały podzielone na 5 kategorii: rejonowe małe, rejonowe duże, ogólnomiejskie małe, ogólnomiejskie duże, ogólnomiejskie duże w ramach Zielonego Budżetu; zgłoszonych zostało łącznie 190 projektów – 40 projektów ogólnomiejskich (13 projektów ogólnomiejskich małych, 17 projektów ogólnomiejskich dużych oraz 10 w ramach Zielonego Budżetu) oraz 150 projektów rejonowych (50 rejonowych małych, 100 rejonowych dużych); do realizacji w ramach PBO24 wybrano 57 projektów: 4 projekty ogólnomiejskie (1 ogólnomiejski duży, 1 ogólnomiejski mały oraz 2 z Zielonego Budżetu) oraz 53 rejonowe (26 projektów rejonowych małych i 27 projektów dużych);
  - **otwarte konsultacje społeczne** na ważne dla rozwoju miasta tematy, m.in. prowadząc otwarte konsultacje społeczne na temat planowania i zagospodarowania przestrzennego, tworzonych miejskich dokumentów programowych i porządkowych; w 2023 r. przeprowadzono **61 konsultacji społecznych**; konsultacje dotyczyły m.in. projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektów uchwał Rady Miasta Poznania wymagających konsultacji z organizacjami pozarządowymi; konsultacje mają na celu podniesienie poziomu współuczestniczenia w podejmowaniu decyzji ważnych dla społeczności lokalnych oraz zwiększenia zaufania mieszkańców do Miasta; Miasto podejmowało również szereg kampanii edukacyjnych, informacyjnych, wizerunkowych, aby usprawnić i uatrakcyjnić komunikację z mieszkańcami;
  - program rozwoju społeczności lokalnej oraz promowania aktywności społecznej **„Centrum Inicjatyw Lokalnych”**, który wspiera realizację inicjatyw odpowiadających na potrzeby mieszkańców i angażujących ich we współpracę na rzecz lokalnej społeczności; w 2023 r. w Poznaniu działało 15 Centrów Inicjatyw Lokalnych (CIL). W wyniku rozstrzygnięć konkursu dotacje z budżetu Miasta na swoją działalność uzyskało 13 CIL-ów kontynuujących swoją działalność z lat ubiegłych oraz 1 nowy; łączna pula środków rozdysponowana pośród 14 realizatorów wyniosła 818 000 zł; Wielkopolska Sieć Organizacji Pozarządowych „Działamy Razem” realizuje na terenie Miasta Poznania projekt „Regrantingowe Centrum Inicjatyw Lokalnych 2022-2024” (RCIL), finansowany z budżetu Miasta Poznania środkami w wysokości 279 000 zł. W 2023 r. ogłoszony został Konkurs Mikrograntów na projekty wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz ich aktywizowanie. W ramach Konkursu,

prowadzonego przez CIL Regrantingowy, zostało zrealizowanych 50 inicjatyw. Dofinansowanie uzyskały projekty, które wspierały wspólne działania wzmacniające i pobudzające aktywność społeczną, w tym działania na rzecz wspólnej przestrzeni (ulicy, osiedla, dzielnicy), wynikające z potrzeby danej społeczności i realizowane wspólnie z nią, mieszczące się w sferze pożytku publicznego;

- **w zakresie budowania szerokiej integracji społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem:**
  - wdrażanie **Standardów Dostępności Miasta Poznania**, dzięki którym obiekty miejskie będą dostępne na płaszczyźnie architektonicznej, komunikacyjnej i informacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów, osób przemieszczających się z dziećmi, z ciężkim bagażem, czy rowerzystów; prowadzone były także działania mające na celu poprawę dostępności obiektów Urzędu Miasta Poznania dla osób z niepełnosprawnościami. W 2023 r. Miasto Poznań uzyskało dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na projekt „Poprawa dostępności architektonicznej w zakresie ewakuacji w budynkach Urzędu Miasta Poznania” w ramach programu „Dostępna Przestrzeń Publiczna”. Celem projektu jest poprawa dostępu do usług publicznych świadczonych w budynkach Urzędu Miasta Poznania dla osób ze szczególnymi potrzebami w tym osób z niepełnosprawnościami i dysfunkcjami narządów ruchu, o ograniczonej możliwości poruszania się, poprzez spełnienie wymogów dostępności określonych w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Projekt obejmuje wyposażenie 5. budynków UMP w sprzęt niezbędny przy ewakuacji – krzesła ewakuacyjne. Projekt realizowany będzie do 2025 r;
  - projekt **„Pomoc po sąsiedzku – rozwój systemu usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej dla mieszkańców Poznania”** – w grudniu 2023 r. Miasto Poznań wraz z MOPR-em i DPS-em przy ul. Konarskiego wspólnie z Fundacją Sowelo rozpoczęły realizację nowego projektu pn. „Pomoc po sąsiedzku – rozwój systemu usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej dla mieszkańców Poznania”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021–2027 (FEW 2021–2027). Projekt ma przyczynić się do utworzenia 188 miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej, z których w założeniu projektu ma skorzystać ponad 1 tys. osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność;
  - projekty, w tym: „Wielkopolskie Centrum Ekonomii Solidarnej”, „Feniks Trzeci”, „Feniks i Spółka”, miały na celu zmniejszenia skali zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym;

- **w zakresie unowocześniania oraz zwiększania dostępności wysokiej jakości usług publicznych oraz usprawnienia systemu komunikacji z mieszkańcami:**
  - **inteligentne rozwiązania z zakresu zarządzania i e-usług** – w 2023 r. wdrożono kolejne rozwiązania jak m.in.: nowe terminale do płatności zbliżeniowych w pojazdach transportu miejskiego, nowy system wideokontroli w Strefie Płatnego Parkowania, mobilny system mapowania (reklam, tablic rejestracyjnych samochodów), funkcja ePłatności dla podatku od nieruchomości oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w aplikacji i serwisie mObywatel 2.0., nowe aplikacje: PEKA i Przyjazne Deklaracje oraz rozbudowa aplikacji Smart City Poznań i systemu ID.Poznań, rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej Miasta Poznania z integracją z Metropolitalnym Systemem Informacji Przestrzennej, pilotażowy projekt wykorzystujący technologię OCR/ICR do automatycznego odczytu danych z papierowych deklaracji odpadowych, a także uzupełnianych odręcznie; trzy chatboty: dla klientów Urzędu Miasta Poznania na portalu poznaj.pl/kontakt, osób zainteresowanych zapisami uchwały krajobrazowej na portalu poznaj.pl/krajobrazowa oraz projektem UNICEF-u skierowanym do społeczności ukraińskojęzycznej na portalu poznaj.pl/unicef; dwa voiceboty: wirtualna asystentka, której zadaniem było łączenie klientów do właściwego konsultanta oraz udzielanie informacji dotyczących terminów wypłat świadczeń realizowanych przez Poznańskie Centrum Świadczeń oraz voicebot do rezerwacji wizyt w Wydziale Spraw Obywatelskich i Uprawnień Komunikacyjnych; większość miejskich e-usług była udostępniona poprzez elektroniczną platformę informacyjno-usługową Miejski Informator Multimedialny; w 2023 r. zarejestrowano 950 687 mln klientów e-usług;
  - **program „OK Poznań – Osobista Karta Poznańska”** – w 2023 r. kontynuowano realizację miejskiego programu zniżek i usług, którego głównym założeniem jest zachęcenie osób mieszkających w Poznaniu do rozliczania podatków w mieście. Na koniec 2023 r. w programie „OK Poznań” było 45 tys. użytkowników oraz 77 partnerów. W marcu 2023 r. w „OK Poznań” została uruchomiona nowa funkcjonalność, która umożliwiała potwierdzenie statusu podatnika w trakcie naboru do poznańskich przedszkoli. Do końca 2023 r. z tej możliwości skorzystało 4435 osób. Ponadto od września 2023 r. seniorzy mieli możliwość uzyskania „OK Poznań Poznańskiej Złotej Karty” (OK Poznań PZK) w Poznańskim Centrum Świadczeń (PCŚ) i korzystania z aplikacji „OK Poznań”. Dzięki temu seniorzy uzyskali dostęp do wszystkich zniżek programu „OK Poznań”, a dodatkowo do specjalnych zniżek dostępnych tylko dla osób, które ukończyły 60. rok życia i potwierdziły status podatnika zamieszkałego w Poznaniu. W 2023 r. w PCŚ wydano 2734 karty „OK Poznań PZK”;
  - **Aplikacja Smart City Poznań** – wprowadzono nowe funkcjonalności, nową szatę graficzną oraz nowe moduły (Odpady, Infoteka, Wyszukiwarka Cmentarna). Dodano także nowe kategorie (Zgromadzenia i imprezy oraz Społeczna Inwentaryzacja Reklam). Uaktualnieniu uległy dotychczasowe kategorie powiadomień – Biznes

zamieniono na Finanse, kategorie Seniorzy, Osiedla i Ankiety na Społeczność, a kategorie Powietrze i Bezpieczeństwo połączono w Bezpieczeństwo. W 2023 r. z aplikacji Smart City Poznań skorzystało 23,3 tys. osób, które przekazały ponad 19 tys. zgłoszeń o problemach w przestrzeni miejskiej – najczęściej o nieprawidłowym parkowaniu (33%), uszkodzonym chodniku/ulicy (22%), uszkodzonym znaku/sygnalizacji (10%) i drobnych odpadach (9%). Z wszystkich zgłoszeń 80,5% zostało obsłużonych, 9,5% pozostaje jako obsługiwane, odrzuconych zostało 8%. Pozostałe 2% to zgłoszenia, które zostaną przez służby miejskie obsłużone w 2024 r. Najwięcej zgłoszeń pochodziło z: Jeźyc (2151) – 11%, Świętego Łazarza (1931) – 10% oraz Starego Miasta (1697) – 9%;

- o **wykorzystywano nowoczesne narzędzia wspierające w systemie zarządzania i administrowania miastem** – w działaniach informacyjnych Miasto korzystało z mediów społecznościowych, jak FB, Twitter, Instagram oraz serwisu internetowego YouTube, a także z systemu SMS wysyłanych nieodpłatnie do zainteresowanych mieszkańców; kontynuowano realizację projektów polepszających jakość obsługi klienta w Urzędzie Miasta Poznania i miejskich jednostkach organizacyjnych; proces ten obejmuje zarówno polepszenie dostępu do usług (w tym elektronicznych) oraz informacji, a także dostosowywanie miejskich obiektów do potrzeb ludzi o różnych możliwościach przemieszczania się.

Tabela 18. Etapy realizacji zadań kluczowych przypisanych do priorytetu „Wspólnotowość i dialog społeczny”

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Realizacja projektu Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego	Gabinet Prezydenta	Działanie ciągłe. Na realizację 31 zadań wybranych przez mieszkańców w projekcie PBO23 przeznaczono 25 mln zł. Na realizację projektów w ramach 12. edycji PBO24 przeznaczone zostało 26,6 mln zł, z tego 6,2 mln zł na projekty ogólnomiejskie oraz 20,4 mln zł na projekty rejonowe. Do realizacji w ramach PBO24 wybrano 57 projektów: 4 projekty ogólnomiejskie (1 ogólnomiejski duży, 1 ogólnomiejski mały oraz 2 z Zielonego Budżetu) oraz 53

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
		<p>rejonowe (26 projektów rejonowych małych i 27 projektów dużych). Podsumowanie dotychczasowych edycji PBO oraz wnioski i rekomendacje wynikające z podsumowania ankiet zawiera Raport ewaluacyjny – Poznański Budżet Obywatelski 2024</p>
Tworzenie i wspieranie Centrów Inicjatyw Lokalnych	Gabinet Prezydenta	<p>W 2023 r. działało 15 Centrów Inicjatyw Lokalnych. Dotacje z budżetu Miasta na swoją działalność uzyskało 13 CIL-ów kontynuujących swoją działalność z lat ubiegłych oraz 1 nowy; łączna pula środków rozdysponowana pośród 14 realizatorów wyniosła 818 000 zł; Wielkopolska Sieć Organizacji Pozarządowych „Działamy Razem” realizuje na terenie Miasta Poznania projekt „Regrantingowe Centrum Inicjatyw Lokalnych 2022 - 2024” (RCIL).</p>
Uruchomienie centrum usług wspólnych do obsługi wszystkich jednostek miejskich	Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.	<p>Funkcjonuje CUW dla placówek polityki społecznej oraz Ogrodu Zoologicznego. W 2021 r. utworzono Centrum Usług Wspólnych Jednostek Oświaty.</p>
Dostosowanie budynków publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Wydział Zamówień i Obsługi Urzędu, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o., Zarząd	<p>Działanie ciągłe, wdrażane są Standardy Dostępności Miasta Poznania.</p>

Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
	Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o., Termy Maltańskie Sp. z o.o	
Wykorzystanie nowoczesnych technologii i narzędzi w procesie public relations	Gabinet Prezydenta	Działanie ciągłe.
Realizacja projektów poprawiających jakość obsługi klienta w Urzędzie Miasta Poznania i miejskich jednostkach organizacyjnych	Wydział Organizacyjny, Gabinet Prezydenta, Wydział Informatyki, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Zarząd Geodezji i Katastru Miejskiego GEOPOZ, Biuro Poznań Kontakt, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o., Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o., Poznańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg Miejskich, Termy Maltańskie Sp. z o.o., Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o., Port Lotniczy Poznań Ławica Sp. z o.o.	Działanie ciągłe.
Prowadzenie Centrum Inicjatyw Rodzinnych	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	Działanie ciągłe. W 2024 r. Poznańskie Centrum Świadczeń otrzymało Nagrodę Karty Różnorodności za działalność Centrum Inicjatyw Rodzinnych na rzecz budowania spójności społecznej.

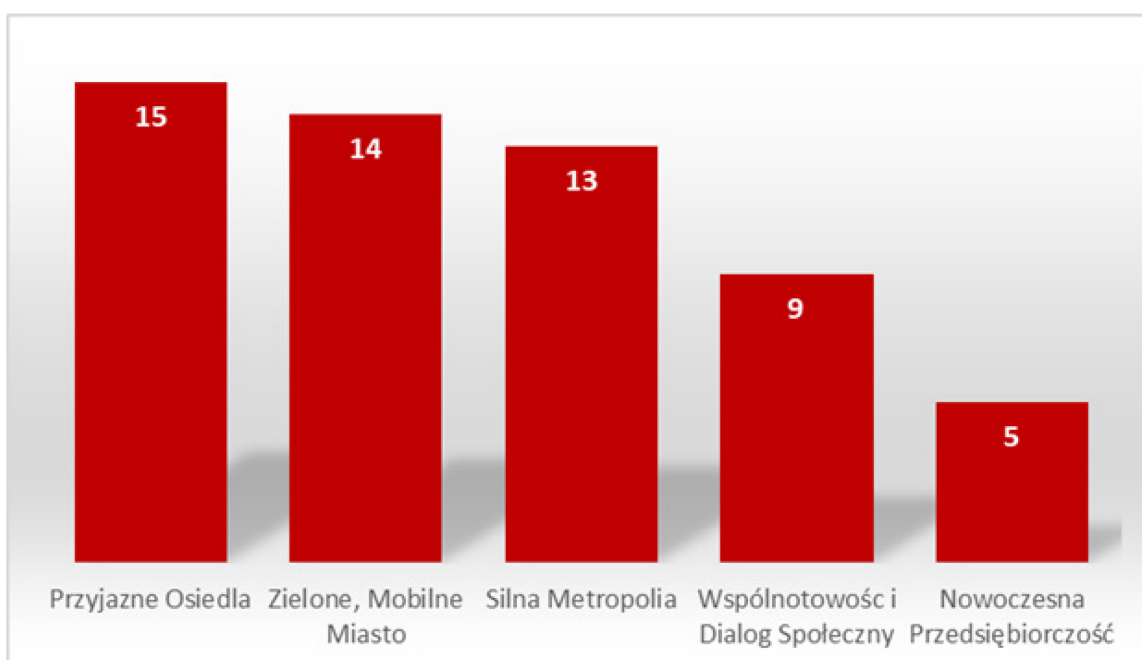
Nazwa zadania	Koordynator	Etap/zaawansowanie
Utworzenie Centrum Medycyny Senioralnej i Paliatywnej	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	Przesunięcie realizacji na późniejsze lata.

Źródło: UMP

III. NAKŁADY BUDŻETU MIASTA NA REALIZACJĘ ZADAŃ PROJEKTOWYCH KLUCZOWYCH

Zakłada się, że na realizację Strategii Rozwoju Miasta Poznania 2020+ bezpośredni wpływ mają wszystkie zadania projektowe. Podczas projektowania konkretnego zadania, w systemie KSAT w module „planowanie i monitorowanie budżetu” następuje przypisanie go do Strategii poprzez wybór odpowiedniego priorytetu i działania strategicznego, na realizację którego dane zadanie będzie w największym stopniu oddziaływać.

Wykres 33. Liczba realizowanych zadań projektowych kluczowych według priorytetów strategicznych

Nazwa priorytetu	Liczba zadań projektowych
Przyjazne osiedla	15
Zielone, mobilne miasto	14
Silna metropolia	13
Wspólnotowość i dialog społeczny	9
Nowoczesna przedsiębiorczość	5

Łączna wartość nakładów z budżetu Miasta na realizację zadań projektowych w 2023 r. (na podstawie informacji ze sprawozdania z realizacji budżetu) wyniosła 974,2 mln zł. Znaczącą część inwestycji realizują także inne podmioty i instytucje, jak spółki prawa handlowego, w których Miasto Poznań posiada udziały lub akcje, a które realizują zadania własne w imieniu Miasta oraz jednostki zewnętrzne działające na rzecz rozwoju Poznania,

w tym inne jednostki samorządu terytorialnego i ich organizacje, instytucje, przedsiębiorstwa państwowe, firmy i osoby prywatne.

W 2023 r. w strukturze wydatków na zadania projektowe kluczowe najwyższy udział posiada priorytet „Zielone, mobilne miasto” – 54,8%. Na zadania realizowane w ramach priorytetu „Silna Metropolia” wydatkowano 23,7% wydatków ogółem na zadania projektowe kluczowe. 14,4% przeznaczono na realizację zadań w ramach priorytetu „Przyjazne osiedla”. Na znacznie niższym, poziomie 4,6% kształtowały się wydatki na zadania realizowane w ramach priorytetu „Wspólnotowość i dialog społeczny”. Najniższy poziom wydatków – 2,5% przeznaczono na realizację zadań w ramach priorytetu „Nowoczesna przedsiębiorczość”.

W 2023 r. nakłady poniesione z budżetu Miasta na realizację zadań projektowych kluczowych w ramach priorytetów strategicznych wyniosły:

- **Priorytet „Silna Metropolia”: 230,7 mln zł.**
Dotyczyły one głównie budowy nowych obiektów instytucji kultury, renowacji poznańskich fortyfikacji oraz rozbudowy i przebudowy układu komunikacyjnego miasta o znaczeniu ponadlokalnym.
Dodatkowo, w ramach inwestycji o zasięgu regionalnym i metropolitalnym, zainwestowane zostały środki innych partnerów, w tym spółek, w których Miasto posiada udziały oraz instytucji i podmiotów zewnętrznych. Wśród zadań projektowych Miasta dominowały projekty wspierające rozwój funkcji metropolitalnych Poznania oraz współpracę regionalną i międzynarodową.
- **Priorytet „Nowoczesna przedsiębiorczość”: 24,5 mln zł.**
Dotyczyły one głównie zwiększenia efektywności kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz rozwoju infrastruktury wsparcia rozwoju nowych firm. Dodatkowo znaczący udział w realizacji priorytetu miały, nieuwzględnione w podsumowaniu rzeczowym i finansowym, działania spółki Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
- **Priorytet „Zielone, mobilne miasto”: 534,3 mln zł.**
Wśród zadań realizowanych w ramach tego priorytetu dominowały inwestycje usprawniające układ transportowy miasta, rozwój transportu publicznego, ekomobilność, w tym rozbudowę miejskiej sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz przedsięwzięcia ekologiczne (termomodernizacja, ochrona powietrza) i rozwój terenów zieleni. We wdrażanie tego priorytetu zaangażowanych było wiele innych podmiotów, także prywatnych.
- **Priorytet „Przyjazne osiedla”: 140,4 mln zł.**
W ramach priorytetu przeważały zadania ważne dla społeczności lokalnych, polepszające jakość życia, ofertę usług społecznych, kulturalnych, oświatowych i rekreacyjnych na osiedlach, a także aktywizujące i wspierające rozwój społeczności osiedlowych. Dodatkowo znaczący udział w realizacji priorytetu miały, nieuwzględnione w podsumowaniu rzeczowym i finansowym, działania spółki Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych sp. z o.o.

- **Priorytet „Wspólnotowość i dialog społeczny”: 44,4 mln zł.**

Zadania realizowane w ramach tego priorytetu miały na celu zapewnienie rodzinom odpowiednich warunków rozwoju, zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, młodzieży, osobom starszym, zagrożonym wykluczeniami, z niepełnosprawnościami. Realizowane projekty dotyczyły także zapewnienia właściwego poziomu infrastruktury ochrony zdrowia, nowoczesnych form komunikacji z mieszkańcami oraz inteligentnych rozwiązań w zakresie e-usług.

Opracowanie:

Wydział Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta Poznania

Data opublikowania:

31.05.2024 r.